

Katolički list

Zvonik

GOD. XIX. BR. 4. (210) Subotica, travanj (april) 2012. 150,00 din

teme: Iskustvo Duha Svetoga između zaborava i eksplozije
teraju: preč. Josip Leist, 40. obljetnica svećeništva
epcrtaža: 100. obljetnica rođenja književnika
Ante Jakšića u Bačkom Bregu

Susret vjeroučitelja s biskupom Ivanom u Subotici

Proštenje sv. Jurja u Vajskoj

Uskrсни koncert katedralnog zbora „Albe Vidaković“

Molitva na grobu Ante Jakšića u Bačkom Bregu

Nekarizmatični Duh Sveti

Apologija običnosti i neatraktivne duhovnosti

Dragi čitatelji, jedan sam od (mnogih) nekarizmatičnih svećenika koji nema na raspolaganju „posebne“ sile i darove Duha Svetog. Shodno tome zaslužno nosim zvanje svećenika *opće prakse*, kako bi se izrazio jedan moj kolega. Moja misa je jedna od onih običnih – prema rubrikama iz misala; ruke su mi propisno raširene – nikad iznad glave, nikad s gitarom u ruci; padanje na mojoj misi događa se tek uslijed nedostatka zraka ili propovijedi skromnijih decibela; Isus u mojoj pokaznici ne izaziva navalu klanjatelja kao što bi Isus učinio u pokaznici nekog ne-običnog karizmatika. U prilog mojoj običnosti govori još i ljubav prema pučkim pjesmama i gregorijanskom koralu. Slabo *divan* u egzotičnim jezicima i, naposljetku, možda kao najveći „dokaz“ mojoj nekarizmatičnosti – smatram da Duh Sveti puše i u institucijama (hijerarhiji) Crkve a ne isključivo mimo njih. Plašim se da ću u svijetu sve izraženijeg traganja duhovnog iskustva kroz izvanjsku spektakularnost ostati na birou za zapošljavanje. Jedini „kec u rukavu“ koji mi je još ostao jest Riječ Božja i euharistijski kruh. Pih, to ionako može svaki i najobičniji svećenik... Jaka stvar!

S druge pak strane, niste li se i vi, (naj)obični(ji) vjernici, zatekli katkad pred neatraktivnom svakodnevicom kojoj manjka izvanrednih duhovnih turbulencija te ekskluzivnih mističnih iskustava? Na raspolaganju vam je tek standardni, „nekarizmatični“ župnik koji u „ponudi“ ima (samo) svetu misu, redovitu ispovijed i poneku pobožnost? S pravom se pitamo gdje prepoznati tog silnog Duha u našem svakodnevnom iskustvu...

Dragi čitatelji, posvetili smo ovaj broj *Zvonika* promišljanjima o Duhu Svetom, kojega će teologija od milja nazvati „Nepoznatim Bogom“ upravo radi te njegove „neu-

hvatljivosti“ (puše gdje hoće, čuješ mu šum a ne znaš odakle dolazi i kamo ide...). Teolozi od početka imaju „muke“ s Njim jer se ne da sistematizirati, nadilazi proračunatost, monopoliziranje, kako od strane hijerarhije tako i karizmatika. S Njim nikad nismo „načisto“. Uvijek možemo očekivati neočekivano. Zapravo, na konto svega rečenog, a radi utjehe nama „običnima“, zašto o njemu ne bismo razmišljali kao o snazi koja vodi prema novoj kvaliteti onog redovitog, svakidašnjeg, običnog? Da li bismo se usudili u Duhu Svetom prepoznati snagu koja ospobljava da i ono najobičnije, svakidašnje, nezatno izvedemo na izvanredan, pa i junački način? Ne ruši li to naše fantastične predodžbe o djelovanju Duha koji nam se, prikazan na ovakav način, čini gotovo „nekarizmatičnim“?

Na koncu, usudio bih se reći da smo (ipak!) svi mi kršćani nužno i karizmatici, smatrali se makar i „najobičnijima“. Živimo na način darovanosti (od Boga, roditelja, prijatelja...), ali i druge obdarujemo. Sv. Pavao bi nam mogao ponovno održati bukvicu koju je onomad nadobudnim Korinćanima: badava vam dari i karizme ako ljubavi nemate! Najveći dar među svima je ljubav! A ona je dohvatljiva i pristupačna svakom... Možda najviše onima običnima...

Iz sadržaja

Biskupova poruka
povodom izbora.....5

Tema broja:
Iskustvo Duha Svetoga
između zaborava
i eksplozije 6

Intervju:
Preč. Josip Leist 24

Reportaža:
Obilježena 100. obljetnica
rođenja Ante Jakšića 27

Moralni kutak:
Abortirani fetusi
u kozmetici i hrani 35

Mladi:
Uskrsfest 2012. 40

Vjernici pitaju:
Što Crkva kaže
o samoubojstvu.....47

Kršćanski stav:
Biram Izbor.....49

Piše: preč. Lazar Novaković

Dar

Teško je naći čovjeka koji se ne raduje daru. Dar je znak pažnje, ljubavi – pokazuje da je nekome stalo do nas. Sjećam se svojih prvih darova u ranom djetinjstvu. Bili su to: lopta (plava s bijelim krugovima), vodeni pištolj i smeđa vesta (cveter) s tri jelena na grudima. S loptom sam neko vrijeme bio glavni u sokaku među vršnjacima. Zbog vodenog pištolja izvukao sam dobre batine od nane. Polijevao sam koga sam stigao. Poslije nisam smio ni pitati gdje je pištolj. Vesta je bila dar u širem smislu. Sva tri brata nosila su ju prije mene. Nisu ju uspjeli pocijepati, oštetiti... Kao nova stigla je do mene. S ponosom i radošću sam je oblačio.

Problem nastaje ako dar laže. Dar – znak blizine, dobrih želja, pomoći, ljubavi, može se pretvoriti u nešto drugo. Darom možemo nekoga zarobiti, poniziti, vezati uz svoje interese. Sjećam ih se, kao mladići, bili su vrijedni, aktivni u crkvi i kulturnim udrugama. U doba ženidbe prijateljstvo su potvrdili kumstvom. A onda je nešto puklo. Jednom, ubrzo nakon vjenčanja, brak se raspao. Došlo je do vraćanja darova. Došlo i do tužnih pitanja – tko je komu više darovao? Tko je oštećen? Dar ih je otuđio.

Razmišljajući o daru ne mogu ne spomenuti i Trojanskog konja. Grci su ga sagradili i ostavili da slični daru. Ušli su u Troju, otvorili vrata (konja), pustili vojnike i savladali suparnike. Od tada živi poslovice „Čuvaj se Grka i kad darove nose.“ I ne samo njih...

Biblija, naša sveta i mjerodavna knjiga, na više mjesta govori o daru. Svakako je najvažnija tvrdnja da Bog obdaruje čovjeka. Dar je stvaranje, život, plodovi zemlje, utjelovljenje Isusa... I zato apostol Jakov poučava: „Svaki dobar dar, svaki savršen poklon odozgor je, silazi od Oca svjetlila u kome nema promjene ni sjene od mijene“ (Jak 1,17).

Bog je u svojoj ljubavi ljude darivao. Abraham je njegov izabranik. Sluša njegovu riječ i odlazi u nepoznato. Obećano mu je potomstvo i zemlja. Sina je dobio, a u zemlju obećanja ući će njegovi potomci.

Život, djeca, sinovi i kćeri spadaju u najveći Božji dar. Oni su potvrda budućnosti, nade u sutra. To je potvrdio i starozavjetni psalmist kada kaže: „Sinovi su Jahvin dar, plod utrobe njegova je nagrada“ (Ps 127,3). Stari su govorili – nije bogat tko ima volova već onaj koji ima sinova. Znamo li se radovati životu? Novim životima? Vjerujemo li u Boga darovatelja i podržavatelja života?

Kao vrhunski dar Bog narodu daje Zakon, ploče Saveza. One ga žele utvrditi na pravom putu. Žele ga učiniti sretnim. I doista, sretni smo dok čuvamo i vršimo Božje zapovjedi. Nesreća i mrak dolaze onda kada ih kršimo, zaboravljamo.

Isus je za zemnoga života ljude poučavao, tješio, hrabrio i promatrao. U hramu gleda kako posjetitelji ubacuju dar u hramsku blagajnu. Najviše od svih ubacila je siromašna udovica jer je ubacila sav svoj žitak (usp. Lk 21,1-4).

Kršeci ondašnje običaje i propise, razgovara sa ženom Samarijankom. I njoj i njezinima želi donijeti radosnu vijest spasenja. Želi je obdariti najvrednijim i zato joj kaže: „Kad bi ti znala dar Božji i tko je onaj koji ti veli: daj mi piti, ti bi od njega zaiskala i on bi ti dao vode žive“ (Iv 4,10).

Vrhunac Isusova dara je sam život koji je dragovoljno predao za svoje prijatelje i za spasenje svakoga čovjeka. Uz taj žrtveni dar ostao je s nama u znakovima kruha i vina da bi bio naš suputnik, supatnik i suvremenik. Uskrsli Krist je obećao i dar Duha Svetoga svojim učenicima: „Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje“ (Dj 1,8).

Duh Sveti je najizvrsniji dar Isusa pobjednika. On čisti, prosvjetljuje i vodi Crkvu. Zajednicu i pojedince obdaruje darovima – karizmama. Tradicija nabroja sedam darova a u stvarnosti ih ima puno više. Molimo za nove Duhove, novu evangelizaciju, novo proljeće naše subotičke Crkve!

U povodu predstojećih izbora 6. 05. 2012. u Republici Srbiji

Odgovoran glas

Kršćanska braćo i sestre

Temeljno načelo socijalnog nauka Katoličke crkve jest odgovornost pojedinca i zajednice za izgradnju društva u duhu istine, pravde, solidarnosti i slobode, kao i za očuvanje stvorenog svijeta. Ta odgovornost se izražava na različite načine, a osobito putem demokratskih političkih izbora. Pozvani smo na taj način sudjelovati na izgradnji pravednijih društvenih struktura u našoj zemlji. Istina je da te strukture nikada neće biti savršene, zbog čega ih uvijek treba obnavljati i osuvremenjivati. Njih treba voditi politički i ljudski etos, na čijoj prisutnosti i djelotvornosti je potrebno uvijek raditi. Ustvari, Božja prisutnost i svjetlo njegove Riječi, temeljni su uvjeti za prisutnost i učinkovitost pravednosti i solidarnosti u ljudskom društvu.

Sveta Majka Crkva ne želi izravno sudjelovati u vođenju politike i uređivanju društvenih struktura, jer to nije njezina zadaća. No, njezino poslanje jest naučavati temeljna načela i neupitne vrijednosti, upućivati savjesti i ponuditi životnu opciju koja nadilazi puko područje politike. Formirati savjesti, biti zagovornicom pravednosti i istine, odgajati za individualne i političke vrline, temeljni je poziv Crkve u ovom sektoru.

Laici katolici stoga trebaju biti svjesni svoje odgovornosti u javnom životu. Oni su pozvani aktivno sudjelovati u formiranju potrebnih društvenih dogovora i u opredjeljenju protiv nepravde. Dostojanstvo i dobro svake ljudske osobe temeljni je kriterij tog djelovanja, koje vodi ka očuvanju osobnog, vjerskog i kulturnog identiteta, te obiteljskih vrijednosti i stvaranju preduvjeta za bolju budućnost.

Zato Crkva mora govoriti o temama koje se tiču izgradnje praved-

nijeg društva s ljudskim licem. U skladu s čovjekovom društvenom naravi, dobro svakog pojedinca nužno je u vezi s dobrom cijele društvene zajednice ili općim dobrom. Za to dobro bitno je sljedeće: ono pretpostavlja poštivanje i promicanje temeljnih *prava svake osobe* kao takve; potom traži *blagostanje i razvitak* duhovnih i vremenitih dobara zajednice; te konačno uključuje osiguravanje *mira i sigurnosti skupine i njezinih članova*, odnosno stabilnost i sigurnost pravednog društvenog poretka. Ustvari, opće dobro temelji se na istini, izgra-

đuje u pravdi, a oživljava solidarnošću ili biblijski rečeno ljubavlju prema bližnjima. Načelo solidarnosti, označeno i imenom *prijateljstva i socijalne ljubavi*, izravan je zahtjev ljudskog i kršćanskog bratstva. Ono pretpostavlja zalaganje za pravedniji društveni poredak. Krepost solidarnosti nadilazi područje materijalnih dobara i otvara se i duhovnim dobrima. Tako postaje jasno da ljudska osoba predstavlja posljednji cilj društva, a njezino poštovanje iziskuje poštovanje prava koja proistječu iz ljudskog dostojanstva samim time što je biće stvoreno na Božju sliku i priliku.

Razlike koje postoje među ljudskim osobama jesu u Božjem planu, On ustvari hoće da budemo upućeni jedni na druge. Tako različitosti vezane s dobi, s fizičkom moći, s umnim i moralnim svojstvima, s naslijeđenim

društvenim položajem, s raspodjelom bogatstva, potiču, a često i obvezuju osobe na velikodušnost, na dobrohotnost i uzajamnost. No, ima i nepravdanih nejednakosti koje izazivaju sablazan i protive se društvenoj pravednosti, pravičnosti, dostojanstvu ljudske osobe kao i društvenom miru, protiv kojih smo se dužni boriti svim legitimnim sredstvima.

Svi smo dakle pozvani sudjelovati u promicanju spomenutog općeg dobra, svatko prema položaju koji zauzima i zadaći koju vrši. Ta je dužnost najuže povezana s dostojanstvom ljudske osobe. *Osobnom odgovornošću* prema onomu što mu je povjerenjeno u obitelji i na radnom mjestu čovjek sudjeluje na dobru drugih i društva uopće, a koliko je moguće, svatko je dužan sudjelovati u *javnom životu*. Sudjelovanje na ostvarivanju općeg dobra uključuje neprestano obnavljanje osobno *obraćenje Bogu*, na temelju kojeg se pojedinci i skupine, kojima je to povjerenjeno, brinu o napretku ustanova koje služe boljitku uvjeta ljudskog života.

Zato smo mi vjernici pozvani 6. svibnja 2012. izići na izbore, te po savjesti dati glas onima koji najviše podržavaju spomenute kršćanske vrijednosti. Neizlaženjem na izbore ili ubacivanjem „praznih listića“ u glasačke kutije negiramo svoju odgovornost za društvo u kojem živimo. Takvo vladanje pretvara se u sterilni protest, u propuštanje vlastitog udjela u izgradnji pravednijeg i demokratskijeg društva, te se tako odričemo prava da pridonosimo formiranju vlastite budućnosti. Sudjelovati, dakle, u političkome životu i pridonositi općemu dobru osnovno je pravo i dužnost svakog čovjeka kao društvenog bića, pa ga stoga kao takvog i iskoristimo.

Mons. dr. Ivan Pénczes,
subotički biskup

Iskustvo Duha Svetoga između zaborava i eksplozije

Piše: *Dragan Muharem*

Jedna poznanica postavila mi je zanimljivo pitanje koje je isprovociralo pisanje ovih redaka: „Gdje i na koji način prepoznati djelovanje Duha Svetoga u svom životu?“ Čini mi se da ovo pitanje ne zaslužuje brzinski odgovor koji bi time više osiromašio nego bio na tragu istinskog prepoznavanja „pravog“ Duha. Tko se želi snaći i orijentirati u našem unutarcrkvenom govoru i propovijedanju, često se nađe u nedoumici baš kad je riječ o Duhu Svetom i njegovu djelovanju. Ima ih koji iza svakog ugla naslućuju i *mirišu* djelovanje Duha tako da se s pravom možemo pitati, gdje je ostalo sve ono što se u kršćanskoj tradiciji iskusi i reklo o razlikovanju duhova, odnosno o prepoznavanju Duha Kristova. S druge pak strane, čovjek može naići i na one koji bi mirne duše mogli reći, poput onih Efežana koje je Pavao pitao jesu li primili Duha Svetoga kad su povjerovali: „Ta ni čuli nismo da ima Duh Sveti!“ (S. Kušar, *Vihor i oganj Duha*)

Teološka literatura prijašnjih i zadnjih godina oskudijevat će sustavnijim govorom o Duhu Svetom, no s druge strane, gotovo usporedo s tim, dogodit će se iznenadna *eksplozija* Duha u redovitom propovijedanju i katehezi, barem u nekim sredinama ili zajednicama. To pak na drugoj strani izaziva možda sumnjičavost i nepovjerenje, a nerijetko i omalovažavanje koje se pokazuje u etiketi „duhovnjaka“. Sve to, pa i sama narav djelovanja Duha koji *puše gdje hoće, čuješ mu šum, ali ne znaš odakle dolazi i kamo ide* (usp. Iv 3,8) otežava smiren i argumentiran govor o Duhu Svetom i njegovu djelovanju i iskustvu Crkve.

Nepredvidivi – neuhvatljivi Bog

Iako svake nedjelje na svetoj misi „molimo“ Vjeronanje i ispovijedamo vjeru u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca i častimo ga u bogoslužju Crkve, ostaje nam nekako uvijek na „trećem“ mjestu. Poteškoća je možda u samoj našoj predodžbi; Sin je došao u obličju čovjeka, o Ocu si možemo stvoriti neku sliku, ali o Duhu Svetom jedva da je to moguće. Iskustvo Duha se ne da sistematizirati, zatvoriti u kavez simbola i pojmova. Neuhvatljiv je i tjera nas da uvijek iznova promišljamo staro i uvijek budemo otvoreni za ono nenadano, no-

vo, za iskorak u ono što je nepoznato, daleko. On je slobodan i u odnosu prema svim društvenim i crkvenim strukturama, ne samo kad su one slabe i nedovoljne, nego i onda kad se nama čini da su savršene u svojoj složenosti i funkcioniranju. Kada smo kao vjernici upušteni u „igru“ s Njim, lako možemo očekivati da nam progovara i na zaobilaznim putovima, gdje bismo ga najmanje očekivali, kao što je, na primjer, Duh progovorio Crkvi kroz novovjekovni ateizam (usp. GS 19-21). Tako Duh pokazuje svoju nepredvidivu slobodu u ljubavi i ljubav u slobodi. Stoga Crkva i svaki vjernik moraju očekivati ono neočekivano.

Kad Duh Sveti postane „neugodni“ nebeski gost

Rado nastojimo promišljati o Duhu Svetom kao onome koji gradi, stvara, čini novim, dijeli darove, karizme... No, iscrpljuje li se samo u tim pozitivnim stvarnostima djelovanje Duha? Prolistamo li samo početak Novoga zavjeta, uviđamo da je taj isti Duh onaj koji brka ljudske planove, želje, donosi nemir, neshvaćanje. Konkretno, Marijin i Josipov život izokreće za 360 stupnjeva, odvodi ih u nepoznato, neshvatljivo, ljudski nemoguće, remeti njihov mir. Lako je prihvatiti Duha Svetoga koji nam daje darove, karizme, koji nas oduševljava, zanosi, ali kad nam oduzima nešto, kad mijenja naše putanje, pravi bolne rezove u našem životu, odvodi nas u nepoznato? Takvog Duha nam je malo teže prihvatiti. On nije samo „dragi nebeski gost“ kako to pjeva Himan Duhu Sve-

tom, nego je on također *neugodan gost* koji nas može bolno zasmetati u našim osobnim i crkvenim uhdanostima i navikama. On je napad Božji na vjerničku samodopadnost, na ukrućenost i sklerotičnost crkvenih struktura te ne manje i napad na svaku „duhovnjačku“ proizvoljnost i pobožni egzibicionizam. Takav Duh nema respekta prema entuzijastima koji se pokazuju isključivima pozivajući se baš na njega, još manje prema ukočenim pravilnicima i ustanovama koje su postale svrhom samima sebi.

Kada doživljavamo Duha Svetoga?

Ovdje želim biti na tragu postavljenog pitanja na samom početku članka. Kada Duh Sveti iz svoje neuhvatljivosti, netematičnosti ulazi u ograničenost našeg života? Kako ga prepoznati ako unatoč svemu to iskustvo redovno izmiče svakom dokazivanju i izrecivosti? U traženju odgovora pomoći ću se sjajnom meditacijom S. Kušara *Vihor i oganj Duha*.

– Kad smo prihvatili odgovornost u slobodi te nosimo i *podnosimo* tu odgovornost, a da ne možemo ni vidjeti ni pokazati neki znak koji nam jamči uspjeh i korist;

– Kad nam se u srcu probudila ili nam se darovala velika i obuhvatna nada, pouzdanje koje natkriljuje sve pojedinačne ciljeve naših nadanja te drži sve naše padove, neuspjehe i promašaje te je sve to obuhvaćeno blagim, šutljivim, nenametljivim i jedva primjetnim nedokazivim obećanjem u srcu: „Bit će dobro“;

– Kad smireno prihvaćamo pad u tamu smrti i sigurni smo da nam baš tu sviće zora nedokučivog obećanja novoga života;

– Kad smo mirno i vedro podnijeli i izdržali svoj svagdan koji nas tjera u očaj i prijeti osjećajem prevarenosti i uzaludnosti naših nadanja i napora – i to sve dokraja, bez bijega, hranjeni nekom čudnovatom snagom koja nam je pritjecala iz nama nedokučivog izvora koji nam izmiče kad si ga god hoćemo učiniti raspoloživim.

– Kad smo se odvažili moliti u tami i šutnji, neizrecivo i neobjašnjivo sigurni da naša molitva nailazi na skriveno „uho“ premda nam se čini da odande ne dolazi nikakav odgovor o

kojem bismo još jednom mogli mudrovati i raspravljati;

– Kad smo ispustili sami sebe iz grčevitoga kruženja oko sebe i grabljenja oslonca te smo se bezuvjetno predali šutljivoj Tajni koja nas okružuje – i doživjeli to kao pobjedu, izvor mira i ra-dosti;

– Kad smo prihvatili svoj ili tuđi očaj, odbijajući svaku jeftinu utjehu i pritom u skrivenim dubinama svojega bića osjetili pouzdanje i sigurnost, a da to nismo mogli izreći;

– Kad smo sva svoja pitanja i spoz-naje, umor i zlovolju povjerali šutljivoj Tajni koja nas okružuje te sve prima i čuva, koju više volimo negoli sve naše spoznaje koje nam obećavaju moć i vla-danje;

– Kad se u svojem svagdanu uvjež-bavamo u umiranju tako da nastojimo onako živjeti kako bismo željeli u smrti i umrijeti: mirno i predano – kao što di-šemo, mirno uzimajući i predavajući dah;

– Kad smo se nečega odrekli, a da to nismo morali, mirno, bez zahvale i priznanja, čak i bez onog unutarnjeg osjećaja zadovoljstva koji nas „nagra-đuje“ kad nas nitko ne nagrađuje.

– Kad smo bili poslušni, ne stoga što bismo to morali biti ili bismo inače imali neugodnosti, nego jednostavno zbog onog otajstvenog, šutljivog i ne-uhvatljivog što smijemo nazvati „Bož-jom voljom“ i što se kao takvo ne može još jednom iskazati, a pogotovo ne do-kazivati;

– Kad smo jednostavno šutjeli ma-kar smo se mogli braniti i makar smo doživjeli nepravdu; šutjeli smo, a da svoju šutnju nismo, još jednom, doži-vjeli kao svoj trijumf i nedodirljivost;

– Kad smo bili uljudni i dobri pre-ma nekome, a da od njega nismo osjetili ni trunka zahvalnosti ni priznanja, a u samima sebi nismo čak ni osjetili kako smo pritom nesebični, dobri, „bolji“ itd.;

– Kad smo nešto odlučili slušajući glas svoje savjesti, a da to nikome nismo mogli dostatno obrazložiti te smo pritom iskusili onu skrajnju osamlje-nost u kojoj sazrijevaju i padaju odluke koje nam nitko ne može pomoći nositi ili preuzeti na sebe i koje za svu vječ-nost moramo sami opravdavati svojim životom;

– Kad smo izvršili svoju dužnost uz osjećaj da smo sami sebe zanijekali i uz osjećaj da nas drugi zbog toga drže naivnima ili možda čak glupima, a mi smo bili samo vjerni svojoj savjesti;

– Kad smo primijetili da se potočić našega života mučno probija i vijuga kroz pustinju banalnosti svagdana i ljudskih gluposti, naših i tuđih, kao da

je bez cilja i u strahu da će presušiti – a ipak živimo u nedokazivom pouzdanju da će taj potočić naći svoje široko more, makar ga mi još ne vidjeli jer nam je obzor zastrt oblacima i pješćanim di-nama ljudskih gluposti, prevarenih na-danja, trpljenja i slabosti;

– Kada nastojimo voljeti Boga premda imamo osjećaj da iz njegove – šutljive nedokučivosti ne dopire do nas nikakav odgovor ljubavi i premda nas ne nosi nikakav val čuvstva i oduševlje-nja jer nam ta naša ljubav izgleda kao skok u prazno gdje naše oči ništa ne vide niti uho išta čuje niti srce osjeća;

– Kada...

Kriteriji prepoznavanja „drugoga“ duha

S druge pak strane, potrebno je ta-kođer navesti neke općenite kriterije s pomoću kojih se u pravilu može spoz-nati da neki poticaji *ne dolaze* od Duha Božjega:

– Što idem preko mojih snaga, te me u svojoj zahtjevnosti neprestano preopterećuje;

– Što se daje postići samo skraj-njim naprežanjem, na silu i u grču te je povezano s nemirom, žurbom i izaziva tjeskobu;

– Što na nas i na druge djeluje pre-tjerano, senzacionalistički i preuzetno;

– Što se može izvesti samo uz traj-nu mučninu, nelagodu i rađa zlovoljom;

– Što se pokazuje grubim, ružnim, primitivnim i odbojnim;

– Što djeluje sitničavo, cjepidlačar-ski i smušeno;

– Što nije i ne može postati kon-kretnim nego je „daleko od zemlje“ jer ne poštuje načelo utjelovljenja i poniz-nosti.

– Što je bez ljubavi te razorno dje-luje na mene i na druge i guši život i polet.

– Što se ne slaže s Isusovim nači-nom djelovanja i ponašanja kako to mo-gu razaznati iz evanđelja;

– Što mi umanjuje ili odnosi osje-ćaj za molitvu i radost u njoj kao i želju za sudjelovanjem u bogoslužju zajed-nice.

Mjesto zaključka – molitva

Tko dakle vjeruje u Duha Svetoga kao u Božju oživljavateljsku moć te u toj vjeri moli za njegov dolazak, taj moli za to da ga Bog smeta u ponašanju, go-voru, osjećajima, kršćanskom životu. Tko moli: „Dođi Duše Presveti!“ taj moli, a da možda i nije toga svjestan: „Dođi Duše Presveti i smetaj me gdje je to potrebno, gdje ja to ne vidim, a nužno je... Dođi i smetaj Crkvi, mojoj zajed-nici, mojoj obitelji, u njezinim udobnos-tima, trulim kompromisima i okošta-lim navikama koje prikrivaju i oslabljuju snagu Božje riječi“.

Peta korizmena duhovna večer u Somboru

Predavač na petoj korizmenoj duhovnoj večeri u Somboru, održanoj 26. ožujka, bio je o. Franjo Podgorelec, svećenik karmelićanin iz samostana Majke Božje Remetske u Zagrebu i profesor duhovnosti na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u ovom gradu. Njegova tema bio je jedanaesti članak Apostolskog vjerovanja „Vjerujem u uskrsnuće tijela“.

Otac Franjo rekao je kako je teško vjerovati da će tijelo uskrsnuti, ali apostoli su dodirivali uskrslog Isusa i samim tim morali svjedočiti o istinitosti uskrsnuća tijela. Biblijska antropologija kaže da je tijelo perspektiva pod kojom se promatra čitavog čovjeka, a kada se o tijelu govori u Bibliji, misli se na čovjeka u cjelini (duša i tijelo). Kod apostola Pavla se javlja i sukob između duha i tijela: „Jer tijelo žudi protiv

Duha, a Duh protiv tijela“ (Gal 5,17). Otac Franjo kaže kako je duhovan čovjek onaj koji ne podleže duhovnim vrednotama, dok ima i onih koji žive po tijelu, dakle, teže za tjelesnim.

O ovoj dosta kompliciranoj temi o. Franjo Podgorelec govorio je kroz tri pristupa: pneumatološki, kristološki i eshatološki. Tumačeći pneumatološki pristup, o. Franjo kaže da je Božji život u nama zalog našega uskrsnuća, te govori o dinamičkom smislu uskrsnuća tijela, o duhovnom, odnosno moralnom uskrsnuću, te o Kristu kao prvini usnulih, dok kod kristološkog pristupa govori kako je život učenika bio silno povezan sa životom Učitelja. Kod eshatološkog pristupa razmatran je odnos između ovozemaljskog i budućeg uskrslog tijela. Govoreno je ovdje o identitetu tijela koje se svakodnevno stječe, ali i o duhovnom tijelu koje je u potpunosti u službi duha. Otac Franjo Podgorelec zaključuje kako kršćanstvu nije problem tijelo nego egoizam, te da će tijelo i materija biti preobraženi novome životu.

Z. Gorjanac

Zaručnički vikend

Hrvatska zajednica bračnih susreta organizirala je od 30. ožujka do 1. travnja Zaručnički vikend u duhovnom centru Domus Pacis kod Horgoša.

Zaručnički susret vodili su tim parovi iz Zagreba, **Mirjana i Ivica Topčić** te **Zrinka i Zlatko Gregov s p. Josipom Sremićem**. Vikend je prošlo pet mladih parova zaručnika, od kojih će se neki od njih ubrzo i vjenčati. Zaručnički vikend je ulaganje u budućnost svakog mladog zaručničkog para, voditelji vikenda svoja iskustva prenose mladima i pomažu im da se međusobno još bolje upoznaju i zbliže, kao i da razmijene svoja mišljenja i osjećaje o nekim pitanjima o kojima do tada nisu niti smjeli govoriti. Vjerujemo da će mladim zaručnicima ovo iskustvo ostati dugo u sjećanju, želimo im obilje Božjega blagoslova, ljubavi i mira u budućem zajedničkom životu. /**Marina i Mirko Šokčić**/

Uskrsna izložba u HKUD „Vladimir Nazor“ u Somboru

Klub ljubitelja cvijeća „Za sreću veću“ HKUD-a „Vladimir Nazor“ organizirao je u subotu 31. ožujka, Uskrsnu izložbu i razmjenu cvijeća.

Prikazani su prigodni aranžmani sa zečevima, uskrsnim jajima i drugom zanimljivom dekoracijom. Posebno su zanimljiva bila jaja oslikana slamom. U kutku rezerviranom za burzu cvijeća mogle su se razmijeniti sadnice proljetnog cvijeća za vrtove i balkone. Prigodnim riječima izložbu je otvorila **Klara Karas Šolaja**, pročelnica Kluba. „Ovo je treća godina zaredom da prije Uskrsa organiziramo izložbu i besplatnu razmjenu cvijeća. Naše članice koje za svoje kuće pripremaju uskrsne aranžmane to pokazuju i na izložbi, pa je to prigoda da se prije Uskrsa okupimo na prigodnom druženju. Ove godine dio programa namijenili smo djeci, našim malim folkloršima koje je zeka obradovao darom“, kazala je Klara Karas Šolaja. Gošće na Uskrnoj izložbi bile su članice Udruge žena „Zlatne ruke Somborke“, a voditeljica ove udruge **Katarina Dmitruk** kaže da su članice priredile prigodne uskrsne i proljetne aranžmane – cvjetice od slame, male žardinijere za cvijeće od kamenčića, uskrsna jaja. Posebno zanimljiva bila su uskrsna jaja ukrašena slamom, djelo vještih ruku slamarke **Ilonke Bogišić**.

Z. Vasiljević

Bogat duhovni program Velikoga tjedna i Uskrs u župi sv. Roka

Veliki tjedan i Uskrs u župi sv. Roka u Subotici bio je iznimno bogat, a okupio je brojne vjernike koji su se okupljali kako na molitvu Križnoga puta tako i na svečane obrede.

Na Veliku srijedu bilo je prvo javno izvođenje novog književnog djela **Tomislava Žigmanova** „Bunjevački put križa“. Taj Put križa predmolili su mladi, muževi i žene obučeni u bunjevačku narodnu nošnju. Iako se radi o književnom djelu, mnogi sudionici su taj Križni put doživjeli kao istinsku molitvu a mnogi su bili i vidno ganuti.

Već godinama Sveto trodnevje je vrijeme intezivne priprave za primanje sakramenata katekumena i drugih odraslih vjernika koji se u župi pripremaju za sakramente. Po tradiciji, svim muškim kandidatima za sakramente na Veliki četvrtak župnik pere noge. Svi kandidati sudjeluju u činu štovanja Kristova križa a u Vazmenom bdjenju primaju svete sakramente.

Već godinama župnik **mons. Andrija Anišić** i njegov duhovni pomoćnik **mons. Marko Forgić**, podjele uloge u predvođenju pojedinih obreda kao i u prigodnim propovijedima.

Župljani župe sv. Roka u Vazmenom bdjenju ove su godine postali bogatiji za dvije novokrštenice – **Ivanu i Tanju**. One su ujedno u vazmenoj noći prvi put blagovale Tijelo Kristovo u svetoj pričesti kao i **Mišo, Luka, Snežana, Nina i Jovica**. U istoj noći u „Silu odozgor“ po sakramentu sv. Potvrde obukle su se: **Tajana, Mirela, Sanela, Daniela, Nataša i Anita**.

U slavljinama Svetoga trodnevja ove je godine sudjelovao veći broj vjernika nego prethodnih godina.

Na sam Uskrs slavljene su četiri svete mise, a misa u devet sati je bila posebno zanimljiva, jer je župnik kroz razgovor s djecom pokušao svima prenijeti poruku Uskrsa, tog najvećeg blagdana kršćanskih Crkava. On je istaknuo da su susreti s uskrsnim Gospodinom tako ispunili radošću sve koji su ga vidjeli da se čitav Uskrs i uskrsno vrijeme pretvorilo u jednu radosnu „trku“ kako bi što više ljudi što prije saznalo za radosnu vijest njegovog uskrsnuća. Svi kršćani koji su se očima vjere i srca susreli s Uskrsnim ne bi smjeli mirovati dok „svima“ ne ispričaju što su doživjeli, kako su uskrslog Krista susreli i prepoznali i kakav im je mir i koliku radost darovao. U toj važnoj zadaći pomaže nam nova evangelizacija koja je bila tema čitavoga korizmenog vremena u toj župi, a kojoj je cilj pomoći svima da još više zavole Isusa i potpuno povjeruju njegovu evanđelju kako bi mogli postati i njegovi svjedoci, što je Isus tražio od svih koji su se s njim susreli poslije uskrsnuća, za ključio je župnik.

Za djecu uvijek veliku radost pričinja i podjela uskrsni darova koje su im župnik i članovi Pastoralnog vijeća ove godine podijelili u lijepo obnovljenom dvorištu župe.

Uskrsnu radost župnika i nekih vjernika povećala je i trodnevna duhovna obnova za mlade u „Kući mira“ kod Horgoša. Aleluja. /Zv/

Praizveden Bunjevački Put križa

Molitveni tekst Bunjevački Put križa čiji je autor Tomislav Žigmanov praizveden je na Veliku srijedu u subotičkoj crkvi svetoga Roka.

Pridržavajući se stroge forme i teoloških sastavnica Puta križa, Žigmanov je unosom etnografskih, krajolikih i povijesnih sadržaja bunjevačkih Hrvata sačinio djelo jedinstvena sadržaja.

„Budući da je ova pobožnost veoma popularna, u sadržaju se veoma razlikuje od mjesta do mjesta. Kroz povijest je poznat relativno veliki broj sadržaja Putova križa, tj. samih molitava. U jednom trenutku mi se rodila ideja kako bi se moglo pozabaviti i Putem križa koji bi imao i jednu našu lokalnu sliku“, kaže autor. *Bunjevački Put križa* je pisan na ikavici, narodnom govoru bunjevačkih Hrvata. „Trebalo je konzultirati veći broj postojećih križnih putova i starih molitvenika kako bi se vidjelo na koji način su, u ono vrijeme, biskupi Ivan Antunović, Lajčo Budanović ili Blaško Rajić, u jezičnom i sadržajnom smislu pokušali oblikovati jednu teološku naraciju. Na tome, i tragu svakodnevnog bunjevačkog

govora, uobličio sam u jezičnom smislu ovu izvedbu Puta križa“, kaže Žigmanov.

Bunjevački Put križa čitali su **Lazar i Slavica Cvijin, Lazo Jaramazović, Đula Milodanović, Zoltán Baka, Marija Dulić, Nikola Bašić, Marija Jaramazović, Silvester Bašić i Željka Zelić**. Između postaja pjevao je Zbor župe sv. Roka. /S. J./

Uskrs u Plavni

Za najradosniji kršćanski blagdan Uskrs, vjernici župe sv. Jakova u Plavni pripravljali su se tijekom korizme, obavljajući u crkvi svakoga petka pobožnost Križnoga puta. Kako se blagdan približavao, župljani su u sve većem broju nazočili svetim misama, a središnji je događaj bila uskrsna ispovijed 28. ožujka, kada su im na raspolaganju bila četiri svećenika: bački dekan Marijan Dej, Josip Kujundžić, František Gašparovski te domaći župnik Josip Štefković, koji je nakon ispovijedi predslavio svetu misu.

Ponukani poticajnim propovijedima i riječima iz Ivanova evanđelja, da će Bog i nas poput Isusa, ako ustrajemo u vjernosti, uslišati i izbaviti iz vlasti tame i smrti, vjernici su u lijepom broju nazočili obredima Svetog trodnevlja, a na sam su Uskrs potpuno ispunili crkvu.

Nakon krize koja se nazirala prije pet do šest godina u ovoj župi, već smo se više puta uvjerali da Duh Sveti ne napušta ovaj kraj i intervenira onda kada se najmanje tome nadamo. Tako nam je naš župnik Josip priredio i za ovaj Uskrs ugodno iznenađenje. Poslije završenog oslikavanja crkve i

otkrića dvije stare zidne slike sv. Stjepana i sv. Apolonije, ovoga puta postavio je u crkvi dvije najstarije slike na ovome području, sada potpuno obnovljene i stručno restaurirane te sačuvane od propasti. To su slika sv. Jakova, zaštitnika Plavne, iz 1721. i slika Brnske Gospe iz 1730. godine. One čekaju na daljnje istraživanje, ali je posve vjerojatno da su krasile prethodnu crkvu sagrađenu 1721., a na čijem mjestu danas stoji kameni križ i svjedoči o njenom postojanju. One će od sada krasiti sadašnju crkvu koja iduće godine navršava dvjestotu obljetnicu od kako je sagrađena u središtu sela, i od sada će ponovno privlačiti pozornost posjetitelja i vjernika ovoga mjesta.

Nakon svečane uskrsne mise koja je bila obogaćena velikim brojem ministranata, recitatora i čitača, vlč. Josip je podijelio uskrsne paketiće svoj djeci kojih je ove godine bilo više nego

što je uobičajeno.

Na drugu Uskrsnu nedjelju župnik je blagoslovio još jednu sliku „Božanskog milosrđa“ koja je u vlasništvu obitelji Klinovski, a izradio ju je domaći slikar **Željko Adamović**. Misom za Andrića, Jakšića i Matoša, u subotu, 28. travnja, vjernici Plavne sjetili su se hrvatskih velikana na čijim tragovima i zaslugama mogu graditi svoju budućnost.

Zvonimir Pelajić

Na Uskrs obijena crkva sv. Križa u Somboru a potom osvjetljena

U noći između Velike subote i Uskrsa obijena je crkva Svetog Križa na Velikom katoličkom groblju u Somboru, što je bio dobar razlog da se postavi osvjetljenje oko crkve.

Pričinjena je materijalna šteta jer su obijena vrata, razbacane su i ispreturane stvari, obijene su kase za priloge vjernika u crkvi i razbacane hostije. „Za šest godina, koliko sam ovdje župnik, ovo je deseti put da se obija crkva. Samo od Božića ovo je četvrti slučaj. Sada na Uskrs, a slično se dogodilo i na Božić, pa na drugi dan Božića misu nismo ni mogli održati u crkvi, kaže župnik“, vlč. **Marinko Stantić** i dodaje da počinitelji nikada nisu otkriveni. On također ističe da je već nekoliko puta podnosio zahtjeve Mjesnoj zajednici da se postavi osvjetljenje oko crkve, ali bezuspješno. Odmah po prijavi ovog kaznenog djela, u crkvu su stigli načelnik Policijske uprave

Sombor **Saša Dmitrašinović**, gradonačelnik Sombora **Nemanja Delić** i predsjednik Skupštine grada **Siniša Lazić**. Počinitelja kaznenog djela policija je otkrila još isti dan. „Kao počinitelj identificiran je **Duško B. (23)** iz Sombora i protiv njega će biti podnesena kaznena prijava u redovitom postupku. „Riječ je kaznenom djelu teške krađe, a motiv je koristoljublje. Inače, policija je preventivno pojačala ophodnju

svih vjerskih objekata uoči uskrsnih blagdana i na sreću ovo je bio jedini eksces koji se dogodio u Zapadno-bačkom okrugu“, kaže načelnik Dmitrašinović.

Poslije obijanja crkve Svetog Križa, postavljeno je osvjetljenje oko crkve. „Grad je financirao postavljanje osvjetljenja i rasvjeta je postavljena s tri strane, tako da su osvjetljene bočne strane i crkva otraga. Osvjetljenje je riješeno poslije niza provala u crkvu i lopov je uhićen poslije desete provala“, kaže župnik crkve Svetog Križa vlč. dr. Marinko Stantić.

Z. V.

Uskrсни koncert zbora „Albe Vidaković”

Desetak dana nakon Uskrsa, 18. travnja, u subotičkoj katedrali bazilici, vjerna publika katedralnog zbora „Albe Vidaković” imala je priliku čuti uskrсни koncert, koji je upriličen upravo na dan 48. obljetnice smrti Albe Vidakovića.

U punim klupama publika je ponovno došla razgaliti dušu uskrsnim ugođajem, koji je priredio dobar izbor skladba i izvođača, starih prijatelja katedralnoga zbora. Među njima je Subotički tamburaški orkestar, poznati orguljaš **Alen Kopunović Legetin**, i solisti **Franjo Vujković Lamić**, **Antonija Piuković** i **Marija Jaramazović**. Iz vremenskog raspona od nekoliko tisuća godina, počevši od Citare octohorde do pjesama koje su napisane u novije doba, od velikog Bacha do naših sugrađana kao autora, moglo se čuti puno različitih skladba. Za ovaj izbor, uvježbavanje zbora i okupljanje ovih ljudi zaslužna je s. **Mirjam Pandžić**.

Moćni zvuk orgulja u kompoziciji Dandreu Filii et filiae, začuo se na samom početku u fantastičnoj izvedbi dragog nam gosta Alena. Veličanstveni zvuk orgulja najbolje potvrđuje uskršno raspoloženje. Zatim su se nizale pjesme hrvatskih autora: Leščana, Pintarića i Odaka. Kako Alen uspijeva ući u doba velikog Bacha i tajnu njegova orguljaštva čuli smo kroz Koncert u d molu. Koncert zbora ne bi bio potpun da se ne otpjevaju skladbe Albe Vidakovića i Milana Asića. Antonija i Marija su nam omogućile da čujemo pjesme no-

vijeg vremena, uz pratnju tambura. Tambure se u našoj katedrali čuju od 1986. kada se slavila 300. obljetnica od dolaska Hrvata-Bunjevaca na ove prostore. Ova suradnja sa **Stipanom Jaramazovićem** i Subotičkim tamburaškim orkestrom traje punih 25 godina. I zbor je pjevao s tamburašima poznate uskršne pjesme i neke još ne izvođene, za koje je aranžmane napisao Stipan Jaramazović, izvučene iz starih pjesmarica, s jednostavnim ali prelijepim melodijama i testovima koji poručuju: „Isuse naš mili, grješnima se smili, daj o Bože sveti, sretno nam umrijeti, ALELUJA!”.

Cijeli koncert pratio je neki poseban mir između publike koja nije pljeskala do samoga kraja i izvođača koji su nizali glazbene točke. U tom miru mogli smo potražiti mir u svojoj duši i odgovoriti na brojna pitanja koja se nižu u glavi kada se probude osjećaji. Jesmo li u ovoj glazbenoj večeri uspjeli odgovoriti na sve nejasnoće i životne nedoumice, pokazat će vrijeme, melem koji nam Bog daje za sva životna pitanja.

Marina Piuković

Uskrсни koncert folkloraca HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice

U povodu Uskrsa, članovi Folklornog odjela Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ iz Subotice priredili su koncert u subotu 14. travnja, u prepunoj dvorani Centra.

U programu koji je trajao gotovo dva sata, plesom, pjesmom i narodnim nošnjama predstavile su se sve uzrasne skupine „Bunjevačkog kola“, pri kojem djeluju i ogranci u Žedniku, Bikovu i Bajmaku.

Osim bunjevačkih plesova, koji su se mogli vidjeti u izvedbama sviju ansambala, na repertoaru su se našli i vlaški plesovi, koreografija „Šokadija“, te plesovi iz Slavonije, Banata, Makedonije, Ukrajine i Mađarske. Ovakav program i izvedbu plesača publika je nagrađivala ovacijama i burnim pljeskom. Folklorce su za ovaj nastup pripremili **Andrija Bašić Palković**, **Filip Mesaroš**, **Aleksandra Lipozenčić** i **Miljana Bojić**. /D. B. P./

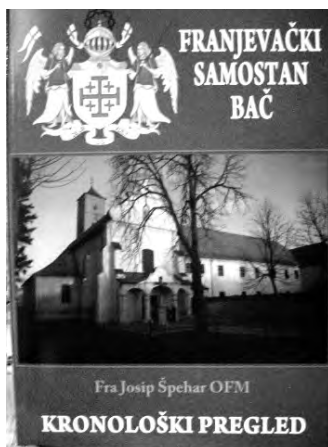
Tradicionalno hodočašće pod Jurićev križ

Po jedanaesti put održano je ovo godine tradicionalno okupljanje vjernika na Bikovu pod Jurićevim križem. Misno slavlje povodom početka korizmenoga posta u župi Uznesenja Djevice Marije, predslavio je župnik **Julije Bašić**.

Župnik je skupa s vjernicima molio križni put i održao obred pepeljanja. Sveto misno slavlje uzveličali su gosti iz Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, kao i predsjednik Skupštine grada Subotice. Nakon misnoga slavlja i pepeljanja gosti su se okrijepili suhom pogačom i kolicama, a samo se mali broj vjernika usudio po dubokom snijegu hodočastiti do Jurićeva križa, časteći Isusa i sv. Mariju moleći krunicu.

Kata

Prikaz knjige fra Josipa Špehara „Franjevački samostan Bač: kronološki pregled“

Samo ako čovjek dobre volje traži u prošlosti vjerodostojno zasjeđene istine, istina će ga osloboditi od mnogih zala: historija će mu tada biti „magistra vitae et lux veritatis“ (učiteljica života i svjetlo istine). (Cicero, De Oratore 1.II c.9.). Ovom mišlju, koju je citirao u uvodu svoje nove knjige, predstojnik franjevačkog samostana u Baču fra Josip Špehar naznačio je svoj pristup u želji za ob-

jektivnim prikazom povijesne kronologije najstarijega franjevačkog samostana u Bačkoj. Pri tome je dodao kako su u današnje vrijeme još uvijek prisutne predrasude i prikazivanje franjevaca kao onih koji su oteili ovaj samostan, te je ovaj povijesni pregled svojevrsni odgovor na takve krive predodžbe.

Fra Josip Špehar predstojnik je franjevačkog samostana u Baču i do sada je objavio više knjiga od kojih su najpoznatije „Franjevački samostan u Baču“ i „Zlato kojim se nebo kupuje: zbirka izreka o molitvi i duhovnom životu“. U zadnje vrijeme održao je u ovom samostanu niz predavanja o duhovnim temama, identitetu Šokaca, te o samom bačkom samostanu.

„Franjevački samostan Bač: kronološki pregled“ njegova je nova knjiga u nakladi ovoga samostana, izišla iz tiska u ožujku 2012. godine, u kojoj je obrađena predfranjevačka povijest bačkog samostana od rimskih vremena do danas.

Sukladno skromnom životu franjevaca, kao i samoga autora, ova vrijedna knjiga ima svega 60 stranica, tiskana je minimalnim sredstvima, a ilustracije i grafičku pripremu uradio je Jovica Ilić. Knjiga sadrži, osim onoga što je do sada napisano, i najnovije spoznaje nakon arheoloških istraživanja te dokumente koji do sada nisu bili dostupni javnosti (Spisi Tajnog vatikanskog arhiva). Priređivač je prvi puta obradio i predfranjevačku povijest bačkoga samostana od rimskih vremena, kada je ovdje po nekim mišljenjima bila katedrala i sjedište biskupa. Treba pripomenuti, da ništa u ovom sažetom djelu nije navedeno iz neke usmene predaje, priče ili legende, nego se autor služio isključivo dokumentima, literaturom i argumentima relevantnih znanstvenika i istraživača. Ovaj će pregled biti poticajan za nova istraživanja što će još više upotpuniti postojeći prikaz fra Špehara. Iako autor naglašava da nije imao novinarske, literarne i istraživačke pretenzije, niti mu je bila želja izraziti vlastite poglede, te da je u ovoj knjizi samo priređivač, on je metodski uspješno i značajki uobličio knjigu i prilagodio je široj javnosti. Knjiga je podijeljena u sedam poglavlja s kratkim uvodom te navedenim izvorima i literaturom. Pri tome treba istaknuti da su u literaturi navedeni i priznati srpski, odnosno pravoslavni autoriteti.

Najnoviju knjigu fra Josipa Špehara čini osobito vrijednom činjenica da je njezin autor, poznat kao vrsni kroničar, dokumentarist i tragatelj za istinom, naveo obimnu literaturu i izvore koje je koristio u ovom radu, a što će biti poticajno za nova istraživanja i proučavanja ljubiteljima povijesti. Stoga ovu knjigu preporučamo svima koje ova oblast zanima, a stalo im je do povijesnih činjenica i prave istine o franjevačkom samostanu u Baču.

Zvonimir Pelajić

Preč. Jakob Pfeifer 35 godina župnik u Odžacima

Budući da je 1. travnja prije 35 godina dekretom biskupa Matije Zvekanovića župnikom župe sv. Mihovila u Odžacima imenovan preč. Jakob Pfeifer, 16. travnja svečanom svetom misom proslavljen je u istoimenoj župi taj značajni jubilej.

Čestitajući župniku na velikom jubileju, načelnik Pastoralnoga vijeća istaknuo je kako upravo njemu moramo biti zahvalni za duhovni rast koji nam daje smisao, puninu života i odgovor na mnoga životna pitanja. U njegovim smislama i molitvama prisutni svakoga dana i sata, svih ovih, za nas kratkih 35 godina. *Čestitam jubilej našem učitelju, koji nas uči da bit naše vjere nije da pobijedimo i ponizimo neistomišljenike, već da pobijedimo sebičnost, samozaljubljenost i izolacionizam. Čestitam jubilej našem učitelju koji je ovih 35 godina, među ostalim, našu djecu učio poslušnosti, našu mladost učio kontrolirati strasti, ljude zrele dobi da budu pošten i stariju generaciju da budu dobri savjetodavci. Čestitam jubilej svećeniku za kojega vjernici drugih župa kažu da bi ga lako, mada ga po liku ne znaju, prepoznali po glasu, jer tumači riječ Božju na Radio Mariji, na veoma jednostavan i razumljiv način za nas „obične“ vjernike, kršćane,* rekao je načelnik PV-a. /I. Majić/

Korizmeni razgovor u Baču o postu i pokori

U nedjelju 25. ožujka u Franjevačkom samostanu u Baču, održan je drugi otvoreni korizmeni razgovor na temu „Post i pokora danas“.

Što je post, a što nemrs, kada i kako postiti, što je pokora i zašto je potrebna, nazočnima je pojasnio župnik vlč. Josip Štefković. „U svakom vremenu Bog poziva ljude na zajedništvo s Njime. Taj poziv dobiva osobit značaj i težinu u vremenu pripreve za blagdan koji slave otajstvo čovjekova otkupljenja. Obraćenje i pokora zauzimaju značajno mjesto u životu vjernika. Ma koliko velika bila patnja, molitvom i pokorom lakše će se svladati. Bog nikada ne stavlja pred nas onoliko patnje i tereta koliko ne možemo podnijeti...“, između ostalog naglasio je vlč. Štefković. /Stanka Čoban/

Uređuje se groblje u Bačkom Monoštoru

U Bačkom Monoštoru, nakon proljetnog ozelenjavanja i sadnje cvijeća u parku, eko-centru ispred zgrade Mjesne zajednice, došao je red i na finalno uređenje platoa oko novoizgrađene kapele, te nedaleko od pravoslavnog križa.

Osigurane su behaton ploče koje su postavljene ispred spomenute kapele, te je ovaj prostor doista postao funkcionalan, a i estetski čini cjelinu s okolnim objektima. Radove je izvodila JKP „Čistoća“ iz Sombora u suradnji s Mjesnom zajednicom Bački Monoštor i lokalnim poduzetnicima. /Z. M./

Rezultati natječaja HosanaFesta 2012.

Sedmi Festival hrvatskih duhovnih pjesama - HosanaFest 2012., održat će se u Dvorani sportova u Subotici, u nedjelju, 23. 09. 2012. godine.

Slogan ovogodišnjega festivala je „Jer kada sam slab, onda sam jak!“ (2 Kor 12,10). HosanaFest je natjecateljski festival dobrotvornoga karaktera s ciljem pomoći Humanitarano-terapijsku zajednicu za pomoć ovisnicima – Hosana, koja djeluje na području Subotičke biskupije.

Na natječaj je pristiglo ukupno 28 skladbi. Pjesme koje su izborile pravo sudjelovanja na HosanaFestu 2012., porredane abecednim redom naziva skladbe, su:

Glasnici Božji

Ješka

Krila ljubavi

Kristov mir

Ljubi Boga svoga

Nek Mu pjeva svijet

Otvori oči

Po Duhu Svetom

Prema Nebu

Prepoznajem Te, Kriste

Ruka spasa

Sluga Tvoj

Tvoj Sveti Duh

Utisni lik svoj Isuse

Uzdam se u Tebe

Čestitamo!

Izvođači, čije su skladbe uvrštene u program Festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe te njenu matricu dostaviti Organizacijskom odboru najkasnije **do 20. 05. 2012.**

Zahvaljujemo svima koji su se odazvali prijaviti pjesmu na natječaj HosanaFesta 2012.

Organizacijski odbor

Kirbaj u Vajskoj

Na blagdan sv. Jurja mučenika, 23. travnja, proslavljen je dan zaštitnika crkve i sela u Vajskoj. Svetu misu predslavio je mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik iz Subotice u zajedništvu s još dvanaestoricom svećenika te mještanima i župljanima Vajske.

U svojoj homiliji mons. Beretić ocrtao je lik mučenika rane Crkve, sv. Jurja, koji je svoj život dao za Krista. I naš svakodnevni život zahtijeva ponekad mučeničku strpljivost i predanje, stoga je divno imati takvog uzora i zaštitnika, istaknuo je misnik. Na kraju mise zahvalio se i župnik domaćin, vlč. **Josip Kujundžić**, najprije svećenicima na zajedništvu oko stola Gospodnjega, zatim župnom zboru i orguljašici **Mariji Ihas**, mini-

strantima, odbornicima i svima onima koji su pridonijeli ljepoti ovoga slavlja.

M. D.

Zamolba za dopisnike Zvonika

Poštovani i cijenjeni suradnici i dopisnici *Zvonika!*

Zahvaljujemo Vam na dugogodišnjoj suradnji te što ste svojim pisanjem i priložima učinili da naš *Zvonik* „zvoni“ šireći Radosnu vijest svih ovih 18 godina postojanja, ne samo na području Subotičke biskupije nego i šire.

Kako bismo i ubuduće nastavili uspješnu suradnju, a izbjegli eventualne propuste ili poteškoće kada je kreiranje našega lista u pitanju, molimo Vas da nam ubuduće radi lakšega prijama i selektiranja Vaših priloga, iste (vijesti i izvješća s određenih događanja, razmišljanja i sl.) zajedno s fotografijama šaljete isključivo e-mailom na jednu od sljedećih adresa:

zvonik@tippnet.rs

zeljaprijevod@gmail.com

Ukoliko pak to niste u mogućnosti, priloge možete slati i poštom na adresu: Župni ured sv. Roka, Beogradski put 52, 24000 Subotica.

Kako bismo Vaše podatke mogli imati na jednom mjestu radi kreiranja baze podataka zbog eventualne potrebe konzultacija ili pak organiziranja susreta, molimo sve naše dugogodišnje dopisnike, ali i one koji to žele postati, da nam svoje podatke (kućna i e-mail adresa te broj telefona/mobitela) pošalju na gore spomenute adrese.

Rok za slanje tekstova

Rok za slanje vijesti i izvješća za rubrike „Događanja u Subotičkoj biskupiji“ i „Katolička crkva u regiji“ u 2012. godini je do 20. u mjesecu (odnosno tjedan dana prije izlaska novoga broja), budući da *Zvonik* ove godine izlazi svake četvrte nedjelje u mjesecu.

Također Vas molimo ukoliko se u Vašem mjestu planira neki značajniji događaj, da nam to unaprijed najavite, kako bismo s Vama skupa mogli isplanirati predviđeni prostor na stranicama našega lista.

Uredništvo

Naša crkva svetoga Jurja

Kućo Božja, ti predvorje Raja,
Crkvo naša mučenika Jurja,
odavno si postala nam mjesto
Božjeg mira, grijeha opraštanja.

Gradili te graditelji marni,
obnavljali mnogi ljudi radni.
Postala si prava ljepotica,
i za oči, još više za srca!

Slavila si već jedno stoljeće
u senčanskom pitomome kraju,
pozivala sve župljane svoje,
da ti dođu, hvalu Bogu daju.

Očuvajmo ovo divno zdanje,
da nam služi još mnogo godina!
Ispunimo sva slobodna mjesta
i slavimo Boga na misama.

Dođi, brate, pred oltarom stani
i dragom se Bogu tu pokloni.
Sve župljane sa Prozivke zovi,
dobit će tu blagoslov Božji.

Svetom Jurju, brate, se pomoli,
da on za te i za sve nas moli.
Zagovor taj svima nama treba,
milost Božja da nam siđe s neba.

Mir i sloga nek nas svuda prati,
da nas Božja ljubav obogati,
te nosimo svud radosne vijesti,
a u nebu Bog dragi nas smjesti!

Dragom Bogu nek je vječna slava,
slavimo Ga u predvorju Raja
i vjerujemo svetom Evanđelju,
da živimo sretni u veselju!

Franjo Ivanković, stariji

Blagoslov žita na Markovo

Blagoslov mladoga, zelenog žita svake je godine prvi događaj u okviru Dužijance. Blagoslov je, prema tradiciji, obavljen na blagdan sv. Marka evanđeliste 25. travnja 2012. godine na Verušiću, na salašu Martina Gabrića koji je ovogodišnji domaćin Natjecanja risara.

Zbog kišnog vremena i blokade putova od strane poljoprivrednika, sveta misa ovoga puta nije služena. Obred blagoslova predvodio je preč. Slavko Večerin u zajedništvu s mons. Andrijom Anišićem. Usprkos lošim vremenskim uvjetima na blagoslovu mladog žita okupio se lijep broj ljudi. Ovim blagoslovom započela je Dužijanica 2012. godine. /Zv/

Katolička crkva u regiji

Uskrsnu Isus doista...

Značajni su obredi Velikoga tjedna, koji počinju na Cvjetnicu spomenom na svečani ulazak Isusov u Jeruzalem. U Srednjem Banatu je običaj da se na taj dan blagoslove grančice odnosno mačice. Na obredima Velikoga tjedna bilo je više ljudi nego na obične radne dane. Najviše ih je ipak došlo na najveći kršćanski blagdan, na Uskrs, kada slavimo Isusovo uskrsnuće, koje označava pobjedu pravde nad nepravdom, dobra nad zlom, krijeposti nad grijehom.

Isus nam je time otvorio vrata raja i zatvorio vrata pakla. Vječno spasenje je dakle omogućio svima onima, koji žele surađivati s njegovom spasonosnom milošću. U selima, u kojima upravljaju sinovi svetog Ivana Bosca, bila je procesija uskrsnuća već na Veliku subotu, tako u Belom Blatu i Lukinom selu. U Belom Blatu su za vrijeme vigilijske sijevala munje, grmjelo je i padala je obilata kiša na suhu zemlju. Na kraju mise navečer ipak je prestala da smo mogli ići u procesiji po obližnjim ulicama i parku na veliku radost nazočnih i tako odati počast Uskrsnome. Slično je bilo i u Lukinom selu, gdje

se održava procesija po crkvenom dvorištu. Najsvečanije je ipak bilo u Mužljji, gdje je održana tradicionalna procesija po mužljanskim ulicama. Neka Uskrsli okrijepi svojom milošću sve dobronamjerne ljude. Procesiji su uzveličali vatrogasci te mlađi i stariji pjevački zbor. /Janez Jelen/

Cvjetnica u Laćarku i Staroj Binguli

U župnoj crkvi sv. Ane u Laćarku i ove je godine 1. travnja Cvjetnica proslavljena svečano. Blagoslovne obrede, procesiju i svečano misno slavlje predvodio je župni vikar, srijemskomitrovački vlč. Mario Paradžik, koji vodi pastoralnu brigu i za ovu župnu zajednicu.

Župni vikar Paradžik za svoje dosadašnje kapelanske službe u Srijemskoj Mitrovici sudjelovao je u slavljinama Velikoga tjedna, kako u župama Srijemska Mitrovica i Laćarak, tako i u filijali Stara Bingula. Blagoslovni obredi i podjela blagoslovljenih grančica održani su ispred crkve u La-

ćarku, nakon čega je krenula procesija predvođena župnim vikarom do crkve. Potom je slijedilo čitanje Muke Isusa Krista koju su čitali mladi župe Laćarak sa svećenikom koji je i predvodio misno slavlje. Euharistijsko slavlje je animirao crkveni zbor predvođen orguljašom **Ivanom Cingelijem** koji redovito

sudjeluje u nedjeljnim i blagdanskim slavljinama u ovoj župi.

Cvjetnica je ove godine svečano proslavljena i u Staroj Binguli, filijalnoj crkvi sv. Petra, apostola župe Laćarak. Po prvi puta vjernici Starobingulci su blagoslovom grančica i svečanim ophodom oko crkve te čitanjem Muke Gospodnje obilježili spomen na Kristov svečani ulazak u Jeruzalem i njegovu muku i smrt. Ova mlada zajednica, koja ima novu crkvu, brzo je prepoznala Božje darove te rado sudjeluje u životu i radu

na Božjoj njivi, što se pokazalo i ovogodišnjom proslavom Nedjelje Muke Gospodnje.

Uskrs u Zemunu

Veliki tjedan, uvod u najveći kršćanski blagdan Uskrs, ove godine je u zemunskoj župi Uznesenja Blažene Djevice Marije protekao u istinski svečanoj atmosferi. To se moglo zaključiti po župljanima koji su prisustvovali trodnevnom, preduskrsnim obredima, a i po vlč. Jozi Duspari koji nije štedio riječi kojima bi iskazao svoje zadovoljstvo.

Na Veliki četvrtak, obred koji simbolizira uspostavljanje svete euharistije upotpunjen je činom pranja nogu dvanaestorici odabranih župljana kao prisjećanje na večer kada je Isus nakon svog posljednjeg obreda učenicima oprao noge. U svojoj homiliji, župnik je istaknuo koliko je važno da vjernici razmišljaju o tome što je zapravo euharistija, tko su svećenici i što je njihova zadaća, ali isto tako i što je zadaća njihovih župljana. Na Veliki petak, u iznimno mističnoj atmosferi koja je doista oslikavala događaj Isusove muke, otpjevana je muka po Ivanu. Gospodin **Ivan Figl**, mladi župljanin **Marko Šalić** i zbor „Svete Cecilije“ učinili su da nazočni župljani kroz tekst i melodiju ove muke istinski dožive obred Velikoga petka i Spasiteljeva stradanja. Svetu misu obilježilo je i pobožno klanjanje izloženom križu uz pjesmu „Puče moj“. Na Veliku subotu, u kasnim večernjim satima započeo je obred koji simbolizira iščekivanje uskrsnuća i pobjede svjetla nad tamom. U svojoj homiliji vlč. Jozo je na ovoj svetoj misi istaknuo da bi svatko od nas trebao biti nositelj toga svjetla koje je danas simbolizirala svijeća u rukama župljana. *Zadaća svih nas je, nastavio je župnik, da nas ljudi po njemu prepoznaju i da time svjedočimo svoju vjeru.* Velika subota ove godine ostat će upamćena i po tome što je baš toga dana župa Uznesenja BDM primila u svoje okrilje još jednog novokrštenika, **Mariju**, mladu osobu koja se dugo i vrijedno pripremala za ovaj trenutak.

Na sam dan Uskrsa, 8. travnja, prijepodneva svečana sveta misa protekla je u doista veličanstvenoj atmosferi. Snažna poruka koju je prečasni Jozo uputio svojim župljanima na Veliku subotu upotpunjena je homilijom na ovoj svetoj misi u kojoj on naglašava da je poruka Uskrsa zapravo poruka da se treba otvoreno i bez straha istinski radovati životu. Na kraju ovog euharistijskog slavlja župnik je, kao i svih prethodnih dana kroz Veliki tjedan, izrazio svoju zahvalnost svima koji su na bilo koji način doprinijeli da crkva bude veličanstveno okićena, posebno spominjući tom prigodom sestru **Ozanu** koja je uvijek najviše angažirana na uređenju crkve. Župnik je također izrazio svoje veliko zadovoljstvo što su misi nazočili mnogi pripadnici sestrinske Srpske pravoslavne crkve i pročitao je nekoliko čestitki upućenih od strane zemunske vlasti i od bivšeg župnika, **mons. Antuna Kolarevića**. Nakon svečane svete mise, uz puno razmijenjenih iskrenih najljepših želja i čestitki, župljani su nastavili druženje u crkvenom dvorištu.

Danijela Lukinović

Uskrs u Novom Bečeju

Veliki tjedan u Novom Bečeju započeli smo Cvjetnicom, a nastavili posvetom ulja na Veliki četvrtak, a istoga dana navečer proslavili smo sjećanje na Posljednju večeru. Na Veliki petak obilježili smo sjećanje na Isusovu muku i smrt na križu.

Velika subota bila je dan šutnje sve do Vazmenoga bdijenja u subotu navečer, koje je vrlo bogato obredima, budući da je priprema za Veliki tjedan i Uskrs najljepša priprema ponajprije kroz pristupanje svetoj pričesti na Veliki četvrtak ili na neki od dana u uskrsno vrijeme. Zato se po mnogim krajevima diljem katoličkog svijeta održavaju takozvani ispovjedni dani ili trodnevnice. Sličan običaj vlada i u Banatu. Ove godine ispovjedni dan u Novom Bečeju bio je 30. ožujka. Područje kojim upravlja generalni vikar Zrenjaninske biskupije **preč. József Mellár**, obuhvaća dvije župe: župu sv. Klare u Novom Bečeju (Törökbecse) te župu sv. Stjepana, ugarskoga kralja u naselju Vranjevo (Aracs). Budući da su obje crkve lijepo obnovljene nastojanjem prijašnjeg župnika **dr. Jánosa Sótija**, ima još više razloga za obnovu duša u korizmeno i uskrsno vrijeme. Za tu priliku na raspolaganju je bilo više ispovjednika: **László Suhajda, László Bóvíz, János Halmaj** i **Jelen Janez**. U obje crkve je bila i sveta misa, nakon čega je slijedila večera. Neka Bog blagoslovi sve vjernike, da se i nadalje tako lijepo pripremaju za velike blagdane.

Janez Jelen

Uskrs u Srijemskim Karlovcima

Svetkovina Uskrsa proslavljena je 8. travnja u crkvi Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima, uskrsnim euharistijskim slavljem koje je predslavio Ivan Rajković župnik župe Srijemski Karlovci, uz mnoštvo vjernika župe i mnogobrojnih gostiju među kojima je bio i gradonačelnik Srijemskih Karlovaca. Svečanost je pjesmama uzveličao crkveni zbor župe Presvetoga Trojstva u Srijemskim Karlovcima.

U homiliji župnik Rajković je naglasio da nam je uskrsnuće Isusa Krista donijelo proljeće u duše, puni smo radosti. *Kristovo uskrsnuće zahvatilo je kršćane, tako da se njihov život obnavlja. Bog zauzima središnje mjesto u životu kršćana. Trebamo težiti za onim što je gore, gdje se nalazi Krist koji sjedi s desne Bogu Ocu, a ne težiti za zemaljskim. Krist nas nije htio odvojiti od zemlje nego nas je ostavio ovdje da može pozvati sve na spasenje, ne samo spasenje ljudi nego i spasenje cijelog univerzuma,* rekao je vlč. Rajković.

Župnik je na kraju posebno zahvalio gradonačelniku **Milenku Filipoviću** te Općini Srijemski Karlovci na donaciji od 200.000,00 dinara za potrebe Kapele Gospe od Mira.

Tomislav Mađarević

Od Tabora do Cvjetnice u Irigu

Na II. korizmenu nedjelju 4. ožujka, osim u Irigu, svete mise slavljenе su i na filijalama Šatrinici, za pok. **Stevana i Katicu Novak** te u Dobrodolu, za pok. **Mariju i Matu Putica**. Župnik se upitao i odgovorio: *Zašto smo ovdje? Ovo je nedjelja Tabora. Da doživimo lijepe trenutke koji nam daju da zaboravimo svakidašnjicu, da budemo bliže Bogu i čujemo ga u riječi i gledamo u kruhu, da se ojačamo za svakidašnjicu, da razmišljamo o nama samima, gdje moramo promijeniti pravac. To je dar Božjega susreta u kojem spoznajemo: odakle dolazimo – gdje stojimo i što tražimo! Danas je dan i zadržimo ga. Učini ga svojim najboljim danom,* poručio je župnik **Blaž Zmaić**.

Sutradan, 5. ožujka, srijemski svećenici okupili su se na mjesečnu duhovnu obnovu u Petrovaradinu, gdje su s **p. Károlyem Harmathom** razmišljali o svojem pozivu u korizmi. U tri škole u Irigu i u Vrdniku gdje župnik radi kao vjeroučitelj, zajedničkim „koktelom kolektiva“ obilježen je 8. ožujka, Dan žena. Na III. korizmenu nedjelju, 11. ožujka, u Vrdniku je slavljen sveta misa za **Mariju Pančiško** i njezina supruga, te sedmo dijete i suprugu jednog sina. Sva su djeca, njih šestero, nazočila svetoj misi. Sutradan je župnik krenuo na trodnevne duhovne vježbe koje su upriličene u prostorijama srijemskog ordinarijata u Petrovaradinu zajedno sa svećenicima naše i Subotičke biskupije a voditelj je bio **o. Willim Klein**, misionar Zajednice Krvi Kristove. Župnik je 13. ožujka nazočio ukopu svećenika rodnog mjesta Stari Perkovci (RH), vlč. **Mate Sočkovića**, a ispratilo ga je 60 svećenika zajedno s **mons. Đurom Hranicem**, pomoćnim biskupom i generalnim vikarom, te do-

Cvjetnica u Lukonom Selu

Veliki tjedan je vrhunac liturgijske godine, ti dani nas podsjećaju na muku, smrt i uskrsnuće Gospodina našega Isusa Krista. U Srednjem Banatu je običaj da se na taj dan blagoslove grančice odnosno mačice, što je učinjeno 1. travnja.

Na obredima Velikoga tjedna bilo je više ljudi nego na obične radne dane, osobito na Cvjetnicu. Tomu je doprinijelo doduše vjetrovito, ali jasno sunčano vrijeme, makar je dan počeo hladno i tmurno. U selima, u kojima upravljaju sinovi svetog Ivana Bosca, bio je blagoslov grančica, nakon čega je uslijedila kratka procesija do crkve gdje je slavljen sveta misa. Blagoslov grančica obavljen je i u Lukinom selu, gdje se održava blagoslov grančica na crkvenom dvorištu, a zatim slijedi procesija u crkvu Marijina rođenja. Stječe se dojam da naši ljudi ne zaslužuju ukor, koji je nekim vjernicima, govoreći o Velikome tjednu, za Vatikanski radio uputio kardinal Francis Arinze. /**Janez Jelen**/

maćim i vjernicima župe Gunje i Josipovac. Vrijedno je spomena da je ovo selo dalo sedam svećenika, od kojih su četvorica živi. Kao i svake godine, 15. ožujka sjetili smo se supruge **Olge** i majke **Marice**, župnikova prijatelja **Dragana** iz Užica i slavili svetu misu, a on to čini svake godine. Na IV. korizmenu nedjelju, 18. ožujka, posebno slavje za župu i filijale Šatrinici/Dobrodol. U goste su nam došli djelatnici Radio Marije iz Subotice i Novog Sada te uz prijenos svete mise iz Iriga i promociju RM u župi i ove dvije filijale. Blagdan sv. Josipa 19. ožujka, slavili smo samo u župi Irig. U subotu, 24. ožujka okupili smo se u lijepom broju na svetoj misi za pokojnu **Mariju Karčaš**, u kojoj smo željeli odgovoriti na pitanje: *Tko je Isus za mene? Što znače njegove riječi?* Na V. korizmenu nedjelju, 12. ožujka, u posebnom ozračju slavljen je sveta misa u Vrdniku, uz nakanu **Marije Škoberne**. Na Blagovijest, 26. ožujka slavili smo misu za pokojnu **Zoru Radanović** i obitelji **Radanović**, **Batarilo** i **Varga** u kojoj smo pozvani *da smijemo danas primiti, jer nam je navješteno,* rekao je župnik.

U utorak, 27. ožujka, u Irigu je bio dan uskrsne ispovijedi uz pobožnost križnoga puta. Nakon pojedinačne ispovijedi slijedila je sveta misa za pok. **Branka i Maru Aničić**, roditelje dviju sestara **Ljubice** i **Zorice**. U srijedu, 28. ožujka, župnik je ispovijedao u Nikincima i predslavio misu za pok. **Blaženku Hegediš** s porukom *da je istina u ljubavi. Bog je istina i mi smo pozvani živjeti u istini. Lijepo je živjeti u istini: dati svjedočanstvo za istinu,* rekao je župnik. Kao vjeroučitelj, župnik je 30. ožujka zajedno s kolektivom osnovne škole u Irigu nazočio akademiji i zajedničkom koktelu u povodu Dana škole, na kojoj je novoj ravnateljici darovao svoju knjigu „Župa Irig“. /**f. f.**/

Duhovna obnova na Tekijama

Po preporuci Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije, 14. i 15. travnja održana je u Srijemskoj biskupiji na Tekijama u svetištu Gospe Snježne duhovna obnova pod geslom „Gospodine, umnoži nam vjeru!” koju je predvodio o. Arkadiusz Krasicki, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije, član Družbe Duha Svetoga, studentski kapelan na Osječkom sveučilištu i voditelj studentske zajednice Duhos.

Program duhovne obnove u subotu sastojao se od pobožnosti Gospi Tekijskoj i Svete mise. Nakon svete mise pristupilo Euharistijskom klanjanju i duhovno-animacijskom programu. Koncelebriranu svetu misu i tzv. Otvaranje Tekija slavio je biskup srijemski **Đuro Gašparović** uz sudjelovanje o. Arkadiusza Krasickog i uz koncelebraciju svećenika Petrovaradinskog dekanata.

Prigodnom propovijedi o. Arkadiusz Krasicki je potaknuo sve prisutne da se otvore Duhu Svetom s ljubavlju. Euharistijsko slavlje i duhovnu obnovu uzveličali su mladi pjevači Petrovaradinskog dekanata. Program drugoga dana duhovne obnove u nedjelju sastojao se od pobožnosti Gospi Tekijskoj i Svete mise koju je predvodio o. Arkadiusz Krasicki, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nakon svete mise pristupilo se duhovno animacijskom programu. Nakon ove duhovne obnove vjernici i ljudi dobre volje su otišli promijenjeni, novi ljudi, ojačani u svome identitetu i samosvijesti, ohrabreni i potaknuti na rad za Isusovu stvar, za projekt života prema njegovoj zamisli u Kraljevstvu Božjemu. Završetak duhovne obnove protekao je u zajedništvu razgovora i veselja svih nazočnih uz prigodni domjenak u prostorijama Svetišta Gospe Snježne u Petrovaradinu.

Tomislav Mađarević

Veliki četvrtak u Srijemskoj Mitrovici

Na Veliki četvrtak, 5. travnja, srijemski biskup **Đuro Gašparović** predvodio je u srijemskomitrovačkoj katedrali misu posvete ulja. Na slavlju je uz svećenike Srijemske biskupije sudjelovao i đakon **Željko Štimac**.

U homiliji biskup Gašparović je primjenjujući poruku današnjega slavlja pozvao svećenike na još veće zalaganje i velikodušnost. Na koncu je pozvao i poručio svećenicima da rade u zajedništvu s biskupom i međusobno i da pomažu jedni drugima i vjernicima koji su im povjereni.

Nakon euharistijskog slavlja svećenici su se okupili u župnoj dvorani, gdje je biskup predstavio pastoralne biskupijske planove za ovu pastoralnu godinu. Povjerenici za pojedine kategorije vjernika iznijeli su programe rada i to s mladima, s obiteljima, duhovnih obnova u župama a posebno na Tekijama, planove hodočašća i drugo. Direktor „Radio Marije Srbije“ **dr. Ivica Čatić** predstavio je djelovanje ovog Udruženja Radio Marije u Srijemskoj biskupiji, zahvalio dosadašnjim suradnicima u programu radija i pozvao svećenike-župnike na suradnju u budućnosti tim više što je postavljen odašiljač u biskupiji u Vrdniku koji pokriva veći dio Srijema. Na Veliki Četvrtak slavila se u župama Srijemske biskupije Misa Večere Gospodnje. U katedrali-manoj bazilici u Srijemskoj Mitrovici misu je slavio župnik **Eduard Španović**, prelat, začasni kanonik i generalni vikar uz sudjelovanje velikog broja vjernika.

Na kraju svete mise Presveti oltarski sakrament je prenesen na pokrajnji oltar gdje su, klanjajući se i razmišljajući kroz molitvu i pjesmu, nazočni vjernici probdjeli s Gospodinom. /*Tomislav Mađarević*/

Cvjetnica u Srijemskoj Mitrovici

Nedjelja muke Gospodnje – Cvjetnica, svečano je proslavljena u Srijemskoj Mitrovici 1. travnja, blagoslovom grančica, procesijom i euharistijskim slavljem u katedrali sv. Dimitrija, đakona i mučenika.

Obred blagoslova grančica i svetu misu predvodio je biskup srijemski **mons. Đuro Gasparović** u zajedništvu sa župnikom župe Svetog Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici i generalnim vikarom Srijemske biskupije **mons. Eduardom Španovićem**, te velikim brojem vjernika, ponajviše djece.

Slavlje je započelo u dvorištu uz katedralu gdje su se okupili vjernici držeći u rukama cvjetne zelene grančice, koje je blagoslovio biskup Gašparović. Nakon evanđelja koje je pročitao **vč. Mario Paradžik**, župni vikar, mons. Španović je uveo nazočne vjernike u značenje današnjega slavlja spomena Gospodinova mesijanskog ulaska u Jeruzalem koje je bilo znak mesijanskog Isusova poslanja. Evanđelje Muke Gospodina Isusa Krista pjevali su katedralni župnik Španović i voditeljica katedralnog zbora „Sveta Cecilija“, **s. Cecilija Tomkić**, čiji su članovi predvodili pjevanje te sudjelovali u interpretaciji Muke. /*Mario Paradžik/Tomislav Mađarević*/

„Djed Papa“ - čestitke Svetome Ocu za 85. rođendan

„Svetosti ... čudno mi zvuči tako Vas nazivati, jer ste Vi u našoj obitelji, za naše četvero djece 'djed Papa'“, napisala je talijanska novinarka Costanza Miriano, u jednomu od brojnih pisama čestitke za 85. rođendana pape Benedikta XVI.

Gledajući potpise, ima tu stručnjaka za masovne medije, nakladnika, povjesničara, parlamentaraca, redovnika i redovnica, liječnika, pjesnika, kritičara umjetnosti, odvjetnika i misionara.

„Ne možete si zamisliti koliko puta dnevno, ovdje u Rimu, pogledam prema bazilici Svetoga Petra, postojanijoj jer ste Vi tamo kako biste štitili sveto bora-vište vjere, i dali nam sigurnost da sve ono u što vjerujemo nije plod naše mašte, nego možemo uložiti život u to“, napisala je Costanza. Prihvajući da dadete život za nas, svoju djecu i braću, preuzimajući na sebe udarce koji dolaze iz svi-

jeta, napomenula je novinarka, i žena poput mene otkriva radost svojega posebnog poziva. Ni u jednom feminističkom geslu, ni u jednim feminističkim novinama, kao ni u jednom glasu ženskoga ponosa, nisam nikada čula riječi poput onih koje ste Vi uputili ženama, a koje obuhvaćaju našu pravu ljepotu, i govore nam istinu, napisala je novinarka. /RV/

Započela osma godina pontifikata pape Benedikta XVI.

Započela je osma godina pontifikata pape Benedikta XVI., koji je proteklih dana proslavio i svoj 85 rođendan i tako postao najstariji Papa u posljednjih stotinu godina.

Sigurno njegovo zdravlje nije najbolje te je tražio od vjernika nazočnih jučer na općoj audijenciji molitvenu potporu kako bi uz pomoć Duha Svetoga mogao ustrajati u službi Kristu i Crkvi. Jedne njemačke novine su ga opisale kao vrlo ljubaznoga, smirenog, vedrog, naobraženog i vrlo pobožnog. Ono što najviše dotiče ljude je njegova dosljednost, mudrost i smirenost, premda je svjestan svih problema s kojima se suočava Crkva i čovječanstvo. Papa Benedikt nije izoliran kao što mnogi vjeruju i kako ga prikazuju obavijesna sredstva. Sve više dolazi do izražaja njega učenost, mudrost, iskrenost i nježnost.

Sada je njegova djelatnost usmjerena na Godinu vjere i obilježavanje Drugoga vatikanskog sabora, što bi trebalo dovesti do novog kršćanskog doba i obnove Crkve u svijetu. Papa mnogo računa i s mladima te nastoji uspostaviti nove odnose s mladim naraštajima. Možda najveći dar kojeg je primio ovih dana je prihvaćanje sljedbenika raskolničkog biskupa Lefevrea uvjeta kojeg im je postavio za povratak u krilo katoličke Crkve, premda mnogi biskupi nisu bili s time suglasni. Njegov tajnik Georg Gaeswein smatra da mediji pre-

često prikazuju Papu kao karikaturu, ali se on navodno na to privikao, jer je sličnim kritikama bio izložen još kao kardinal te se toliko ne obazire na kritike, već ide naprijed ostvarujući svoju zamisao papinske službe i braneci Crkvu pred napadima i omalovažavanjima. /IKA/

Papa naložio Kongregaciji za nauk vjere da preispita neokatekumenska misna slavlja

Papa Benedikt XVI. naložio je Kongregaciji za nauk vjere, u pismu osobno upućenom njezinu prefektu kardinalu Williamu Levadi, da istraži jesu li neokatekumenske mise u skladu s liturgijskim učenjem i praksom Katoličke crkve.

Ovaj nalog ima svoju pretpovijest u događanjima s početka ove godine. U siječnju je naime Papinsko vijeće za laike bilo pripremljeno tekstem kojim se odobravaju sva liturgijska i izvan-liturgijska slavlja Neokatekumenskog puta, a koji je trebao biti objavljen 20. siječnja prigodom susreta članova Neokatekumenskoga puta s Papom.

Međutim, Papa je naložio da se odobrenje iznova napiše i da se iz njega izostavi odobrenje misnih slavlja. Tako se dekret koji je objavljen 20. siječnja ograničio na odobrenje isključivo izvan-liturgijskih slavlja koja označavaju katehetske stupnjeve Puta.

Neokatekumenski put je itinerarij katoličke formacije u vidu kateheza za odrasle čiji je cilj ponovno otkriće i istinsko življenje sakramenta krštenja. Osnovan je 1964. godine u Španjolskoj, a njegovi osnivači su vjernici laici Kiko Argüello i Carmen Hernández. Odvija se pod vodstvom biskupa kao jedan od načina kršćanske inicijacije i permanentnog odgoja u vjeri. Donio je mnogo dobrih plodova u Crkvi (obitelji koje doista žive vjeru i otvorenost životu, misionari, brojna duhovna zvanja), a najčešće zamjerke koje mu se upućuju jesu izoliranost neokatekumenskih zajednica i specifična misna liturgija. /bitno.net/

Vatikan objavio Papin program za predstojeće mjesece

Papa Benedikt 13. svibnja putuje u pastoralni pohod toskanskom gradu Arezzu. Dva tjedna kasnije sudjelovat će od 1. do 3. lipnja na Svjetskom susretu obitelji u Milanu. To su samo neka od događanja iz Papina liturgijskog programa za predstojeće mjesece, objavljenog u subotu, 21. travnja, u Vatikanu.

Program pape Benedikta XVI. predviđa i svećeničko ređenje 29. travnja u Bazilici sv. Petra, na ovogodišnji Svjetski dan molitve za zvanja. Na Duhove, u nedjelju, 27. svibnja, u

istoj Bazilici Papa će slaviti svečanu blagdansku euharistiju. Deset dana kasnije, 7. lipnja, nakon mise u Lateranskoj bazilici, predvodit će tijelovsku procesiju ulicama grada.

Na blagdan sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, Papa će predvoditi misu pod kojom će u Bazilici sv. Petra podijeliti palije nadbiskupima koje je u posljednjih godinu dana imenovao metropolitima, postavivši ih na čelo pojedinih crkvenih pokrajina. Među njima je i berlinski nadbiskup, odnedavno i kardinal, Rainer Maria Woelki. /IKA/

Njemački biskup o bogoslužjima na Facebooku

Njemački katolički medijski biskup Gebhard Fürst gleda na virtualna bogoslužja putem internetske platforme Facebook vrlo skeptično.

„Istinsko bogoslužje zahtijeva prisutnost osobe u cijelosti. Mi se vidimo, doživljavamo i pronalazimo u ukupnom ugođaju bogoslužja“, rekao je Fürst. Zbog toga bogoslužje zahtijeva okupljanje vjernika. Virtualno zajedništvo puno je manje intenzivno.

Početkom travnja u Njemačkoj je održano prvo katoličko bogoslužje na Facebooku. Evangelička Crkva održava takva slavlja već dvije godine. U osvrtu za novine tim povodom rottenburški biskup kritički se osvrnuo i na internetsku mrežu Twitter. „Tamo se informacije mogu izložiti u najkraćem tekstualnom obliku. No, Twitter ne nosi nikakve dodatne mogućnosti. Ne vidim se u tome“. Umjesto toga biskup svoja stajališta želi odvagati i objasniti, te „njegovati govornu komunikaciju, i uz rizik da zbog toga djelujem staromodno“.

Prema riječima biskupa Fürsta, Katolička crkva treba biti prisutna na Internetu bez straha i cenzure i organizirati pošteni komunikaciju. Do sada se, dodaje, Crkva teško snalazila s Internetom. Biskupi koji su se na mreži izražavali kao službene osobe, brzo su odbačeni kao dosadni i nije ih se shvaćalo ozbiljno. Srećom, Sveta Stolica na nove medije gleda pozitivno. „Rim ohrabruje mjesne Crkve da koriste nove putove komunikacije, i vidi u njima priliku“, rekao je Fürst. /IKA/

Diskriminiranje kršćana u Europi ne smije se prešućivati

„Izvešće 2011“, koje je objavio bečki ured za proučavanje i dokumentiranje diskriminacije kršćana donosi podatke o povećavanju pravne diskriminacije kršćana i o sve većoj netrpeljivosti prema kršćanima u više europskih zemalja.

Dokumentacijski centar za godinu 2011. istražio je i dokumentirao 180 slučajeva nesnošljivosti i diskriminacije, prikazavši ih u izvješću. Istraživanje je pokazalo da je 85 % svih takozvanih „zločina iz mržnje“ izvršeno protiv kršćana. Navodi se da su u 84 % vandalskih čina u Francuskoj ciljevi bili kršćanski objekti, groblja i

crkve. Škotska vlada nedavno je objavila da su kršćani bili žrtve u 95 % nasilnih čina. U istraživanju u Engleskoj 74% ispitanika izjavilo je da su kršćani diskriminirani češće od drugih. Više od 60% anketiranih izjavilo je da se isključivanje kršćana iz javnosti, medija i politike povećava, tako da se mnogi više ne usude javno govoriti o svojoj vjeri.

Prema izvješću u nekim europskim zemljama masovno se krši pravo na slobodu savjesti. Tako na primjer u Nizozemskoj i u Engleskoj službenici matičnih ureda obvezni su sklapati brakove i istospolnih parova. U Francuskoj farmaceuti moraju propisivati i abortivne preparate, a u Španjolskoj su liječnici i bolničko osoblje prisiljeni obavljati ili organizirati pobačaje, istaknula je Kugler.

U nekoliko zemalja široki antidiskriminacijski zakoni i odredbe protiv govora mržnje dovode do sve većeg broja sudskih sporova protiv kršćana, osobito kršćanskih propovjednika i službenika. Također je sve više slučajeva pravnog progona u školama, ograničavanja prava roditelja, prava govora i slobode okupljanja, stoji u priopćenju.

Dok se u Engleskoj bar javno raspravlja o tim pitanjima, u većini drugih zemalja još uvijek se o diskriminaciji kršćana šuti. Javna rasprava hitno je potrebno „jer svijest o problemima prvi je korak da se oni i riješe“.

Kao politički „pozitivan primjer“ izvješće navodi Rezoluciju Parlamentarne skupštine OESS-a iz srpnja 2011. u kojoj stoji da se pozivaju sve države članice da ispitaju svoje zakone i istraže njihov mogući negativan učinak na kršćane. /IKA/

Malezija: Tečaj obrane od kršćanstva

Ministarstvo izobrazbe malezijske savezne države Johor, prema medijskom izvješću, natjeralo je više od 100 islamskih vjeroučitelja na tečaj protiv kršćanskoga misijskog djelovanja.

Obuka se provodi i na nagovor nadležnog muftije. Očekuje se da će u Maleziji biti raspisani prijevremeni izbori. Vlada premijera Najiba Razaka priziva se zbog korupcije i zbog loših gospodarskih pokazatelja, a očekuje se da bi pobjedu na izborima mogli odnijeti glasovi muslimanskih malajskih birača.

U Maleziji muslimani čine 60% stanovništva, dok je budista oko 20%, a kršćana tek 10%. /IKA/

Izdanja

Poezija kršćanskog nadahnuća za svaki dan

Prva zbirka pjesama autora Marka Jukića u izdanju *Glasa Koncila*

„Youcat – Molitvenik za mlade“

Knjiga u izdanju *Verbuma*

„Dodi, Duše Presveti“

Knjiga Josepha Ratzingera – pape Benedikta XVI. u izdanju *Verbuma*

„Tajne Karola Wojtyle“

Knjiga u izdanju *Verbuma*

† Alojzije Vukosavljević

Nakon duge i teške bolesti u 78. godini života 7. ožujka 2012. u Subotici je umro naš nezaboravni, dobri, uvijek vedri prijatelj Alojzije Vukosavljević. Uz samohranu majku i stariću baku, više gladan nego sit teško se probijao kroz život. U dječjačakoj dobi dugo godina bio je revni ministrant u franjevačkoj crkvi, „Staroj crkvi“ u Subotici. Kad je uznapredovao u karijeri komercijaliste uvijek je rado, samozatajno i obilato pomagao potrebnima. Rado je čitao literaturu, a bio je zaljubljenik poezije Ante Jakišića, našeg gimnazijskog razrednika. Priličan broj Jakišićevih pjesama znao je naizust, i često nam pričao o susretima s Jakišićem u poznatoj subotičkoj kavani „Spartak“. Nogomet mu je bila posebna strast i zato je ponedjeljak u razredu vrlo često bio začinjen nogometnom raspravom s jednim profesorom iz suprotnog tabora. Njegova duhovitost, ali i britke primjedbe urezane su u naše pamćenje učeničkog doba.

Školske kolege Više mješovite gimnazije VIII. a razreda u Subotici položili su vijenac na odar i izrazili iskrenu sućut njegovoj supruzi Mariki, kćeri Ljiljani i unucima. Sahranjen je 9. ožujka 2012. na Bajskom groblju u Subotici, a svetu misu zadušnicu održao je župnik njegove rodne župe velečasni Bela Stantić u „Maloj crkvi“ u Subotici. Hvala Gospodinu što nam je podario takvog prijatelja.

Luka Štilinović

Put k Tebi

Kriste na križu raspeti
i mojim grijesima
okrunjene i pognute glave
otajstveno štitiš, a ipak
glasno me dozivaš k sebi.
Na mojem križu leže
skriveni, bolni strahovi bolesti,
al' tek oni otvaraju mi oči, um i dušu,
oni upućuju me k Tebi.
Na tome daru iskreno zahvalan,
skrušen molim Te opet i opet,
čvrsto me zagri,
još bliže, privuci me k sebi.
Raskajan neka još više,
još puno, puno više,
čistoga srca opraštam svima
pa čak i samome sebi.
Priznajem smjerno
bez toga i svoga križa
i pomoći Tvoje,
preslabe bi bile
baš sve snage moje.
Zato ti danas radosno kličem
i klanjam se Tebi,
jer si me makar i malo
bliže primaknuo k sebi.
Gospode milosni, još Te usrdno molim
neka riječi ove postanu
maleni tračak svjetla
onom tko se također kreće
teškim putem koji vodi k Tebi.

U Zagrebu, 28. travnja 2008.

Luka Štilinović

† Lozika Bogešić

Na Vazmeni ponedjeljak, 9. travnja Uskrsnuli naš Gospodin je iz ovoga života u bolji pozvao gospođu Loziku Bogešić. Lozika se rodila u Subotici 19. srpnja 1930. godine kao jedino dijete Đure i Terezije Valiček. Bila je izuzetno ponosna što je dio svoga školovanja završila u zavodu časnih sestara Naše Gospe u Subotici. Sprovod je bio 12. travnja iz kapele svetoga Josipa na subotičkom Bajskom groblju svetoga Petra i Pavla. Istoga jutra je u katedrali bila svečana sveta misa, a pogrebne obrede je vodio katedralni župnik, Stjepan Beretić u pratnji župnog vikara, vlč. Tibora Szöllősija, te župnika mons. Istvána Koncza, Józsefa Leista, Károlya Szungyija i đakona Ferenc Sótanyija. Na sprovodu je bio i bogoslov Péter Monár Szipán te malobrojna rodbina iz Mađarske i Subotice. Njezin je sprovod okupio veliki broj župljana, prijatelja i poznanika.

Lozika je, kao umirovljenica, gotovo punih 18 godina bila službenica župnog ureda i odbora groblja katedralne župe u Subotici. Kratko je vrijeme služila župniku Franji Vujkoviću, a onda i župniku Stjepanu Beretiću. Služila je dokle god je imala snage. Radila je samo na Božju slavu. Nikada nije htjela primiti plaću – ni simboličnu. Jedne godine za Božić sam joj poslao knjigu i u knjizi nešto novca. Bile su ratne godine. Svi su oskudijevali. Lozika je novac ostavila u škrabicu svetoga Ante, jer ona ima svega... Biciklom ili pješke raznosila je poštu Odbora groblja. Ni poštu za Palić nije predavala na pošti, već je sama – obično biciklom odlazila i raznosila poštu. Samo da svojoj župi sačuva što više.

Lozika nije pričala o sebi. Uvijek je bila okrenuta drugima. Samo dragi Bog zna koliko je vrata otvarala da odnese hranu, da odnese pomoć, da utješi, da pomogne. Zнала je putovati u Beograd, da i tamo pomogne. Uvijek je bila okrenuta potrebama drugih ljudi.

Lozika je umrla na Uskrs. Taj je blagdan jako voljela. Govorila je: svatko može slaviti rođendan, ali uskrsnuće slavimo samo mi s našim Gospodinom. Lozika je bila Isusova vjernica, za koju se bez pretjerivanja može reći: Dilexit Ecclesiam – voljela je Crkvu. Dvorila je s velikom ljubavlju i odanošću svoje roditelje. Dvorila ih i pripravila ih na put Gospodinu.

I njezin otac Đuro je bio vjerni suradnik župnika Matije Zvekanovića u župi Isusova Uskrsnuća. A kad je dočekao mirovinu pomagao mu je i u uredu biskupskoga doma. Gospodin je bio za Loziku oslonac i štiti, a od sada će živjeti u domu Gospodinovu. Tražila je lice Gospodinovo u bolesnima i siromašnima. Neka je Gospodin bude velika nagrada.

Župnik Stjepan

† Jela Prčić

(1926.-2012.)

U 86. godini života, 30. siječnja, preminula je Jela Prčić, naša voljena mama, svekrva, baka, prabaka, sestra i snaja. Sahranjena je 31. siječnja na Senčanskom groblju.

Čuvaju je u srcima i očekuju ponovni susret s njom: sinovi Grgo, Stipan i Pere, snaje Ana i Ildiko, unuci Branko, Adriana, Vesna, Andreja, Daniella, Simona, Izabella, Stevan i Martin, praunučad Mišel i Jasmin-Eugen, sestra Dominika, zaova Cilika, snaje Tilka i Marta.

† Stipan Dulić

(1929.-2012.)

Našeg voljenog didu Gospodin je pozvao u svoj nebeski stan u 83. godini života, 16. travnja 2012. Zajedno s uskrslim Isusom usnuo je u Gospodinu. Ispratili smo ga 18. travnja na Bajskom groblju, a sprovod je predvodio župnik mons. Andrija Anišić.

Sveta misa zadušnica na šest tjedana bit će 26. 05. 2012. godine u 8 sati u crkvi sv. Roka u Subotici.

Za njim tuguju i zauvijek će ga nositi u mislima: supruga **Rozika**, sin **Ivan**, kćer **Marija**, snaha **Ljiljana**, zet **Silvester** i unuci **Marko** i **Nikola**.

Tko vjeruje, ima život vječni.

29. 04. 2012.

4. uskrсна nedjelja

Dj 4,8-12;
Ps 118,1.8-9. 21-23. 26.29;
1 Iv 3,1-2;
Iv 10,11-18

Antiteza između dobrog Pastira i najamnika vrlo zorno govori o tomu tko je zapravo Isus. Dvije figure se ne razlikuju po naizgled istoj ulozi. Razlikuje ih njihov nutarnji odnos prema ovcama. Radi se o pripadnosti. Najamnik se ne suprotstavlja vuku, ne izlaže se opasnosti radi ovaca. Ta on ih uopće ne poznaje, jer nisu njegove. Po čemu se vidi da ovce pripadaju Pastiru? On daje svoj život za njih, ne prepušta ih propasti.

Isus daje svoj život za nas. On sam ga daje – i to nagašava – nitko mu ga ne oduzima. Isus je toliko silan da se može učiniti nemoćnim. U toj snazi on se radi nas dragovoljno predao u smrt.

Isusa možemo nasljedovati samo snagom ove njegove moći. Po njoj poznajemo njegov glas, prepoznajemo veličinu njegove nazočnosti u Euharistiji, te se upućujemo za njim. Samo ukoliko prepoznajemo njegovu Pripadnost postajemo i sami sposobni svoje živote založiti za druge, te kao kršćani bivamo vjerodostojni svjedoci te Božje prisutnosti.

13. 05. 2012.

6. uskrсна nedjelja

Dj 10,25-26. 34-35. 44-48;
Ps 98,1. 2-3. 3-4;
1 Iv 4,7-10;
Iv 15,9-17

Isus i nama govori da smo njegovi prijatelji, jer mu pripadamo po vjeri i krštenju. Ustvari, toliko nas je privukao k sebi, da nas je učinio sudionicima vječnog zajedništva presvetoga Trojstva. Zato kaže: *Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas.* Silna je ova njegova riječ. To je veliki Božji dar, a mi koji ga u vjeri primamo činimo sve da budemo dostojni Isusova prijateljstva: *Ostanite u mojoj ljubavi.*

Isusu je jako stalo da se njegovi prijatelji uzajamno ljube, baš kao što je On ljubio svoje učenike. Najuzvišeniji izraz te njegove ljubavi bilo je njegovo predanje u smrt na križu za nas grešnike. Njegovim uskršućem, plod te ljubavi za učenike jest: *Mir vama! Kao što je Otac poslao mene i ja šaljem vas... Primite Duha Svetoga!* (Iv 20,21-22). Onima koji u njega vjeruju i koji su po krštenju postali njegovim prijateljima, postali Crkvom, Isus daruje mir i radost. Tko uđe u ljubav Božju po Sinu njegovu, zacijelo ima istinski razlog uvijek biti sretan.

6. 05. 2012.

5. uskrсна nedjelja

Dj 9,26-31;
Ps 22,26-27. 28.30. 31-32;
1 Iv 3,18-24;
Iv 15,1-8

Usporedbom s trskom i lozama Isus nam objavljuje da svi koji smo s njime vjerom povezani živimo s njime u pravoj simbiozi. Kako se loza rađa iz trsa i iz njega crpi životne sokove, tako smo i mi kršćani životno vezani za Krista u zajednici Crkve. Ta životna snaga i milost, koje nam Krist daje, u nama mogu donijeti dobre plodove jer On svaku lozu čisti od suvišnih izdanaka, kako bi bila zdrava, te ostala u plodnoj životnoj simbiozi s trsom.

Krist nas je po krštenju primio u svoju zajednicu, te nas po svojoj milosti očistio. Ta ista njegova milost u nama djeluje samo ukoliko joj mi to dopustimo. Svojom providnošću Bog bdije nad nama, ali ukoliko čvrsto ne ostanemo na Trsu, ukoliko svjesno ne živimo kao članovi Kristove Crkve, ne možemo donositi plodove vjere. Isus je zato rekao: *Bez mene ne možete učiniti ništa.* Onaj tko ga je spoznao, upoznao i zavolio, zacijelo moli za snagu i ustrajnost da ostane plodan u vjeri i ljubavi.

20. 05. 2012.

7. uskrсна nedjelja

Dj 1,12-14;
Ps 27,1. 4. 7-8;
1 Pt 4,13-16;
Iv 17,1-11'

Poslanjem Crkve predsjedava uskršli Krist, koji je uzašao na Nebo i sjedi s desne Ocu. Isusovo uzašašće i poslanje apostola nerazdvojno su povezani. Među jedanaestoricom, koje je Isus poslao i učinio baštinicima vjernog obećanja, nalaze se njihovi nasljednici i cijela Crkva. Isus nas šalje i prati svojom snažnom potporom. Mi vjernici nismo tek spontani volonteri, nego njegovi poslanici. Isusova pobjeda nad smrću naš je oslonac za poslušnost njegovu nalogu, kojim nas šalje u svijet, i to u miru i nadi.

Apostoli su vjesnici Riječi koja ljude dotiče u središte njihovih života. Evanđelje, povjerenje Crkvi, daje nam jasni odgovor: ako vjerujemo, spašeni smo, a ako odbijemo vjerovati, izgubljeni smo. Vjerom Bogu izgovaramo svoje životno *da*, te od njega zauzvrat primamo vječni život, kojim već ovdje ostvarujemo njegov poziv da budemo jedno.

6. travnja

Blažena Petrina Morosini

(*7. siječnja 1931. + 4. travnja 1957.)

- Prva od devetero djece ● završila samo osnovnu školu ● radnica od malih nogu ● u svemu vršiti volju Božju ●
- othranila mlađu braću i sestre ● ugledna župljanka ● svaki se dan hranila svetom Pričešću ●
- sa 16 godina položila zavjet čistoće ● odlučila je ostati u svijetu ● u Katoličkoj akciji ●
- u Franjevačkom svjetovnom redu ● štovala svetu Mariju Goretti ● za djevojačku čast položila život ●
- zaštitnica djevojak, krojačica i radnica ●

U svom apostolskom pismu blaženi papa Ivan Pavao II. spominje Isusovo pitanje: „Možete li piti čašu koju ja pijem, ili krstiti se krstom kojim se ja krstim? Oni mu rekoše: ‘Možemo’“ (Mk 10, 38). Potaknuta božanskom milošću i djevojka Petrina Morosini je od svoje djetinje dobi nastojala ne samo marljivo provoditi evanđeoske zapovijedi, i baviti se djelima apostolata i dobrotvornosti, već je željela i proljevanjem krvi posvjedočiti vjernost prema Gospodinu, da se krsti krstom kojim se Isus krstio. U svemu je htjela činiti Božju volju.

U biskupiji Bergamo 7. siječnja 1931. godine se bračnom paru Roka Morosinija i Sare Noris kao prvo dijete rodila djevojčica Petrina. S velikom ju je ljubavlju odgajala njezina pobožna mati. Lijepo je naučila molitve i zavoljela rad usred nevolja i siromaštva. Sakrament svete Potvrde je primila 1937. godine, a prvu svetu Pričest godinu dana kasnije. Unatoč činjenici da je bila marljiva i uspješna učenica, Petrina se nije mogla dalje školovati, već je radom morala doprinostiti za uzdržavanje siromašne obitelji. Postala je krojačica, pa je već u dobi od petnaest godina radila u radionici za obradu pamuka. Svaki je dan pješačila u susjedno selo. Bila je sretna što je mogla koristiti obitelji. Na radnom mjestu je bila vrlo marljiva, lijepoga vladanja, blaga, ali i sva prožeta vjerom i ljubavlju. Zbog toga su je cijenili njezini poslodavci, ali i radnice. Primjer njezina života je uvelike privlačio sve oko nje. Svojom je jednostavnošću živjela ono što je proglasio Drugi vatikanski sabor: „Oni koji često rade teške poslove treba da ljudskim djelima sebe usavršavaju, pomažu sugrađane, da prema bo-

ljemu stanju unapređuju cijelo društvo i sav svijet, ali i da djelatnom ljubavlju nasljeđuju Krista, čije su ruke radile tesarske poslove i koji uvijek s Ocem radi na spasenju svih. Neka budu veseli u nadi, noseći terete jedan drugomu i – napokon da se samim svojim svagdanjim radom dignu do više pa i do apostolske svetosti. (*Lumen Gentium*, 41). Osim posla u

radionici, rado se prihvaćala i kućnih poslova. Nije držala do igre i zabave svojih vršnjakinja, već se sva dala na službu sestrama i braći. Bila im je kao druga majka. Tim se svojim svagdanjim radom digla do apostolske svetosti. Sudjelovala je u apostolatu svoje župe. Bila je marljiva i u tome radosna, uvjerenja da bližnjemu treba služiti kao Božji Sin, koji „nije došao da njemu služe, već da on služi, i život svoj daje za mnoge“ (Mk 10, 45).

Rado je pomagala svima. Nadahnucé za takav život nalazila je u bogoslužju, dnevnoj pričesti, razmatranju evanđelja i neprestanoj molitvi. Bila je duboko pobožna prema blaženoj Gospi. Čuvala se grijeha. Nepokolebivo se držala Božje Riječi. Odlučila je da će svetost života ostvariti ne u samostanu, već djelujući u svijetu. Uz podršku duhovnoga vođe sa 16 godina je položila privatni zavjet čistoće, a kasnije i zavjet poslušnosti i siromaštva. Nije uzaludno primala Božju milost, već ju je uz pomoć Duha Svetoga umnažala za Crkvu. Osim u Katoličkoj akciji i u misijskom djelu, podupirala je i biskupsko sjemenište. Učlanila se i u Marijine kćeri Franjevačkog svjetovnog reda. Osobito je štovala svetu Mariju Goretti, te je željela do kraja nasljedovati njezin primjer, da i ona krvlju posvjedoči svoju vjernost. Mnogo je puta rekla, da bi voljela umrijeti kao Marija Goretti. Želja joj se uskoro ispunila. Bilo je jutro, 4. travnja 1957. godine. Kao i obično, bila je na svetoj misi i pričestila se, a onda je otišla na posao. Kad se popodne vraćala s posla, u šumovitom kraju puta joj je prišao neki mladić, koji nije tajio svoje besramne namjere. Uzalud je Petrina pokušavala uvjeriti mladića da je to teški grijeh. Odlučno se suprotstavila udarcima mladića, koji ju je pokušavao prisiliti na grijeh. Izgovarala je riječi vjere i junačke ljubavi prema Bogu sve dok se nije onesvijestila. Njezini su je rođaci pronašli na mjestu njezina mučeništva. Primila je bolesničku pomast. Više nije dolazila sebi. Prenijeli su je u bolnicu, gdje je 6. travnja umrla. Svi koji su znali njezinu čestitost i pobožnost, smjesta su je počeli častiti kao mučenicu.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Ljubiti ljude Marijinom ljubavlju te biti „tvornica šećera“

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Biti „junačko dijete junačke Majke Marije“, bila je tema u prethodnom prikazu u *Zvoniku*. Time se ne iscrpljuje sve što je o. Gerard htio reći o značenju „junaštva“ u štovanju Majke Marije. On želi rasti u štovanju Majke Božje ali ne da bi se zatvorio u samoga sebe nego da rastom u ljubavi, Marijinim zagovorom, osposobi sebe za junaka kako bi ljubio bližnjega „puninom junaštva“ te postao za bližnjega „tvornicom šećera“. Sljedeći navod iz njegove pismene ostavštine svjedoči o kvaliteti ljubavi po kojoj želi Marijinom ljubavlju biti kao „šećer“ bližnjemu u svojoj pastoralnoj djelatnosti. Zapisuje: „Smiluj nam se, Isusova Majko! Tvoje je lice ogledalo da naše lice bude bistro. Ti si vidjela Isusa umirati pa si zacijelo, zbog svoje krotkosti, mogla kazati: nemoj Sinko Isuse, sve ove koji te muče zaboraviti. Da se treba i zlotvorima smilovati. Mjesto da si kazala: Sinko moj, ili mene ubij ili daj mi mač da ubijem Tvoje krvnike. To nisi učinila jer si, po Isusu, svako čeljade rodila. Svi smo mi braća, i članovi moralnog (otajstvenog) tijela koje treba sve njegovati u bolima“.¹

U svjetlu ovog navoda, riječi „biti tvornica šećera“ nisu „sladunjave“ riječi, nego su slika ljubavnog iskustva, kojom Gerard želi ljubiti bližnjega ljubavlju kojom Bogorodica ljubi to tijelo zato što je: „Majka koja je svako čeljade rodila...“!

Gerard, riječima navedenog zapisa, otkriva kvalitetu svoje apostolske ljubavi koja se temelji na otajstvu Kristova otajstvenoga Tijela, na univerzalnosti ponude spasenja. Isusovim i Marijinim srcem želi voljeti sve ljude. U toj logici Gerard kliče: „Isuse i Marijo, kad na vas mislim samo dobro činim... Moram djelovati kako me vi upućujete“. Isusova i Marijina ljubav prelazi u njegovo srce te njihovom ljubavlju nastoji voljeti ljude kojima je poslan. Želi biti sladak kao

šećer, jamačno sličan po ljubavi Isusu i njegovoj Majci, te „osladiti“ okrepom ljubavi život vjernika. „Želim biti tvornica šećera da po volji drugoga (jamačno Isusa i Majke), u meni nađu šećera“.²

U vlastoručnom zapisu Gerard otkriva da Majka Božja vodi brigu za zajednicu otkupljenih po svojoj solidarnosti (biti šećer) s Kristom Isusom, Marijinim Sinom, da u toj solidarnosti ima poticaja i za njegovo poslanje kao svećenika Crkve a to je ljubav. Gerard nastoji svoju ljubav prema dušama temeljiti na ljubavi Majke Božje koja je puna majčinske ljubavi za duše te ima stoga posebno mjesto u Crkvi. Temelji se na istini da se povijest spasenja ne događa ekskluzivno samo između nas i Boga nego se u tu povijest uključuju i drugi. Gerard prihvaća Majku Božju kao preljubljeni Isusov učenik Ivan, kako bi mogao služiti vjerno Isusu u svetoj Crkvi jer Marija nije samo svako „čeljade rodila“, nego vodi neprestanu brigu za djecu u čijem je spasenju sudjelovala kao Majka Božja. To je značenje, ovog Gerardovog zapisa kada želi biti „šećer za duše“.

Možemo definirati smisao njegove djelatnosti, po kojoj želi biti „šećer za duše“, riječima blaženog pape Ivana Pavla II. u pobudnici „Otkupiteljeva Majka“. Gerard uvodi Mariju u svekoliki prostor svog unutarnjeg i djelatnog života, to jest svoj ljudski i kršćanski (redovnički i svećenički) „ja“: „Uze je k sebi“. Na taj način on nastoji (slično sv. Ivanu apostolu), ući u ozračje djelovanja one „majčinske ljubavi“ s kojom se Majka Otkupiteljeva „brine za djecu svoga Sina“, te „materinskom ljubavlju surađivati u njihovu rođenju i odgoju“ prema mjeri dara koja je svakome navlastita, u snazi Kristova Duha... Možemo reći da, i prema o. Gerardu, Marija ponavlja svima iste riječi koje je izgovorila u Kani Gali-

lejskoj: „Što god vam rekne činite“.³ Gerard te riječi, i u suglasju s tim riječima, želi primijeniti na svoj život i tako djelovati za spasenje duša. Jednom riječju, Marija je za Gerarda među najdražim osobama i kao uzor u djelotvornoj ljubavi kojom želi ponoviti gestu ljubljenog učenika Ivana među svoje najdraže stvari: povjeriti Gospi vlastiti život da bi mogao vjerno služiti svome Gospodinu u spašavanju duša.

Da je takvo Gerardovo nastojanje, svjedoče njegovi zapisi. Gerard, primjerice, kao da čuje riječi Isusa i Marije: „Ako nama služiš samo onda živiš“ i kada na te riječi daje odgovor: „Tako će biti jer vi ste Bogu najbolje služili“.⁴ „Marija se zove Ona koja je Boga rodila. Marija je ime najmoćnijega zbora jer je Majka Božja. Njezinu želju Isus ne može odbiti. Dakle, njezina želja je želja svemogućega Isusa želja. Svemogućemu je sve moguće. Iz toga slijedi vesela istina: tko Mariju zaziva, svemoguću pomoć nabavlja. Da će se Ona odazvati to je sigurno jer inače ne bi nosila ime koje nosi. Zovni malo dijete imenom i on će se odazvati. Majka će Marija baš hitati kad ju dijete zazove. Mariju nam je sam Isus dao za Majku. Stoga sve imamo ako nju štuje. Ona će nam biti kao cvijeće, slatko voće, lijek, hrana i obrana“.⁵ „Ti si Majko protivnica sotone, daj da takva budu i Tvoja djeca“.⁶ Zar to nije isto što i tvrditi da ako je kao Majku nasljeđujemo u životu i djelovanju, postat ćemo „šećer za duše“!

¹ Razgovor s Isusom, 003849.

² Ondje, 004142.

³ Redemptoris Mater (Otkupiteljeva Majka) KS, 1987., 45, 46.

⁴ Razgovor s Isusom i Majkom, 003986.

⁵ Th. pastoralis, 002795.

⁶ Ondje, 002673.

Gospodine, daj da te ljubim ljubeći ljude, i da ti služim služeći ljudima!

Razgovarao: Grgo Kujundžić

Preč. Josip Leist rođen je 6. ožujka 1947. godine u Baču, gdje je završio pučku školu. Sa 14 godina odlazi u Zagreb u dječjačko sjemenište na Šalati. Otvaranjem sjemeništa „Paulinum“ 1962., vraća se u Suboticu gdje je maturirao 1965. godine. Bogosloviju završava u Đakovu i po rukama subotičkog biskupa Matije Zvekanovića za svećenika je zaređen 19. ožujka 1972. Mladu misu slavio je u rodnom Baču 9. travnja 1972. godine. Tri mjeseca potom službovao je u Adi, a devet mjeseci u župi sv. Roka i sv. Jurja u Subotici. Dvije i pol godine bio je upravitelj župe u Plavni sa filijalom Novo Selo. Od 22. kolovoza 1975. imenovan je upraviteljem župe BDM Kraljice svijeta na Paliću, gdje je ove godine proslavio 40. obljetnicu svećeništva, od čega je 37 godina župnik na Paliću. Od 22. listopada 1975. član je Komisije UCS-a, od 25. studenoga 1994. je upravitelj dobara Biskupijskoga sjemeništa „Paulinum“ u Subotici, a od 11. ožujka 1996. do 7. ožujka 2006. član je Prezbiterijanskoga vijeća. Dekan Dekanata Subotica – Novi grad sa 9 župa je od 20. studenoga 2005. godine. Trenutačno je i župnik mlade župe Svete Obitelji u Velikom Radanovcu.

Zv.: Budući da svako svećeničko zvanje u sebi nosi neku posebnu priču i poticaj, kako i na koji ste se način odlučili na svećenički poziv kojemu ste na slavu Božju vjerni punih 40 godina? Kako je izgledao početak Vašega školovanja, s obzirom na to da ste bili prva generacija učenika subotičkog sjemeništa Paulinum, te kasnije na bogosloviji.

□ Početak mojega zvanja zbio se na prašnjavim ulicama mojega rodnoga kraja. Još tada je bio običaj da skupa s roditeljima idemo u crkvu, mi djeca naprijed, a roditelji bi nas pratili. I tako smo svake nedjelje, kao i sav ostali vjerni puk, odlazili na svetu misu. Kao mali, promatrao sam mojega župnika, pok. Stjepana Tumbasa u njegovoj poodmakloj dobi, a kod kojega sam otišao zbog pripreme za Prvu svetu pričest. Budući da sam odrastao u obitelji u kojoj se molilo, dobio sam priliku biti među prvopričesnicima. Nakon toga došle su promjene, župnikova smrt, kojega je kasnije na kratko vrijeme zamijenio Ivan Vizentaner a nakon njega je kratko bio Antun Gabrić. Kao mladi svećenik svojim ponašanjem i vedrinom pridobio je puno ljudi oko sebe. Tako sam se i ja na neki način priključio kao ministrant. Dobro se sjećam da je te godine crkva bila u skelama zbog obnove motivima koji su i danas u toj crkvi. Sveta misa

nije se služila na glavnom oltaru, nego na oltaru Lurdske Gospe. Pored sebe sam imao ministranta Ivana Filipovića starijeg od sebe nekoliko godina, koji me je odmah poučavao prvim koracima služenja na oltaru. Tako je zapravo započeo moj ministrantski život, a nakon kratkoga vremena u župu je došao novi župnik Ivan Topalić. Godine 1971. završio sam osmogodišnju školu, a te godine 25. obljetnicu misništva slavila su petorica svećenika naše biskupije. Budući da se tada nije slavila koncelebrirana sveta misa, svaki od njih misu je morao slaviti posebno. Tako je na glavnom oltaru misu slavio župnik Ivan Topalić, na oltaru Lurdske Gospe dr. Marin Šemudvarac, na oltaru sv. Josipa bio je Marko Kovačev, na oltaru sv. Antuna Antal Csajkás, dok je na oltaru sv. Florijana bio preč. Johann Lorbach. Gost te velike svečanosti bio je biskupov kancelar Pavao Bešlić komu me je predstavio moj župnik te sam se s njime imao prilike upoznati kao novi sjemenišni kandidat. Te godine sam se, dakle, javio biskupu Matiši Zvekanoviću koji me je s ostalim mojim kolegama poslao u interdijecezansko dječjačko sjemenište na Šalati u Zagrebu. Tako je počelo s jednim pogledom u budućnost, nepoznatu budućnost, budućnost koja je obećavala puno, s istim onim svetopisamskim mislima kada je Gospodin pozvao svoje

učenike, ali oni nisu znali što znači poziv „Dođi, slijedi me“. Nezaboravna je u mom srcu rečenica iz pisma koje je u ono vrijeme svaki sjemeništarc na početku školovanja dobivao od biskupa, a u kojoj je stajalo: „Tko metne svoju ruku na plug i okrene se natrag, nije mene dostojan“. Nikada to neću zaboraviti jer me je upravo ta misao potaknula i privezala uz plug kojega jedan svećenik uvijek mora držati čvrsto, orati duboko da bi urod bio veći te da Bog bude proslavljen. To je slava Božja u ljudima koji ga čekaju.

Što se tiče početka mojega školovanja, po završetku prve godine sjemeništa na zagrebačkoj Šalati, otvoreno je u Subotici sjemenište Paulinum sa dva razreda, a u jednom od njih bio sam i sam te sam se na taj način priključio prvoj generaciji maturanata ovoga sjemeništa.

Zv.: Za svakoga je svećenika sam čin ređenja poseban doživljaj ali i događaj koji obilježava početak rada na njivi Gospodnjoj. Kako ste ga vi osobno doživjeli te što ste uzeli za geslo svojega svećeništva?

□ Prije nego se osvrnem na sam čin ređenja, htio bih se osvrnuti na razdoblje prije samoga ređenja, budući da pripadam onoj skupini svećenika koji su završavali tzv. „dugu karijeru crkvene hijerarhije“. Naime, nekada je u crkvi svećenička služba započinjala subđakonatom, te spadam među zadnje koji su primili subđakonat po rukama đakovačkog biskupa Stjepana Bauerleina, nakon čega je slijedio đakonat, odnosno ređenje za đakona u đakovačkoj katedrali 1970. godine. Tako sam sa svojim kolegom Györgyem Juhászom godinu i pol dana bio u đakonskoj službi, da bi me na blagdan sv. Josipa 19. ožujka 1972. godine, biskup Matiša Zvekanović zaredio za svećenika. Nakon toga, u uskrsnom raspoloženju uslijedila je Mlada misa koju sam slavio na Bijelu nedjelju u rodnom Baču, 9. travnja 1972. godine. Geslo mojega svećeništva bilo je i ostalo: „Gospodine daj da te ljubim ljubeći ljude, i da ti služim služeći ljudima“. Mislim da sam se na tom putu trudio, a

koliko sam to uspio i jesu li moje ljudske slabosti negdje zatajile to će vrijeme pokazati. Molim da mi uskrslu Spasitelj dade novoga svjetla da mogu svoju svećeničku službu završiti upravo tim misli ma Bogu na slavu, a ljudima na spasenje.

* Svećenik plug uvijek mora držati čvrsto, orati duboko da bi urod bio veći te da Bog bude proslavljen. To je slava Božja u ljudima koji ga čekaju.

Zv.: Iznimno je teško bogati svećenički život i djelovanje sažeti u nekoliko rečenica, ali kada promatrate s ove vremenske distance svoju svećeničku službu, kako ocjenjujete proteklih 40 godina Vašega svećeništva?

□ Kao mlad svećenik, čovjek pred sobom ima izvjesna očekivanja, ali je u ono vrijeme bilo važno što će biskup odlučiti nakon ređenja. Za mnoge svećenike onoga vremena, strah i trepet bila je župa Ada, te sam od toga i sam strahovao. Međutim, biskup me je poslao biti kapelanom baš u Adi, gdje sam stigao na spomendan sv. Jurja, 23. travnja 1972. godine. Ondje sam, dakle, započeo prve korake svojega svećeništva i moram reći da sam bio oduševljen. Župnik je sa mnom, a i ja s njim bio jako

zadovoljan te nikada nismo imali nesuglasica. Pri odlasku iz Ade, župnik je bio iznimno žalostan zbog mojega odlaska, ali se dobro sjećam da mi je tada rekao: „Biskup s tobom sigurno ima veće planove kada te poziva da odeš iz Ade“. Nakon toga službovao sam u subotičkoj župi sv. Roka i sv. Jurja. Na Uskrs 1973. godine imenovan sam župnikom u Plavni te filijali Novo Selo, te mi je konačno na raspolaganje, ali i na odgovornost stavljeno to da budem upravitelj stada Božjega. Najljepše i najradosnije razdoblje bilo mi je upravo službovanje u tom malom mjestu gdje su me vjernici tako rado dočekali, podsjećajući će me na bogoslovske dane kada nam je duhovnik rekao da ćemo doživjeti veliku radost kada osjetimo da nas vjernici čekaju. Ono malo vjernika u Novom Selu na vratima me je čekalo jer su imali mogućnost svake nedjelje slaviti svetu misu, a dobrotu plavanjskih vjernika nikada neću zaboraviti jer sam uz njihovu pomoć obnovio župni stan i crkvu. Ipak, Gospodin je htio te sam na blagdan sv. Križa, 14. rujna 1975. godine, došao za župnika župe BDM Kraljice svijeta na Paliću gdje sam evo već punih 37 godina.

Zv.: Sastavni dio Vašeg pastoralnoga rada jest i odgoj u vjeri tj. vjeronauk. Prošlo je više od desetljeća od uvođenja vjeronauka u škole. Je li Vam sada lakše

odgajati djecu u vjeri nego prije kada ste vjeronauk imali samo u župi te kakav je vaš odnos u radu s djecom, mladima, starima?

□ Škola je jedan izazov, jer se ondje čovjek susreće s mnogim razmišljanjima i stavovima ljudi, budući da oko sebe imaš i one koji razmišljaju drukčije, što djecu zna zbunjivati. Meni je osobno ulazak u školu označavao ulazak u misijski dio života. Radosnu vijest čovjek treba naviještati najprije svojim primjerom i ponašanjem, ljudskošću, kršćanskim načinom života da bismo na taj način započeli kršćanski odgoj. Ne mislim da je sada lakše nego je to bilo prije, jer upravo sada, kada po načelu demokracije svatko ima pravo izbora, susrećemo se s mogućnošću izbora roditelja, djece. Ići na vjeronauk znači obvezu, a mnogi danas obveze ne prihvaćaju te je to uzročno-posljedično poteškoća za sve vjeroučitelje, župnike i one koji se djecom bave. Tako danas čovjeka zadovoljava samo izvanjski odnosno običajni dio sakramenata, ali mi vjernici ne živimo od običaja nego imamo Sveto pismo koje je temelj naše vjere i Crkvu koja nas uči i poučava kako nam je živjeti da budemo oni koji smo po krštenju postali, pravi sljedbenici Kristovi ili apostoli današnjega vremena. Kada je riječ o radu s djecom na župi, moram reći da je raditi s njima lijepo. Međutim, djeca imaju i roditelje te upravo u tom segmentu znamo nailaziti na manje ili veće poteškoće da se sjeme koje je bačeno s druge strane uguši, jer nema drugoga da ga zalijeva. Svećenik je onaj koji sije, a roditelji su oni koji trebaju zalijevati. U današnje vrijeme mnogi govore kako su obitelji u krizi, a ja ću pak javno reći da nisu u krizi obitelji nego ljudi, jer su izgubili vjeru, napustili su

Intervju

Boga, ostali su sami, postali prazni, i naravno kriza se javila. Zašto se ne bismo upitali nije li u nama samima kriza, koju ukoliko razriješimo sami u sebi, onda će biti razriješena kriza i u obitelji i sa starijima i mlađima. Zato sam se sa starima rado susretao i posjećivao ih, kao što to činim i danas, osobito na prvi petak i blagdane kada obilazim bolesnike. Nažalost, moram primijetiti da obitelji koje žive sa starima i bolesnima često zanemaruju svoje stare i bolesne koji su željni Boga, te su nažalost vrata za Boga zatvorili upravo njihovi najbliži. Raditi sa starima je apostolat, i uvijek je preda mnogim duhovnikovim uputama da su stari naša radost koji nas uvijek rado poslušaju.

* Svećenik je onaj koji sije, a roditelji su oni koji trebaju zalijevati. U današnje vrijeme mnogi govore kako su obitelji u krizi, a ja ću pak javno reći da nisu u krizi obitelji nego ljudi, jer su izgubili vjeru, napustili su Boga, ostali su sami, postali prazni, i naravno kriza se javila. Zašto se ne bismo upitali nije li u nama samima kriza, koju ukoliko razriješimo sami u sebi, onda će biti razriješena kriza i u obitelji i sa starijima i mlađima.

Zv.: Zbog velikih obveza koje imate kao župnik, s kime surađujete u župi i na koji način uspijevate usuglasiti sve obveze?

□ Poteškoće čovjek pred sebe stavlja sam. Ja pak ne želim pred sebe stavljati prepreke jer pred sobom imam misao da svećenik ne smije biti umoran, nezadovoljan i onaj koji će odgađati obveze za sutra, nego mora biti onaj koji je uvijek spreman dati sve od sebe. Zato poteškoća nemam i dokle god mi Bog bude dao zdravlja radit ću koliko god mogu više, jer onda znam da sam nešto i učinio.

Zv.: Poznati ste i izvan granica naše zemlje. Pomažu li vam iskustva svećenika i ljudi iz drugih krajeva i biskupija?

□ Drago mi je da sam iskoračio iz ovih naših krajeva i ušao u život drugih ljudi. To je jedan veliki dar Božji. Puni osamnaest godina mogu reći da sam pravi župnik u jednoj austrijskoj župi, jer me oni drukčije i ne zovu, budući da je kada ondje nema imenovanog svećenika sve predano meni. Zato uvijek gle-

dam što od onoga što iskusim ondje mogu prenijeti u naš kraj. Tako sam ondje imao više svečanosti, mise u školi, na Tijelovo, Krista kralja i u drugim zgodama. U tim zgodama pomaže mi da znam svoje misli i pozitivne dojmove iz toga kraja darovati domaćim vjernicima jer im na taj način mog donijeti radost.

Zv.: Kaki su vaši planovi za daljnji rad?

□ Prije godinu i više dana u službu sam dobio i filijalu Radanovac. Ne bih volio zapostaviti matičnu župu Palić te ću nastaviti tako djelovati da vjernici ni po čemu ne osjete da imam još jednu obvezu. Želim ovu župu podignuti na takvu razinu da svatko tko navratu u našu zajednicu osjeti da je ovdje doista lijepo i da se ovdje njeguje duhovnost koja čovjeka približava k Bogu. Stojim pred novim izazovom gradnje crkve u Radanovcu te zato pred sobom imam geslo „Ora et labora“. Suradnici su vjerujem uvijek pripravnici, u prvom redu đakon József Koleszár koji mi pomaže u svemu onomu što pripada crkvenim potrebama. U župi djeluje i kantorica Gabrijela Milodanović koja vodi sakristiju, zbor te radi s djecom. Kao svećenik, smatram da uvijek moram biti prvi i dati sve od sebe.

Zv.: Živate na Paliću, u divnom turističkom mjestu i prirodnom okruženju te ste čak dobili i nagradu za urednost vaše župe i okruženja. Kako doživljavate ovu nagradu i s kime ju možete podijeliti?

□ Možemo li sada u nekoliko rečenica nabrojati koliko je samo biskupa pa i kardinala posjetilo našu župu? Na na-

šoj se župi redovito održavaju rekolekcije... Ako ovomu pridodamo i da je našu župu posjetio kardinal Vinko Puljić, nadbiskup Nikola Eterović, kardinal Paskay, biskupi domaćih biskupija, svećenici stranih biskupija, onda je jasno da uvijek imamo s kime podijeliti radost što se naša župa nalazi u divnom turističkom mjestu i prirodnom okruženju. Moram ovdje spomenuti i našega domara Andrása Vargu, koji radi na tomu da najljepšu sliku za oko mnogi dožive dolaskom upravo u ovaj naš ambijent u kojem se sada nalazimo.

Sjemeništarcima i bogoslovima poručujem da svećenik nije onaj koji misli je odabran da bude onaj kojemu će se služiti, jer Krist nije došao da bude služen nego da on služi. Svećenik, dakle, mora biti sluga! I zato je poruka mladim sjemeništarcima i bogoslovima da se okrenu od onoga što svijet nudi prema onomu što svijet ne nudi, a što Bog nudi – da je duša čovjekova najveća vrijednost i da je čovjekova duša koja se susretne s Bogom naj sretnija duša. To svijet ne može dati, čovjeku samo Bog može dati da ima radost koja nema kraja. Vjernicima bih poručio da se mole za svoje svećenike. Dok budu za njih molili bit će svećenika i imat će svećenika. S molitvom Bog daruje nove svećenike i s molitvom Bog daje dobre svećenike. S molitvom daje Bog us trajne svećenike, radnike svećenike i radosne svećenike. A ako su radosni svećenici bit će radosni i vjernici, a to je Uskrs!

Uz 100. obljetnicu rođenja književnika Ante Jakšića

Pjesnik nije zaboravljen

Pjesnik, pripovjedač, romanopisac, novelist Ante Jakšić, sin je Antuna i Marije, rođ. Pivar. Rođen je 22. travnja 1912. godine u Bregu. U rodnom je mjestu završio šestogodišnju osnovnu školu. Nakon što je napustio školovanje za bravarski obrt, upisao se u sjemenište u Baču. Ispite je, skupa s ostalim sjemeništarcima, polagao privatno u državnoj gimnaziji u Subotici. Gimnazijsko školovanje nastavio je u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Travniku te u Somboru, gdje ga je i završio. Studirao je hrvatski jezik i romanistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a nakon završetka studija 1937. radio je kao profesor hrvatskoga jezika u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Travniku, potom u Franjevačkoj gimnaziji na Badiji na Korčuli, u državnoj gimnaziji u Tuzli, zatim u Osijeku, Belom Manastiru, Slavonskom Brodu, Gospiću, u mješovitom gimnaziji u Subotici, u osnovnoj školi u Karlovcu i u srednjoj ekonomskoj školi u istom gradu te u Zagrebu od 1962. kao odgojitelj u Omladinskom muškom prihvatilištu, odakle je otišao u mirovinu 1970. Preminuo je u bolnici Sestara milosrdnica u Zagrebu. Prema vlastitoj želji, pokopan je 4. prosinca 1987. na seoskom groblju u rodnom Bregu.

U književnosti se javlja još u gimnazijskoj dobi. Svoju je prvu pjesmu objavio 1929. u gimnazijskom listu *Travničko smilje*. Ubrzo nakon toga, 1930-ih godina priključuje se krugu književnika bliskih Katoličkoj crkvi, okupljenih oko časopisa s kojima tada i sam uspostavlja suradnju i u kojima objavljuje do kraja života.

Osim u periodici, pjesme je za života objavio u 12 zbirki, od kojih je većina izdana u vlastitoj nakladi. U povijesti je hrvatske književnosti zabilježen kao jedan od „istaknutijih pjesnika katoličke usmjerenosti“ u XX. stoljeću, a uz Aleksu Kokića jedan je od najvažnijih pjesnika vjerskog nadahnuća među bačkim Hrvatima. Pjesme su mu prevedene na njemački, španjolski, slovenski i češki.

U prozi se pojavljuje 1937. sa zbirkom pripovjedaka *Marija: lirski novela*. Za života je objavio četiri romana koji su bili iznimno popularni i omiljeni kod čitatelja: *Šana se udaje* (imao tri izdanja, 1939. i 1940., 1943. i 1980.), *Maturant: roman samoprijegora i ljubavi* (1944.), *Pod teretom ljubavi: roman iz života bač-*

kih Hrvata (1944.) te *Neugasivi plamen* (1969.), a u rukopisu su mu ostala još tri: *Niz tamne stube* iz 1940., *Pod bičem spoznaje* iz 1943. i *Kći sunčanih žala* iz 1944. Njegovo djelo *Dječak sa žitorodnih ravni* također je ostalo neobjavljeno.

Bio je član Hrvatskoga književnoga društva sv. Ćirila i Metoda, Društva hrvatskih književnika i član uredništva *Hrvatske književne revije Marulić* od osnutka 1968. U Zagrebu jedna ulica nosi njegovo ime, a u rodnom je Bregu 4. srpnja 2004. na njegovu rodnu kuću u ulici Ive Lole Ribara 23 postavljena spomenploča koju polako nagriza zub vremena. U povodu 70. obljetnice života i 50. obljetnice stvaralaštva 1982. u rodnom Bregu uručena mu je povelja pape Ivana

Pavla II. kojom mu se odaje priznanje kao uglednom katoličkom djelatniku.

Nova knjiga poezije Ante Jakšića „Duše zemlje“

U nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Novinsko izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ iz tiska je izašla knjiga zavičajne poezije Ante Jakšića „Duše zemlje“ u izboru Marine Balažev.

Knjiga sadrži 54 pjesme, svrstane u dva poglavlja: Brazde i sjećanje i Zavičaj to su ljudi.

U povijesti hrvatske književnosti u Vojvodini od samih je početaka postojano i bogato pjesništvo religijske provenijencije, u kojemu je jedan od najupečatljivijih opus Ante Jakšića.

Obimom značajno, motivski raznoliko i sa zavidnim umjetničkim postignućima, tematski je usidreno u sadržaje kršćanske slike svijeta i okovano pratećim vrednotama i simbolikom. Jedan je dio Jakšićevih pjesama snažno navezan na njegov zavičaj – Bereg, Podunavlje, Šokadiju, svakodnevni život seljaka... – što nam poetiku ovoga pjesnika kršćanskoga procedea čini još bližom.

Ovaj izbor Marine Balažev iz njegova pjesništva – uvelike zatomljenom i nepoznatom u Vojvodini – hoće ga približiti ovdšnjim čitateljima, a objavljuje se u povodu 100. obljetnice njegova rođenja.

Marina Balažev, Ivan Karan i Tomislav Žigmanov

U Bregu proslavljena stoljetnica rođenja književnika Ante Jakšića

„Duše zemlje“ dušama današnjim

Piše: *Katarina Čeliković*

Svetom misom, molitvom na grobu i polaganjem vijenaca, izložbom knjiga, svečanom akademijom i predstavljanjem knjige poezije „Duše zemlje“ Berežani su oživjeli uspomenu na književnika bačke ravnice, rođenog Berešca Antu Jakšića

Zajedničkim snagama

Bački Breg – Breg na dostojanstven je način obilježio stotu obljetnicu rođenja pjesnika, pripovjedača, romanopisca i prevoditelja u nedjelju 22. travnja bogatim programom koji su pripremile udruge Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“ i Udruženje građana Hrvata Šokaca „Ante Jakšić“ u suradnji sa župnikom vlč. **Davorom Kovačevićem** a uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Novinsko izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“. Tako je Ante Jakšić povezo udruge i ljude, dušama je dao „Duše zemlje“ na kojoj je rođen.

Program u crkvi

Predsjednik udruge koja nosi ime „Ante Jakšić“, **Željko Kolar** započeo je riječima pozdrava program u crkvi u kojem je izabrane stihove Ante Jakšića govorila **Vesna Balatinac**, a ravnatelj Gradske knjižnice iz Slavenskog Broda **Ivan Stipić** podsjetio je prisutne na život i djelo slavjenika koji je jedno vrijeme bio profesor u Slavanskom Brodu. Svoj ponos upravo na to što potječe iz grada u kojem je Jakšić predavao, izrazio je na misi župnik Kovačević te pročitao novelu „Kad su zvonila zvona“ čija se radnja odvija u Bregu i posvećena je Jakšićevim suseljanima.

Sav program praćen je ugodnom glazbom koju su izveli: na flauti **Ivana**

Antunić, za orguljama vlč. **Gabor Drobina**, župni vikar župe Presvetog Trojstva iz Sombora i **Sanja Gorjanac**, te na primu **Milica Lerić**.

Molitva na grobu

Na mjesnom groblju, na grobu Ante Jakšića župnik Kovačević predvodio je molitvu a potom su položeni vijenci u znak poštovanja prema književniku u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici.

Izložba knjiga

U mjesnom Domu kulture, nakon pjesme posvećene Bregu u izvedbi pjevača Društva, program je započeo otvorenjem izložbe knjiga, fotografija i drugih dokumenata Ante Jakšića koju je u ime Matice hrvatske Zagreb priredio njezin dopredsjednik **Stjepan Sučić**. Rekavši kako je „sudbina Bačkog Brega, sudbina vaših predaka, onih koji

su natopili ovu zemlju znojem i radom i osunčali ju vedrinom, preko djela Ante Jakšića prenesena u sav hrvatski kulturni prostor“, on je ustvrdio kako su „svi koji su bili prije 70 godina u doticaju s knjigama, došli su u doticaj i s djelima Ante Jakšića“. Ovom prigodom Sučić je

„Ante Jakšić je jedan od najvećih i najznačajnijih pisaca bačkih Hrvata, a svoj katolički svjetonazor najbolje je očitovao u svojoj poeziji. On je samo jedan u nizu velikana hrvatskog roda koji su svojim djelovanjem u području kulture i umjetnosti zadužili ovu zemlju i kraj iz kojega potječu. Upravo je to bio i razlog što je GK RH u Subotici iz sveg srca podržao ovaj vrijedan projekt Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata koji će nas tijekom cijele ove godine podsjećati na one hrvatske velikane u Vojvodini koji su svojim radom ostavili trajan pečat u svojoj zajednici, a i šire i koji su zaslužili da o njima znaju nešto više i generacije koje dolaze“, rekla je konzulica GK RH u Subotici **Vesna Njikoš Pečkaj**.

udruzi „S. S. Kranjčević“ darovao stotinu knjiga za stoti Jakšićev rođendan. Mnogi su se zadržali pred školskim dnevnikom u kojem je i Ante bio upisan.

Svečana akademija i nova knjiga

Radosna što može pred punom dvoranom pozdraviti predstavnike iz političkog i kulturnog života, predsjednica HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ **Tamara Lerić** je podsjetila na dugu pripremu za ovako velik i značajan događaj u suradnji sa Zavodom te zahvalila svima koji su pomogli da stoti rođendan velikana Bačkog Brega i Vojvodine bude na dostojanstven način proslavljen.

Predstavljajući novu knjigu zavičajne poezije Ante Jakšića „Duše zemlje“, priređivačica **prof. Marina Balažev**, je izrazila svoje dojmove o tome koliko je Jakšić volio svoj zavičaj i koliko mu je on nedostajao, što se vidi u njegovim pjesmama. „Čitatelji su Jakšića ponajbolje upoznali kroz njegove romane, posebice po romanu ‘Šana se udaje’. Međutim, Jakšić je prije svega bio pjesnik. Kada je u pitanju njegovo pjesništvo, nažalost, za njegova života nije bio osobito priznat. Razlozi tome su bili različiti. Njegovo pjesništvo moglo bi se okarakterizirati kao kršćansko, što u vremenu u kom je živio nije bio najpopularniji način pjesničkog izričaja i stil pisanja“, rekla je na kraju Marina Balažev.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**

podsetio je kako u „ovoj godini obilježavamo okrugle obljetnice sedam osoba koje su dale vidne doprinose kulturi prostora država u kojima su živjeli, a koji su potekli s područja Vojvodine. To su ljudi o kojima se u prostorima gdje su rođeni, živjeli i odrastali malo zna“. Budući da je Jakšićeva knjiga posljednji put objavljena prije 57 godina, on je rekao: „Svjesni potrebe za izdavanjem i populariziranjem djela ljudi čiji su opusi ostavili traga ne samo u zavičaju, nego i u širim društvenim i kulturnim sredinama, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata zato je skupa s NIU 'Hrvatska riječ' odlučio objaviti izbor iz poezije Ante Jakšića. Tiskali smo 600 primjeka, a stotinu ćemo darovati Društvu 'Silvije Strahimir Kranjčević'“.

Da ova proslava ne bi smjela biti tek sporadičnim sjećanjem na našeg velikana, potvrđuju i planovi Zavoda o kojima Žigmanov kaže: „Djelo Ante Jakšića bit će predstavljeno i na drugim kulturnim skupovima. U subotu će o Jakšiću biti riječi na Danima Antuna Gustava Matoša i Josipa Andrića u Plavni, bit će predstavljen i na Danima Balinta Vujkova, a želja je da se ova knjiga predstavlja i u Mađarskoj kod šokačkih Hrvata u Santovu“. On je zaključio: „Želimo učvrstiti u svijesti ono što nam često izmiče, a to je da potječemo s kulturnih prostora koji su imali velikane čiji su doprinosi bili od značaja za cijele kulture pojedinih naroda i država“.

Stihovi obogatili program

Program je bio protkan izabranim Jakšićevim stihovima koje su govorili: **Sara Horvat, Vanja Forgić, Tamara Gloginja, Anastasija Balatinac i Vlatko Krizmanić**. U živopisnoj šokačkoj nošnji, djeca su svjedočila svoj ponos pripadanja istom narodu i mjestu kojemu je pripadao Ante Jakšić. Izloženu sliku koju Društvo čuva naslikao je fra Ivan Vinkov.

„Radosna sam što su moji sumještani u tolikom broju bili na svečanoj akademiji i što su ipak prepoznali važnost lika i djela Ante Jakšića. On je to zavrjedio, jer ovo je samo dio što smo mi učinili da njegov lik ne izbljedi. Još bismo ga bolje sačuvali od zaborava da čitamo njegova djela, da djeci dajemo čitati djela Ante Jakšića jer tako bi on bio stalno prisutan među nama, a ne samo kad je obljetnica. Posebno me raduje zajedništvo u organizaciji jer se samo na taj način može lakše raditi i onda manifestacija dobiva na kvaliteti i jačini“, kaže predsjednica HKPD „S. S. Kranjčević“ **Tamara Lerić**.

U crkvi koja pamti duga stoljeća, sazidanoj 1729., s prekrasnim oltarima sv. Josipu, sv. Antunu, Gospi Lurdskoj i jednom od najljepših propovjedaonica u biskupiji, kršten je Ante Jakšić. Župa datira iz daleke 1503. godine, od tada stalno ima župnika a danas je na tom mjestu vlč. Davor Kovačević, zaljubljenik u tradicijsku kulturu i njezin čuvar.

Glazba na dar

Tamburaški orkestar Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ iz Subotice izveo je pod ravnanjem **prof. Mire Temunović** zanimljiv program i oduševio publiku. Na početku glazbenog dijela programa Jakšićevu pjesmu „Šokica“ kazivala je Tamara Lerić koja je potom bila i solistica u orkestru.

Proslavi u Beregu prisustvovali su: potpredsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Mata Matarić i predsjednik IO Darko Sarić Lukendić, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Vesna Njikoš Pečkaj, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov, ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ Ivan Karan, potpredsjednik Matice hrvatske Zagreb Stjepan Sučić, predsjednik Skupštine grada Sombora i potpredsjednik pokrajinske vlade Siniša Lazić, predsjednik Savjeta Mjesne zajednice Bački Breg Zvonko Benić, ravnateljica OŠ „Moša Pijade“ Renata Koporan i mnogi drugi.

Bdijenje mladih u Paulinumu

Svake godine mladi Subotičke biskupije proslavljaju Svjetski dan mladih bdijenjem u sjemenišnoj kapeli. Nakon križnog puta započelo je bdijenje na kojem je sam papa Benedikt progovorio – naravno preko svoje tradicionalne poruke mladima uoči Cvjetnice. Biskup Ivan je uputio nekoliko prigodnih riječi te podijelio maslinove grančice prisutnima te ih sve blagoslovio. Bdijenje je uljepšalo pjevanje našeg VIS-a „Proci“. Ovim bdijenjem ušli smo u slavlje Velikog tjedna u kojem smo razmatrali Isusovu muku i smrt.

T. M. V.

Nastup zbora u Gradskoj biblioteci

Na Veliki ponedjeljak sjemenišni zbor *Schola Cantorum Paulinum* nastupio je u Gradskoj biblioteci gdje je priređen tradicionalni glazbeni program u vidu pripreve za nadolazeću svetkovinu Uskrsa. Program je ove godine moderirao p. **Horvát Árpád**, isusovac iz Budimpešte, koji je inače nekada bio i đak naše gimnazije. Na samom početku večernjeg susreta zbor sjemeništa otpjevao je nekoliko skladbi korizmene tematike, napose Velikog tjedna. Zborom je ravnao **mons. Josip Miocs**, rektor, za orguljama je svirao **vč. László Baranyi**, prefekt, a solisti su bili **Erik Sztэфánovity** i **Jácint Tolnay**, učenici trećeg razreda. /T. M. V./

Poziv na glazbeno-meditativni program

Na Nedjelju Dobroga Pastira slavi se Dan duhovnih zvanja i to je nakon proštenja drugi najvažniji dan u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu „Paulinum“.

Tom prigodom učenici gimnazije priredit će glazbenu meditaciju na kojoj će sudjelovati pjevači, svirači i recitatori. Radost ovogodišnjega Dana duhovnih zvanja još je veća jer Paulinum slavi 50. obljetnicu postojanja i djelovanja. Stoga pozivamo sve čitatelje da svojom nazočnošću uzveličaju ovu proslavu koja će se održati u nedjelju 29. travnja u 17.30 sati u subotičkoj katedrali. /Paulinci/

Prezentacija gimnazije na sajmu obrazovanja

U dvorani za tjelesni odgoj srednje škole „Ivan Sarić“ u Subotici, već po sedmi put održan je Sajam obrazovanja. Trajao je dva dana, 19. i 20. travnja. Cilj ovoga sajma je povećati razinu informiranosti o obrazovnim ponudama koje nude srednje, više škole i fakulteti u Subotici. Već po ustaljenoj tradiciji, i Klasična biskupijska gimnazija „Paulinum“ je sudjelovala na ovom sajmu. Kako se živi, što se uči, što je potrebno za upis i mnoge druge informacije mogle su se doznati na štandu koji je bio rezerviran za gimnaziju Paulinum, a kojeg su uredili i „čuvali“ učenici škole. Podijeljene su brošure, razmijenjena poznanstva, i nadamo se da smo uspjeli probuditi nečiju želju za dolaskom u Paulinum. /M. M./

Posjet subotičkoj džamiji

Među zanimljivijim programom naše gimnazije svakako je upoznavanje s drugim religijskim zajednicama. Kako u našoj sredini postoji i islamska zajednica, te nedavno izgrađena džamija, iskoristili smo prigodu posjetiti je. Srdačan doček naših domaćina uveo nas je u sasvim drugačiji svijet. Nakon kratkog razgledanja glavni efendija islamske zajednice u Subotici upoznao nas je s poviješću, pravilima, kulturom, ali i mnogim zanimljivostima islamske religije. Također nas je upoznao i sa životom islamske zajednice u Subotici. Ovo iskustvo nas je doista obogatilo. U Subotici se susreću sve tri monoteističke religije i drago nam je da možemo jedni druge upoznavati i obogaćivati. /M. M./

Igra u nastavi vjeronauka

Drage katehete! Osvježeni našim radnim susretom, započnimo osnivanje timova kateheta! Na Internetu www.nadbiskupija-split.com/katehetski/kateheze/radni_list potražite zanimljiv model vjetrenjače s natpisom DUH SVETI PUŠE I U MOM ŽIVOTU. U iščekivanju događaja Duhova, za našu suradnju molimo blagoslov Uskrsloga Gospodina!

„Možda će tada sivi školski dan malo zablistati, možda će se pojaviti radost zbog nečeg novog.“

U slobodno vrijeme djeci i mladima igra (sport, igra na ulici ili društvena igra) je često u prvom planu. Igra je uvijek povezana sa slobodom, samoodređenjem i stvaralaštvom. Pritom pravila imaju važnu ulogu. Ona, međutim, ne smiju ograničavati ili priječiti radost igre. Izazov je svakom igraču, da u nju unese nešto od samoga sebe. Zašto se ne igrati i u školi? Autori knjige „212 metoda za nastavu vjeronauka“ Franz Werner Niehl (direktor Katehetskog instituta u Trieru) i Arthur Thömmes (vjeroučitelj i školski dušobrižnik) odgovaraju, pored mnogih drugih, i na ovo pitanje.

Za nastavu vjeronauka posebno su prikladne „društvene igre“ bez pobjednika i gubitnika. Cilj treba biti – „igrati jedni s drugima“, a ne „jedni protiv drugih“. Važan uvjet je ležerna atmosfera, slobodna od zapreka i strahova. Tko se na nastavi vjeronauka igra s učenicima, postiže dvostruki cilj: uživanje u igri, ali i promicanje procesa učenja i komuniciranja. Zadatak je voditelja igre (koji ne mora uvijek biti vjeroučitelj) animirati, pratiti i razmišljati. Prenaglašeno pedagogiziranje povezano s ciljem suprotstavlja se temeljnoj misli igre. Igra bi po mogućnosti trebala biti oslobođena od primjene i manipulacija. Kod mnogih igara učitelj treba pažljivo promatrati proces grupne dinamike koji je u tijeku. Čak i kad igre nisu natjecateljskog karaktera, određene karakterne značajke (npr. snaga i slabost) djece i mladeži često dolaze do izražaja. One za skupinski proces unutar razredne zajednice imaju značenje koje ne treba podcijeniti. Kad tijekom odvijanja igra ne izaziva, odnosno ne jača nikakve predrasude, neda da se razvije natjecanje i stvarno pridonosi zadovoljenju potrebe za igrom, igra je pedagoški smislena. Igranje na vjeronauku omogućuje da se prekine svakodnevnica i da ju se ipak igrajući obradi. Znanstvenici su već odavno otkrili blisku srodnost igre i religije („Liturgija kao igra“), a neki crkveni oci su čitav crkveni život razumijevali kao „igru ljudi pred Bogom“.

Niehl i Thömmes predlažu više vrsta igara. Sve igre, kao i svih 212 metoda za nastavu vjeronauka u ovoj knjizi, sadrže cilj, dob za koju je predviđena igra, trajanje koje igra zahtijeva, opis igre, upute i inačice, korisne kada igra postane omiljena, pa traži ponavljanje. **Igre upoznavanja i kontakta** (Svjetlo bljeskalice, Pregled tiska, Intervju partnera, Radiointervju i Mjesto desno od mene je prazno) koriste kod mnogih pitanja koja imaju djeca i mladi kad dođu u novi razred: „Tko sve pripada mom razredu? Koga ne volim? Koga bih htio bolje upoznati? Bih li mogao druge dobro podnositi?“ Riječ je o odnosima – dok tu postoji nesigurnost, bit će teško stvoriti ugodno i povjerljivo ozračje učenja. Pomoću igre upoznavanja i kontakta („warming up“ = „zagrijavanje“) smanjuju se početni strahovi. Vjerou-

čenici – ali i vjeroučitelji – moraju se pouzdati jedni u druge, kao i u novu situaciju i okolinu. **Igranje uloga** (U vlaku, Programirano konfliktno igranje uloga i Pričaonica „Talkshow“) pomaže vježbanje ponašanja, bolje upoznavanje samih sebe, bolje shvaćanje „protivnika“ i pronalaženje svog vlastitog položaja. Igranje uloga daje radost vlastitog predstavljanja i uključivanja, zadovoljstvo zbog kretanja, mimike, gestikuliranja i govora, želju da se upoznaju situacije i rješenja problema i želju da se igra određena uloga i tako pomaže suočavanju s problemskim i životnim situacijama. **Igra u kojoj se glumi** (Javna rasprava, Improvizirana predstava, Pantomima i Igra s uživljavanjem) je ona gdje vjeroučenici glume određene uloge – kao i u prethodnim igrama – ali ovaj put pred publikom i za publiku. Ova situacija može biti poticajna, ali i ograničavajuća, jer gledatelji reaguju pljeskanjem, smijehom ili negodovanjem. Treba naglasiti da nije prije svega riječ o tome da se postigne savršenstvo, nego zabava kroz igru koja se treba proširiti na publiku. **Igre komuniciranja i interakcije** (Igra čvorova, Igra povjerenja I. i II., Darujem ti lijepu riječ, Razredni ugovor, Postavljanje izloga, Izrada skulptura, Telefoniranje, Plemenita vježba i Vežanje mreže) umanjuju poteškoće pri komuniciranju, strahove i zapreke tako što se odnosi jedni s drugima obnavljaju i što se o njima razmišlja, te se ne ide za ocjenjivanjem djelovanja, nego za promicanjem odnosa. **Igre raspravljanja** pomažu da se vjeroučenici kroz igru (Unutarnji krug, Pobjediti i izgubiti, Dvije stolice, Izvještaj o radionici, Vruća stolica i Kuglični ležaj) suoče s određenom temom uz pomoć dokaza i tehnika dokazivanja. **Igre planiranja** posebno su prikladne za prepoznavanje ovisnosti o skupini, kao i utjecaju skupine i institucije, te za doživljavanje konfliktnih svakodnevnih situacija kroz igru. **Igre savjetovanja** (Pitanje-odgovor i Križaljka) pomažu da se kroz igru nauče određene teme i da se zajednički pripreme za rad u razredu, što je osobito korisno učenicima kojima je problem naučiti određeno gradivo. **Igre upoznavanja samoga sebe** pomažu odgovoriti na važna, a veoma osjetljiva pitanja: „Tko sam ja? Kako doživljavam samoga sebe: svoje tijelo, osjećaje, oblik i način svog govora i kretanja?“ Upoznati samoga sebe znači postaviti se pred zrcalo, dobro se pogledati u njemu i istinski sebe prihvatiti onakvim kakvi doista jesmo. Igre Na tragu svojih osjećaja, Karta vlastitog tijela, Kamo idem svijetom i Moj grb promiču traganje za vlastitim identitetom, a budući da igre mogu izazvati različite učinke, vjeroučitelj treba biti vrlo pažljiv i odmjeren. Najvažnije je kod svake vježbe naknadno vrednovanje. **Igra pisanja** (Abecedni popis, Parada hitova, Slagalica (puzzle), Životinjski glasovi, Salata od pjesama i Računalna igra) pokazuju da pisanje može biti i kreativno i kako se može provesti u obliku igre.

Molitva u Evandeljima (2)

Istinita molitva i čistoća srca (Mk 12, 38-40)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Čuvajte se pismoznanača, onih koji rado idu u dugim haljinama, vole pozdrave na trgovima, prva sjedala u sinagogama i pročelja na gozbama, proždiru kuće udovičke, još pod izlikom dugih molitava. Stići će ih oštrija osuda!

Obogaćivati se na račun socijalno ugroženih udovica, najveći je zločin prema biblijskom mjerilu pravde. A to rade oni koji mole duge molitve. Mole li oni uistinu? Sam evanđeoski tekst kaže: „pod izlikom dugih molitava“. Njihova je molitva pretvaranje. Srce zatvoreno i tvrdo za najosnovnije potrebe pravde, zatvoreno je i za Boga i nesposobno je uzdići se iskrenom razgovoru s Bogom. Markov nas odlomak poučava da je nemoguće iskreno moliti, bez iskrene pobožnosti. Ne može se uzdignuti srce molitelja Bogu, ako nije osjetljivo za potrebe Božjega kraljevstva i njegove pravde. Kada nedostaje ta vrednota, molitva se svodi na besmisao baš kao i molitva „licemjera“ koji časte Boga samo usnama i vanjskim činima, a srce im je daleko od Boga.

U svjetlu odlomka (Mk 12,38-40), uklapa se i odlomak (Mt 6,5-6) o obraćenju srca. Boga traži samo onaj koji ga je već našao čineći pravdu. Nakana iskrenog molitelja treba biti usmjerena na dobro, na osobno zajedništvo s Bogom, a to su sposobni učiniti samo oni koji imaju srce usklađeno s Bogom. *Gdje ti je tvoje blago, ondje će ti biti i srce* (Mt 6,21). Tako se ostvaruje ono jedinstvo čina i nakane molitelja koje ukazuje na konkretnost iskrene molitve uzdignute k Bogu, kao riječ srca, a time i izričaj same istine. Ovu pouku nalazimo u Ps 24: *Tko će uzici na goru Gospodnju? Tko će stajati na svetom mjestu njegovu?* Drugim riječima, tko je onaj koji prekoračivši prag hrama stoji u prisutnosti Gospodinovoj kao istiniti klanjatelj i izražava štovanje

Gospodinu? Psalmist odgovara: *Onaj koji ima nedužne ruke i čisto srce.*

Potrebna je iskrena pobožnost, krepost na djelu, čistoća srca sa svim zahtjevima pravde. Molitelj koji ima srce složno s Bogom može željeti i tražiti s istinom i iskrenošću dobro osobnog zajedništva s Bogom. To potvrđuje redak 6. istoga Psalma: *To je naraštaj onih koji traže lice Boga Jakovljeva.* Tko

ima nedužne ruke i srce čisto, jest čovjek koji proizlazi iz *naraštaja onih koji traže lice Božje*, iz naraštaja iskrenih molitelja. Takav je čovjek sposoban shvatiti u svojoj nutрини ono što njegov religiozni čin pokazuje na vani. On naspram „licemjeru“ može drugovati s Bogom očitujući istinu samoga sebe pred Bogom.

Naraštaj iskrenih molitelja je onaj, koji moleći u hramu ili na javnim mjestima mole kao da su u „skrovitosti“ vlastite sobe s jednom jedinom nakanom, da uzdižu svoju dušu k Bogu. Njihovo čisto srce dozvoljava im da uistinu

govore s Bogom. I kada govore s Bogom to čine na onome mjestu gdje im je dano susresti Boga u „skrovitosti“, intimnosti njihova vlastitog srca, gdje je već Bog drugovao s njima, bilo da su molili ustima ili u tihom razmatranju.

Kad molite ne blebećite kao pogani (Mt 6, 7). Moleći Boga, molitelj mu se treba moliti kao Bogu. Naprotiv, pogani mole njihovo božanstvo i misle da će biti uslišani „snagom riječi“.

To nije Bog, već idealizirana slika čovjeka koji se moli idolu. U biblijskom rječniku „pogani“ su oni koji niječu istinitog Boga, Boga Objave, a oslanjaju se na štovanje „slike“ izmišljenog božanstva. Budući da su istinitog Boga „počovječili“, oni molitvom žele reći Bogu da im dade stvari koje On ne zna da su im potrebne, ili pak, žele promijeniti Božju volju na ono što oni žele. Jednom riječju, oni mole Boga, kao što se to mi redovito obraćamo čovjeku, ili prijatelju: daj mi ovo, daj mi ono. A to je doista strašno! I rezultat takve molitve ostaje bez učinkovitosti, jer udaljuju molitelja od prave istine. Tipičan primjer poganskog načina moljenja pruža nam prva knjiga Kraljeva (18,25-29), tj. molitva Baalovih svećenika na gori Karmelu, gdje im se iro-

nično obraća sv. Ilija prorok: *Vičite još jače, jer je on jedan bog. Možda spava, ili je zauzet, ili je na putu.* To je tipičan primjer pobožnosti koja negira Božju transcendentiju, a pouzdaje se u tehniku čisto ljudskih riječi i gesta. Takva molitva je lažna molitva, jer ne izražava dijaloško zajedništvo s Bogom, s Onim koji je Svet, neizmjereno savršen i koji nema potrebe biti poučavan od onoga koji ga moli. *Ne budite kao oni*, ne organizirajte vašu molitvu obraćajući se Bogu kao da je On stvorenje vašega uma, stvoren na „sliku“ zamišljenu od vas tako nesavršenu, kao što ste i vi sami nesavršeni. *(nastavlja se)*

Uskrs i izvještaj potopa

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

Polazna točka svakoga povijesnog teksta trebala bi biti nekakvo iskustvo. Izrael nema iskustvo potopa, samo svojega grijeha i babilonskog sužanjstva. Izabrani znaju da je njihova zajednica nastala u povijesti: „Moj je otac bio aramejski lutalac...“ (Pnz 26,5). Zato iz svoje situacije upućuju na početno stanje cijelog čovječanstva: „Ako smo mi kažnjeni zbog grijeha tako da smo morali otići u ropstvo, onda je čovječanstvo moralo još veću kaznu pretrpjeti“. Veći i stariji narodi teži su grijeh učinili kroz povijest, te je i osveta trebala biti veća. Ovdje nam se očituje način na koji je razmišljao teolog, tj. pisac izvještaja potopa: on ni babilonsko sužanjstvo ni potop ne promatra pod vidom **povijesnih datosti**, kao neki arheolog, nego daleko dublje. On sve promatra **u odnosu Boga i čovjeka**. Povijest je osobni odnos, ne neki tijek događaja u kojima mali čovjek nema nikakvu ulogu.

Vrlo je zanimljivo da se u slučaju potopa Izrael može pozivati na iskustvo drugih naroda. U epu Gilgameš također je opisana ovakva drama. Različiti tekstualni ostaci (babilonski, asirski) mogu datirati u XI.-VIII. st. pr. Kr., a izvori ovih tekstova – po znanstvenicima – dopiru čak do 1600 god. pr. Kr. U Mezopotamiji, na različitim mjestima, u krugu 200 km pronađeni su debeli slojevi riječnih nanosa, čak 20 m ispod današnjeg tla. Babilonske tradicije opisuju istinu: tijekom III. milenija lokalno stanovništvo je preživjelo više velikih poplava. Dimenzije ovih kataklizma ne možemo točno odrediti. No, u očima ondašnjega čovjeka, izoliranog na nekom brežuljku, okolna vodena površina od 30-40 km sigurno se činila beskrajnim, tj. „protgutala“ je zemlju. Te neobično velike nesreće urezale su se u pamćenje ljudi koji su ih dalje predavali sljedećim generacijama. To iskustvo stiglo je čak do Izraelaca. Ipak, Izabrani narod je sasvim drukčije interpretirao taj događaj. O tomu ćemo kasnije govoriti.

Biblijski izvještaj počinje ovako: „Vidje Jahve kako je čovjekova pokvarenost na zemlji velika i kako je svaka pomisao u njegovoj pameti uvijek samo zloća“ (Post 6,8). Što to navodi Jahve na uništenje čovječanstva? Na početku stvaranja sedam puta se kaže da je sve dobro što je Bog stvorio. Sada pak je „čovjekova pokvarenost velika“. Božje djelo je proživjelo mutaciju: krenulo je drugim putem, ne onakvim kako je to Stvoritelj odredio. Jahve želi vratiti originalno stanje, zato se grijeh mora uništiti. Potop, ogromni valovi vode peru lice zemlje, i ostaje samo pravednik Noa sa svojom obitelji. Taj pravednik je izvor novoga života.

Ovaj događaj anticipira Isusovo djelo na križu. Kako? Usporedbe su bezbrojne, npr. „Isus im se nije povjeravao, jer ih je sve poznao... sam od sebe je znao što ima u čovjeku“ (Iv 2,24-25b). Božji Sin – kao Jahve – vidio je veliki grijeh u ljudskom srcu. Isus je također odlučio uništiti to smrtno zlo kao i Jahve. No, on je izabrao daleko efikasnije sredstvo. Čovjeku ne pomaže ako mu se oduzima život. Zato je Bog odlučio sebe prinijeti kao žrtvu: „Sin čovječji nije došao da mu služe, nego da on služi i **da dadne svoj život** kao otkup mjesto svih“ (Mt 20,28). Grijeh se ne uništava brisanjem čovječanstva, nego Božjom ljubavlju. Nazarećanin je prihvatio onaj

križ koji je trebao uništiti čovjeka, kao izvor grijeha. Kada je on na drvu sramote, Ivan ovako govori: „Jedan od vojnika kopljem probode bok pa odmah poteče krv i voda“ (19,24). Na križu se događa potop u najdubljjoj realnosti: iz Isusova boka potekli su valovi vode i izbrisali grijeh čovječanstva. Ti valovi su njegova krv. Ako i povijesni potop nije obuhvatio cijelu zemlju, ovaj val krvi sigurno je utopio sav svijet u ljubav Boga. Čovjek je spašen od onoga zla u svome srcu. Onaj koji je stvorio Adama, ne dopušta da on propadne. Ne traži ništa od stvorenja, Bog bezuvjetno žrtvuje za njega svoj život. Time je sasvim opran čovjekov svijet: „Neprijatelj koji će posljednji biti uništen jest smrt, jer sve je podložio pod njegove noge“ (1 Kor 15,26-27). Otac po Sinu je tako dobar da je krvlju s križa uništio i najveću ljudsku kaznu: smrt. Isus je pravednik iz kojega nastaje novi život.

Korizmeno vrijeme je služilo da ti „valovi“ Otkupiteljeve krvi operu i naš život: u ispovijedi, u prakticiranju dobrih djela i odricanja. Za Uskrs, svaki je katolik trebao postati pravednikom, Noom, još bolje drugim Kristom. Neka ovaj najveći blagdan potakne i nas da s valovima ljubavi operemo naše brakove, obitelji, cijelo društvo, jer ovaj svijet ne smije se utopiti u grijeh, nego mora oživjeti na slavu Oca, Sina i Duha Svetoga.

Piše: Antonija Vaci

Umjetnost vježbe

Svaki početak je težak. Prvi dan u vrtiću rijetko prođe bez suza, prvi dan na poslu je zastrašujući, prvi trening je jako težak. No za sve te „prve“ stisnemo zube i odradimo ih u nadi da će sutra biti bolje. Zamislite sljedeću situaciju: primijetili ste da niste u formi i odlučili ste od sutra početi trčati. Sutradan, oblačite trenerku i patike i izlazite van. Poslije nekoliko minuta ostajete bez daha i vraćate se doma. Uskoro se ohrabrite i pokušate ponovno. Ovoga puta uspijevate izdržati više od nekoliko minuta. Razmišljate o svemu – disanju, držanju, bolu u nogama, sve vam je neprirodno i strano i svaki pokret analizirate. Svaki put zastanete kad ostanete bez daha. Dani prolaze a vi ste uporni. Svakoga dana uspijevate sve više i sve ste bolji dok jednoga dana ne primijetite da više ne razmišljate o svojim pokretima i znate unaprijed koliko ćete izdržati. Ukratko, čitava radnja je postala automatizirana.

Ukoliko vam je vježba strana, sjetite se prvog puta kada ste pokušali voziti automobil. Vožnja je na početku strašna. Brojite kočnicu, kvačilo (mjenjač) i gas uvjereni da ste ih pomiješali, pista na aerodromu vam se čini

premala za parking i auto vam se gasi svaki put kad promijenite brzinu ili stanete na kočnicu jer prebrzo puštate kvačilo. No, vremenom jednostavno prestanete o tomu razmišljati. Radnja je automatizirana, za nju nije potrebna svijest i pažnja koju je zahtijevala ranije.

Dakle, utvrđeno je da je svaki početak težak, ali što se događa kada dođete do točke kada ste neku svoju vještinu savladali i sada želite biti još bolji? Svatko tko je usavršavanje neke vještine uzeo za ozbiljno, reći će vam da vježba pomaže samo do određene razine, poslije toga početno poboljšanje u vještini staje.

Dugo je bilo uvriježeno mišljenje, a nažalost i dalje jest, da je poboljšanje moguće samo do određene razine i kada dođete do nje, to je jednostavno najbolje što možete uraditi. Recimo da vježbate umjetničko klizanje. U početku ste nesigurni i držite se za zid ringa, poslije nekog vremena se oslobodite i slobodno klizete, nakon toga se ohrabrite i napravite skok ili okret i konačno upadate u rutinu treninga, vježbajući ono što znate. U čemu je razlika između vas i profesionalnih klizača? Ili, još bolje, u

čemu je razlika između prosječnog nogometaša i recimo Messija?

Vjerojatno ste pomislili da je u pitanju talent, ali to je pogrešni odgovor. Razlika između prosjeka i profesionalaca je u tomu što prosječni sportaši upadaju u rutinu i vježbaju samo ono u čemu su najbolji, dok najbolji sportaši za isto vrijeme treninga vježbaju korake i akcije i skokove u kojima su loši. Tjeraju sebe da svakodnevno doživljavaju neuspjeh i vježbaju ga kako nikako ne bi upadali u rutinu i kako se radnja ne bi automatizirala, jer u trenutku kada dođe do automatizacije poboljšanje prestaje. Ovaj način vježbe susreće se kod profesionalca u svakom sportu, čak i kod šahista. Najbolji klizači vježbaju skokove koji im idu najteže, prosječni klizači vježbaju okrete koje su već savladali, najbolji šahisti uzimaju najteže šahovske igre i analiziraju svaki pokret razmišljajući kako bi oni došli do njega, prosječni šahisti samo igraju šah. Najbolji glazbenici vježbaju dijelove kompozicija koje su posebno teške, prosječni glazbenici vježbaju kompozicije koje im dobro idu i znaju ih napamet.

Sjetite se samo da se na svakoj Olimpijadi obaraju rekordi, do te mjere da rezultati s početka 20. stoljeća danas nisu dovoljni ni za kvalifikaciju za natjecateljski tim lokalnog sportskog kluba. Nije u pitanju to da se sada rađaju bolji i spretniji sportaši nego na početku stoljeća, već se granica pomiče i kako bi je dostigli potrebno je stalno usavršavanje i stalno izbjegavanje one prijatne automatiziranosti.

Recimo da savladate vještinu slijepog tipkanja i prsti vam lete po tipkovnici, sasvim sigurno je da možete i bolje. Tajna je u tomu da radite brže nego što vam je prijatno, što će trenutno dovesti do toga da u tipkanju griješite, ali nakon toga analizirate zašto vam naglo povećanje brzine toliko smeta, pređete tu barijeru i oborili ste ako ne svjetski, onda sasvim sigurno, barem vlastiti rekord.

Abortirani fetusi u kozmetici i hrani

Piše: mr. sc. *Andrija Anišić*

Sedamdesetih godina prošloga stoljeća, mnoge a i mene kao gimnazijalca šokirala je vijest tada objavljena u poznatom časopisu „Start“. Naime, u tom je časopisu objavljen podatak da su dvije hladnjače pune ljudskih fetusa zaplijenjene na državnoj granici kod Horgoša. Abortirani fetusi bili su namijenjeni nekoj kozmetičkoj tvrtki u Švicarskoj. Sâm sam tu vijest i slične dostupne informacije prenosio mladima i drugima u raznim predavanjima, ističući da možda naše kreme za lice sadrže stanice abortirane djece. Naravno, to je uvijek popraćeno sa strane slušatelja s velikim gađenjem. No, nikada nisam tu istinu posebno istraživao. Nedavno sam, međutim, dobio članak koji poziva: „Izbjegavajte proizvode koji sadrže stanice abortiranih fetusa!“ Prevela i uredila: Ljubica Šaran /Matrix World – www.matrixworld-hr.com/. Taj članak upućuje na jedan drugi pod naslovom: „Biotehnoška kompanija se nepotrebno koristi pobačenim ljudskim stanicama fetusa za testiranje umjetnih aroma hrane“! /By Juba on 27/01/2012/ a ovaj pak na izvor originalnog članka „Biotech company needlessly uses aborted human fetal cells to test artificial food flavors.“ /www.naturalnews.com/.

Navedeni članci izazvali su u novije vrijeme različite debate o tome koliko je moralno koristiti proizvode široke potrošnje u kojima se nalaze stanice kultivirane iz abortiranih fetusa. Bez obzira na različita stanovišta o abortusu, činjenica je da postoje cijele grane industrije; prehrane, pića i medicinskih proizvoda koje rutinirano koriste tkiva abortiranih fetusa. Kao i mnogi, i osobno smatram da bi takvo ponašanje uvelike trebalo zabrinuti javnost. Stoga u svojoj rubrici za ovaj mjesec donosim dijelove spomenutih napisa. Svjestan sam da ovaj članak, kao i mnogi glasovi Crkve glede moralnih problema u društvu, neće doprinijeti značajnoj promjeni stava i ponašanja glede toga, ipak nam je dužnost upozoravati i dizati glas glede svakog nemoralna i zla koje se čini kod nas i u svijetu. Ipak, vjerujem da i mali koraci pojedinaca mogu dati doprinos u rješavanju velikih problema. Vjerujem da ništa nije maleno što je učinjeno iz ljubavi a isto tako da sve ono što učini čovjek pojedinac (mikrokozmos) ima odraza na čitavu ljudsku zajednicu (makrokozmos).

Fetalno tkivo – dobar „reporomaterijal“

U medicinskoj je zajednici uvijek postojala velika uznemirenost glede korištenja fetalnog tkiva za transplantacije i stvaranje cjepiva. Tehnologija fetalnog tkiva se razvila nevjerojatnom brzinom u zadnja dva desetljeća, naročito na području liječenja različitih neuroloških i endokrinih bolesti. Pa ipak, postavljaju se ozbiljna etička pitanja o tome kako se dobavljaju i koriste fetalna tkiva. Dok neki medicinski eksperti zagovaraju bezgranične potencijale tehnologije fetalnih stanica, drugi su izrazili duboku zabrinutost načinom upotrebe istih i upozoravali su na etičnu i moralnu dinamiku. Gdje možemo podvući crtu?

Ekonomsko iskorištavanje abortusa

Svjetska ekonomija se zasniva na odnosima ponude i potražnje. Zbog takvog odnosa već je sada vjerojatno najveći strah od dozvoljavanja istraživanja fetalnog tkiva i transplantata od izabranih abortiranih fetusa. Dok se na sav glas objašnjava kako abortiranih fetusa ima sasvim dovoljno – što je tragedija sama po sebi – drugi se brinu što ako znanstvenici otkriju da proizvodi s fetalnim stanicama mogu efektivno zadovoljiti široki asortiman bolesti i poremećaja. Što će se dogoditi ako ne bude dovoljne količine abortiranih fetusa? Iako ovo pitanje nekima može izgledati preuveličano, ne smijemo zaboraviti na napredak medicinske tehnologije i moralnu posrnutost modernog društva. Nekoliko takvih prijedloga je predstavljeno Odboru Nacionalnog zdravstvenog instituta da se u budućnosti zaštite bebe kako one ne bi postale motiv za bogaćenje i brutalno iskorištavanje u ekonomske svrhe. S godišnjom zaradom od šest milijardi dolara unutar industrije iskorištavanja fetalnih tkiva, ovaj bi problem mogao i te kako postati stvarnost, a da ne spominjemo poteškoće u zakonskom nadgledanju nabave takvih „materijala.“

S anticipacijom profitabilnosti industrija i znanost će povećati istraživanja otkrivanja dobrobiti u liječenju bolesti s fetalnim stanicama i tkivima, tada će se povećati pritisak za dobavljanje „sirovina“ kako bi se zarada podijelila.

Vežano za samu nabavu fetusa, valja naglasiti da se radi o svježim i starijim fetusima. Tajming za abortus postaje ozbiljan predmet izučavanja medicinske znanosti naročito onima koji ozbiljno profitiraju od starijih i razvijenih fetusa. Većina abortusa se obavlja između šestog i jedanaestog tjedna trudnoće, no odgađanjem abortusa do 14.-16. tjedna dobiva se „materijal“ koji koristi u transplantaciji pankreasa. Jednostavno rečeno, što je stariji fetus, to je on profitabilniji!

Pojavljuje se još jedno pitanje, a to je briga prema majci. Fizički i psihički šok koji pogađa majku prigodom abortusa se znatno povećava kad se abortus čini u kasnijim stadijima djetetova fetalnog razvoja. Abortiranje djeteta koje ima četiri mjeseca za razliku od onog od 6 do 11 tjedana, stvara ozbiljan emocionalni udar na ženu nakon čega nastaju teške traume vezane za sam abortus.

/U idućem broju: **Izbjegavanje hrane, pića i cjepiva koji sadržavaju abortirane fetalne stanice/**

„Slama“ oduševila Splićane

Izložbeni prostor Gradske knjižnice Marka Marulića zasjao je 2. travnja zlatnim bojama slame, materijala gotovo nepoznatog Splićanima, a koji ih je oduševio kako na slikama tako i na predmetima koji su prigodno izloženi u povodu uskrasnih blagdana.

U ime domaćih organizatora, Gradske knjižnice Marka Marulića i Hrvatske matice iseljenika, posjetitelji su pozdravile **Ingrid Poljanić** i **Branka Bezić Filipović**, upoznavši prisutne s okolnostima koje su dovele izložbu slika od slame u Split. Na otvorenju izložbe govorile su i menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda **Katarina Čeliković** te voditeljica slamarske sekcije Hrvatskoga kulturno prosvjetnoga društva „Matija Gubec“ iz Tavankuta **Jozefa Skenderović**.

Izložbu je u 19 sati otvorila voditeljica kulturnih programa splitske Gradske knjižnice **Ingrid Poljanić**, a otvorenju su prisustvovali i predstavnici grada, šef službe protokola **Gerard Denegri**, i savjetnica gradonačelnika za društvene djelatnosti **Đeni Vuković-Stanišić**. Izložbu su zajednički organizirali Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, podružnica Hrvatske matice iseljenika Split, Gradska knjižnica Marka Marulića Split i Galerija Prve kolonije naive u tehnicu slame Tavankut. /zkhv.org.rs/

Treći broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja u tisku

Treći broj *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata pojavio se krajem travnja pred čitateljima.

Na 384 stranica, *Godišnjak* donosi 10 znanstvenih i stručnih radnji, koje za glavnu temu imaju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti, te jednu radnju u kojoj se prezentira dokument od značaja za aktualne prilike u ovdašnjih Hrvata. Važno je istaknuti da se sve radnje po prvi puta objavljuju u 3. broju *Godišnjaka* ZKVH-a. Tekstove u 3. broju *Godišnjaka* potpisuju ukupno 24 osobe iz Vojvodine,

Hrvatske, Mađarske i Bosne i Hercegovine od kojih jedan broj pripada skupini najeminentnijih znanstvenika koji pišu na teme vojvođanskih Hrvata (npr. Franjo Emanuel Hoško, Milana Černelić, Ladislav Heka i Robert Skenderović), jedan

značajan broj čine respektabilni autori mlađe generacije (npr. Petar Vuković, Mario Bara, Dominik Deman), a jedan broj se po prvi puta pojavljuje svojim prilozima (npr. Marina Balažev, Ivana Andrić Penava, Ljubica Vuković Dulčić i Vladan Čutura). Na taj način, čini se, dobili smo i više nego poželjnu kako autorsku tako i dobnu reprezentaciju znanstvenika.

Održana izborna skupština HKC-a „Bunjevačko kolo“

Na godišnjoj skupštini Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“, održanoj 21. travnja u dvorani Centra, izabrano je novo vodstvo ove udruge.

Na dnevnom redu je bilo izvješće o radu Centra za razdoblje 2008.-2012. koje je podnio prethodni predsjednik **Ivan Stipić**, te izvješće Nadzornog odbora koje podnio predsjednik odbora **Pajo Đurasević**.

Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ mora povratiti stare pozicije, ugled i izgraditi novu, čvrstu i pozitivnu percepciju u javnosti, poručio je novoizabrani predsjednik ove ustanove Josip Stipić. Na skupštini je izabran i novi Upravni odbor s 12 članova, te nadzorno i disciplinsko povjerenstvo. /S. M./

Preprekovo proljeće u Novom Sadu

U organizaciji HKUPD „Stanislav Preprek“ iz Novog Sada, u subotu 21. travnja održana je četvrta po redu, sada već tradicijska, književno-pjesnička manifestacija „Preprekovo proljeće“. Predstavljena je i treća zbirka pjesama „Preprekovo proljeće“, nastala kao plod upravo ove pjesničke manifestacije.

Izvedbe zbora HKPD „Jelačić“ iz Petrovaradina bile su uvertira stihovima **Stanislava Prepreka** iz knjige „Pred tminama“, koje je kazivao predsjednik društva **Marijan Sabljak**. Publici su se predstavili i autori čije su pjesme našle svoje mjesto u trećoj zbirci. **Jelisaveta Buljović**, **Branka Dačević**, **Manda Jakšić**, **Marko Kljajić**, **Bosiljko Kostić**, **Marija Lovrić**, **Danijela Lukinović**, **Mila Markov Španović**, **Mladen Franjo Nikšić**, **Miroslav Cakić**, **Marijan Piljić** i **Mladen Šimić** čija je 91 pjesma predstavljena u zbirci. Neki od njih kazivali su svoje pjesme dok je **Ana Marija Kaluđerović** kazivala pjesme Miroslava Cakića.

O knjizi su govorili vlč. Marko Kljajić i Marija Lovrić, članica UO Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. /HR, M. Horvat/

Sanacija rodne kuće Bana Jelačića

Gradonačelnik Novog Sada Igor Pavličić otvorio je u subotu 24. ožujka radove na obnovi rodne kuće bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu.

Kuća, iako zaštićeni spomenik kulture, nalazi se u stanju propadanja. „S rodne kuće bana Jelačića nedavno se obrušilo pročelje jer u nju desetljećima nije ulagano. Kuća ima puno suvlasnika a i imovinski odnosi su takvi da ni Republika Srbija, a ni Republika Hrvatska nemaju mehanizme kako brzo riješiti stvar oko obnove kuće. Sada smo našli načina tako što sam naložio novosadskim inspekcijama da izađu i konstatiraju zatečeno stanje jer su i prolaznici bili ugroženi. Gradsko vijeće donijelo je odluku i naložilo JP Poslovni prostor i Zavodu za zaštitu spomenika kulture da vode radove na sanaciji objekta što je naša zakonska obveza, budući da je ovo spomenik kulture prve kategorije te je dio našeg zajedničkog kulturnog i povijesnog naslijeđa. To je kuća koja treba biti i turistička atrakcija, kako za hrvatske građane koji dolaze u posjet Novom Sadu, tako i za sve druge turiste. Meni je drago da smo u dogovoru s Veleposlanstvom Republike Hrvatske krenuli u ovaj posao i da ćemo u narednom razdoblju pratiti kako napreduje obnova“, rekao je Pavličić.

Otvorenju radova nazočila je i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici, Ljerka Alajbeg. „Nalazimo se pred povijesnim objektom u povijesnom trenutku početka obnove kuće bana Josipa Jelačića koji je ovdje rođen. Novi Sad se može ponositi takvim osobnostima i vjerujem da to i čini. Ova kuća godinama propada, a za nju su zainteresirane ne samo institucije u Novom Sadu, nego i hrvatska zajednica. Drago nam je da su gradonačelnik Igor Pavličić i Grad Novi Sad prepoznali potrebu da se ovaj objekt spasi i obnovi i zahvaljujem im u ime Republike Hrvatske, ali i u ime cijele hrvatske zajednice i

hrvatskog naroda“, rekla je konzulica. Istaknula je i nastojanja i pokušaje hrvatske zajednice i Hrvatskoga nacionalnog vijeća da spasi ovaj objekt kontaktirajući s raznim institucijama, kao i nastojanja predstavnika Republike Hrvatske ovdje, no, nažalost, to nije urodilo plodom.

/HR, M. Horvat/

Predstavljen projekt „Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)“ u Vajskoj

HKPU „Zora“ i MO DSHV-a Vajska organizirali su u subotu, 24. ožujka, u prostorijama župnog ureda sv. Jurja u Vajskoj predstavljanje triju knjiga Stjepana Adžića objavljenih u sklopu kulturnoga, nakladničkog i znanstveno-istraživačkog projekta „Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)“.

O proznim djelima, okružnicama i dopisima, te o prigodnicama objavljenim u okviru sabranih djela ovoga vrsnog pisca, ali gotovo zaboravljenog i nepoznatog u hrvatskom korpusu, govorili su: dipl. ing. Andrija Matić, inicijator projekta, predsjednik Duhovnog hrašća, župnik i dekan Drenovačkog dekanata Marko Đidara, voditeljica projekta dr. sc. Anica Bilić (Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima), te mons. Luka Marijanović, profesor u mirovini KBF-a u Đakovu. Izdanjem treće knjige zaokružena je edicija sabranih djela, a slijedi znanstveni skup o Stjepanu Adžiću iz Rajevog sela, koji je gimnaziju završio u Iloku i Vukovaru, a školovao se u Pečuhu, gdje je bio pitomac, svećenik, rektor, kanonik i vanjski vikar pečušskog biskupa za Slavoniju. Među brojnom publikom iz Vajske i okolnih mjesta, ovom kulturnom događaju, moderator je bio tajnik HNV-a Željko Pakledinac, koji je uz predsjednika „Zore“ Ivana Šimunovića bio domaćin skupa. U obraćanju publici ing. Mata Matarić je pohvalio mladu kulturnu udrugu „Zora“ kao i druge udruge koje djeluju u ovome kraju, te dodao: „Aktivnosti Crkve, politike i kulture tri su kolosijeka koje nas, Hrvate u Vojvodini obilježavaju, a koji vode do potrebnog jedinstva vjere, kulture i politike našega naroda“.

Prije nego što su gosti predstavili aktualni projekt, suradnik „Zore“ iz Plavne, Zvonimir Pelajić podsjetio je na veliku prošlost grada Bača, ulogu franjevac i franjevačkog samostana u ovome kraju, te na društvene prilike u XVIII. stoljeću, vremenu kada je znameniti Stjepan Adžić, vjerojatno, boravio u ovome mjestu.

Na početku i završetku skupa publici se, svojim pjesmama, obratio poznati pjesnik koji stvara na šokačkoj ikavici Josip Dumendžić Meštar, te je na taj način uljepšao i oslikao tijek ovog kulturnog događaja. Nakon službenog dijela gosti su ostali još neko vrijeme na domjenku, druženju i „razgovoru ugodnom“. /Zvonimir Pelajić/

Kakve pametne glavice!

Što znaju najmlađi o Uskrsu? Ma sve! Isus je otvorio vrata raja! Tako kaže Marija Magdalena H. u vrtiću „Marija Petković“. Pročitajte što sve znaju te pametne glavice. A neke druge pametnice su pokazale da znaju odlično recitirati, čak su dobili zlatnu diplomu i sudjelovanje na republičkom natjecanju! Kako je puno pametne djece! Njima je dobri Bog dao puno talenata a oni ih pokazuju svima oko sebe.

I svi vi možete biti pametnice, dovoljno je slušati najprije Boga, pa onda roditelje i svoje učitelje/nastavnike. Ako ste vrijedni, volite saznati novosti o svijetu u kojem živimo, otvorite širom oči i uši i saznat ćete kako je lijep svijet. Dobra i pametna djeca zahvale najprije Bogu na svemu što im je dao, a potom i svojim roditeljima. A svi smo mi najprije Božja djeca, pa njemu zahvaljujemo za naš život, za sve što imamo.

DAVID Š.: „Isus je Uskrsnuo, ubili su ga i posle tri dana je bio živ, i onda su se radovali puno njih.“

Dakle, pametne glavice, Bogu hvala – neka nam je svakoga dana na početku dana a tako mu i zahvalimo na kraju dana!

Vaša Zvončica

Što je Uskrs?

(zapisale odgajateljice u vrtiću „Marija Petković“ u Subotici, ostavljeno izvorno, dječje)

IVA M.: ... kada je Isus Uskrsnuo. Volim da mami pomažem da skuplja jaja, da pravimo gnjezdo.

LUCIJA H.: Uskrs je kada je Isus uskrsnuo. Za Uskrs pomažem mami da pere sudove.

LUCIJA H.: „... Uskrs je kada je Isus uskrsnuo. Za Uskrs pomažem mami da pere sudove.“

ANDRIJA M.: ... to znači da je Isus živ. Za Uskrs pomažem mami oko kuvanja.

LUCIJA V.: ... kada se molimo, Isus je uskrsnuo. Stavili su ga u grob, on je uskrsnuo i očno na nebo!

MARTINA V. T.: Uskrs je kada idemo u crkvu da se molimo Isusu jer je uskrsnuo.

MARIJA MAGDALENA H.: Isus je zbog nas uskrsnuo i otvorio raj!

MARIJA Š.: Uskrs je kada idemo da se molimo, Uskrs znači da je Isus bio mrtav i postao živ. Volim Uskrs jer onda kuvamo jaja i stavljamo sličice.

KRISTINA K.: Uskrs je kada je Isus uskrsnuo. Stavili su ga na križ i on je uskrsnuo. Volim Uskrs zato što ću šarati jaja i lepiti sličice.

FILIP D.: Isus voli dobre ljude i loše, On želi da se loši poprave. Uskrs znači da je Isus uskrsnuo. Doneli su mu križ, ubili su ga ekserima, padala je kiša...

DAVID Š.: Isus je Uskrsnuo, ubili su ga i posle tri dana je bio živ, i onda su se radovali puno njih.

IVA G.: Isus je uskrsnuo. Stavili su ga na križ, pa je umro i bio živ...

IVANA M.: Uskrs je kad je Isus uskrsnuo, zakačili su ga na križ... Volim Uskrs, šaram s mamom jaja i stavljamo sličice. A u gnjezdo stavimo kupus za zeku.

TEODORA S.: Isus je uskrsnuo, prva ga je vidila Marija i poklonila mu se i Marija Magdalena ga je vidila. Isus je rekao da odu zvati apostole. Volim Uskrs zato što šaramo jaja i idemo u crkvu. U gnjezdo stavimo šargarepu za zeku.

TJANA V. L.: Volim da pomažem mami da stavimo u korpu šargarepu, travu i salatu za zeku, i da šaramo jaja. Uskrs je kad je Isus uskrsnuo, Marija ga je srela i poklonila mu se.

TJANA V. L.: „Volim da pomažem mami da stavimo u korpu šargarepu, travu i salatu za zeku, i da šaramo jaja. Uskrs je kad je Isus uskrsnuo, Marija ga je srela i poklonila mu se.“

TEREZIJA S.: Uskrs je kada je Isus uskrsnuo. Volim Uskrs zato što dobijem od zeke poklon!

PETRA M.: Isus je uskrsnuo. Razapeli su ga i počela je da pada kiša. Stavili su ga u grob. Marija ga je srela kada je uskrsnuo.

EMIL S.: ... kada su se pripremali za Pashu, Juda je izdao Isusa. Zvali su vojnike. Zarobili su Isusa i doveli su ga u Sudnicu. Stavili su mu bodljikavu krunu na glavu i curila mu je krv. Zakucali su ga na križ. Jedan čovjek je rekao izbavi nas a drugi je rekao da Isus nije ništa kriv. Počela je da pada kiša, zemljotres i Isus je rekao: „Oče što si me ostavio?“. Onda su ga stavili u pećinu-grobnicu. U nedjelju Marija i Marija Magdalena su sreli Isusa. Isus je bio živ! One su otišle da kažu njegovim učenicima... Šimun Petar je poverovao a drugi nisu...

Veliki uspjeh hrvatskih recitatora

Dva su recitatora Hrvatske čitaonice na hrvatskom jeziku, **Dona Karan** i **Davorin Horvacki**, osvojila zlatnu diplomu i plasman na republičko natjecanje u Valjevu, na 43. Pokrajinskoj smotri recitatora pod nazivom „Pjesniče naroda mog“, održanoj od 20. do 22. travnja u Sečnju ove godine. Ovo je veliki uspjeh za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, a koji su svojim talentom

osvojili žiri i tako zaslužili otići i na republičko natjecanje.

Osim njih, na smotri su na hrvatskom jeziku nastupili **Lucija Ivanković Radaković** i **Filip Nimčević**. Sam nastup na Pokrajinskoj smotri recitatora je već veliki uspjeh te im svima čestitamo.

Svakoga je dana od šezdesetak recitatora proglašeno po 18 recitatora koji su dobili zlatnu diplomu, a između njih je devetero najboljih koji će predstavljati Vojvodinu na republičkom natjecanju u Valjevu, 18. i 19. svibnja ove godine.

Polivači u akciji

Na Vodeni ponedjeljak momci su krenuli u obilazak svojih prijateljica, djevojčica iz razreda i kod rodbine s parfemima, ili običnom vodom. Običaj je lijep, ali i vrlo zanimljiv. Okitile su djevojčice svoje polivače, neke i vrlo modernim

cvjetovima, koje su izradili „Biseri Očeva milosrđa“ u crkvi sv. Roka u Subotici. To je cvijeće koje ne vene – od papira, na kvačicama za rublje! I naravno, svakomu po jaje, naranča i neki slatkiš! Veselje je trajalo cijeloga dana i svi jedva čekaju iduću godinu. /Zv/

Natječaj „Moj lijepi zavičaj“

Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“ raspisuju nagradni literarni i likovni natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kao i za učenike – članove hrvatskih udruga kulture u Vojvodini na temu „Moj lijepi zavičaj“, u čast 100. obljetnice rođenja pisca Ante Jakšića i 150. obljetnice rođenja pjesnika Ante Evetovića Mirosljuba.

Literarni radovi (pjesma, proza u obliku kratke priče ili sastavka) mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom, te u mjesnim hrvatskim govorima (bunjevačka i šokačka ikavica). Likovni radovi mogu biti rađeni u svim tehnikama, na formatima maksimalne veličine bloka 5.

Radovi trebaju sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime učenika, razred, naziv škole i mjesta, ime i prezime učitelja, nastavnika ili profesora (mentora).

Radove je potrebno poslati na adresu: Preradovićevo 13, 24000 Subotica.

Rok za predaju radova je 20. svibnja 2012. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na završnoj svečanoj akademiji za najuspješnije učenike u lipnju 2012. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti kod Anđele Horvat, članice IO HNV-a zadužene za obrazovanje na telefon: +381/64-6590-686 ili putem elektroničke pošte na adresu obrazovanje@hmv.org.rs

Hajdemo!

Djeluje kao da se s proljećem i mi budimo iz začaranog zimskog sna. Krv se ugrijala, k'o provrela! Nemir se uselio u stopala i ganja snagu u tijelo i maštu u logičnost razuma.

Lako je vaditi se na vremenske prilike i njima opravdavati svoja raspoloženja osobito kada nam je potreban alibi (sveta Mala Terezija je izrazito negodovala takvom načinu razmišljanja). No, priznajmo, ono što je lijepo i prijatno budi i u nama samima dobra i ugodna raspoloženja. Ali što bi bio čovjek da ne pretjeruje, da se u napokon opuštajućoj atmosferi ne zaboravi, da ne previdi obveze i dogovore, da ne zakomplicira svojim reflektivnim crnim bubašvabama grohote smijanja, da ne pogriješi!? Ova urođena simpatičnost može jednom ili dva puta poslužiti svrsi spašavanja, ali ne bi trebala postati proljetni niti stalni tečaj ičijega života. Pozivam vas na trjeznost usred prirodne raspanosti i ljudske opijenosti.

Uskoro će se krenuti na vožnje biciklima, u duže šetnje do Palića, možda i na bliže ili dalje bazene, na svirke i

koncerte na otvorenom. Hajdemo, i trebamo se družiti i da nam bude lijepo! Na narednim stranicama donosimo vam povećani broj najava za nadolazeće događaje koji mogu obogatiti i upotpuniti naš duhovni i vjernički život: putovanja, sport, koncerte, radionice, itd. Ovdje se ne nalazi sve što je u ponudi, ali vjerujem da će se za svakoga naći ponešto.

Ono što bi svakako bilo tužno je da na svu organiziranu ponudu za tvoju duhovnost odmahneš rukom ili da u vreći svih drugih aktivnosti propustiš i zapustiš svoju dušu. Neće Isus biti tužan (ma kakvi!) nego ćeš ti, vjeruj mi, prije ili kasnije osjetiti prazninu. Nakon obilja prirodnih i umjetnih ponuda neutaživa žed u tebi niči će tugom neispunjenosti i usamljenosti. Voljela bih da ovo ne shvatiš kao prijatnu ili kletvu, nego, naprotiv, kao savjet prijatelja koji želi spriječiti bol.

Nisu vjernici, katolici najbolji ljudi na svijetu, ali to nastoje biti. Možda katolici nisu najbolje društvo na svijetu, ali svim srcem traže najbolje društvo na svijetu – Isusa. Hajdemo, dajmo sami sebi šansu ovoga proljeća!

Nevena Mlinko

P. S. Ne zaboravi na svoju dužnost i savjesno je izvrši – iziđi na izbore.

Uskrسفest 2012.

Najstariji festival duhovne glazbe na ovim prostorima – Uskrسفest održan je u Zagrebu na nedjelju Božanskoga milosrđa, 15. travnja, u organizaciji Ureda HBK za mlade i Hrvatskog katoličkog radija, pod visokim pokroviteljstvom HBK.

Festival se sastojao iz dva dijela. Prvi dio se odigrao u subotu, kada su se okupili svi izvođači na molitvu. Tom je prilikom povjerenik za pastoral mladih Varaždinske biskupije vlč. Damjan Koren uputio nekoliko prigodnih riječi vezanih za pjevanje i slavljenje Gospodina. Nakon toga je uslijedio zabavni dio programa, a to su bile karaoke s poznatim pjesmama prethodnih Uskrسفestova.

Drugi dio festivala bila je festivalska večer 15. travnja, u dvorani „Vatroslava Lisinskog“, koja je okupila mlade izvođače iz Zagreba, Rijeke, Varaždina, Mađareva, Đakova, Rovinja, Kostrene, Dugog Sela, Županje, Požege, Josipovca, Velike Mlake, Vrpolja, Splita i Subotice. Na samom festivalu su se čula i mnoga lokalno poznata imena. Marija Jaramazović i VIS Proroci izveli su pjesmu „Slavit ću Gospodina“ za koju je tekst napisala Mirjana Jaramazović, a čiju glazbu i aranžman potpisuje Vitkor Kesler. Josipa Dević je napisala tekst za pjesmu „Osloni se na Krista“ koju je izveo Zvonimir Kalić, a aranžman i glazbu za pjesmu uradio je Viktor Kesler.

Uskrسفest 2012. završio je himnom 7. susreta hrvatske katoličke mladeži pod nazivom „U svjetlosti hodimo“ u izvedbi Zbora mladih Sisačke biskupije. /*Petar G.*/

Osloni se na Krista

**U danima kada grijesi nižu pobjede,
a moderna koplja traže iste ciljeve
i kada te bol baca na tla,
na tla ledena,
praštaj i voli kao Ljubav raspeta!**

**Kada te prijatelj u nevolji ostavi,
kada te izdaja u samoći prigri,
samo na tren osvrni se i zastani,
mjesto za vjeru u Krista ostavi!**

**Osloni se na Krista kad oluje nose te,
osloni se na Krista kada snovi ruše se.
Pusti nek' te grle ranjene ruke,
nek' te vodi u sigurne luke.
Na Krista osloni se!**

**Nasmij se jutru kada kiše padaju,
neka sve duge u tvom srcu stanuju.
Raduj se danu u kom križ te voli,
pruži mu ruke, na Krista se osloni.**

**Osloni se na Krista kad oluje nose te,
osloni se na Krista kada snovi ruše se.
Pusti nek' te grle ranjene ruke,
nek' te vodi u sigurne luke.
Na Krista osloni se!**

Josipa Dević

Obnova (o) ljubavi

Od 11. do 13. travnja 40 mladih prisustvovalo je duhovnoj obnovi u Domus Pacisu u Horgošu. Obnovu je predvodila Katarina Rablovsky, a tema je bila Ljubav – kako romantična, tako i ona ljubav u zajednici.

Kroz tri predavanja, Katarina je govorila o tri dimenzije čovjekova bića: o tjelesnom, psihičkom i duhovnom. Naglasila je kako se nama mladima danas o ljubavi i seksualnosti govori samo kroz tjelesno i psihičko dok se duhovno zanemaruje. Temeljem svojega dugogodišnjega iskustva govorila je o hodaњу između mladića i djevojke na način kako je to Bog zamislio. Najupečatljiviji dio predavanja bio je kad je uzela smotuljak koji je predstavljao čovjeka i počela ga odmotavati, razne tkanine predstavljale su našu vanjštinu, izraženosti, predrasude koje ljudi imaju o nama. Kako je sve više odmotavala i otkrivala čovjeka, ulazila u njegove dubine, čovjek je postajao nešto svilenkasto i nježno, a na samom kraju, kad je sve otkrila, ostala je hostija, koja predstavlja Krista u svima nama koji smo Božje slike. Među brojnim aktivnostima bile su tu i radionice na kojima je svatko mogao iskazati svoju kreativnost i pokazati da je pravi Božji original, kako je Katarina rekla u svom predavanju, a još se i pjevalo, plesalo i igrao se sport.

U radu u skupinama mladi su razgovarali o svojim stavovima o ljubavi, pa su se mogla čuti mnoga mišljenja o tome što za njih predstavlja ljubav i koje mane bi im smetale kod osobe s kojom bi hodali te vrline koje cijene.

Vrhunac obnove bili su sveta misa i klanjanje. Vjerniju atmosferu s ove obnove opisat će iskustva nekih mladih čija će svjedočenja, nadamo se, privući još više ljudi Kristu. Na kraju, želimo zahvaliti Američkoj biskupskoj konferenciji, predavačici Katarini Rablovsky, vlč. **Andriji Anišiću** koji je bio tu za nas za ispovijed i u svetim misama i klanjanju, te domaćinima u Domusu Pacisu za odlično gostoprimstvo.

Vedrana Cvijin

Mladi su o duhovnoj obnovi rekli...

... Najviše me „pogodilo“ klanjanje. Bilo je jako dirljivo. Toliko mladih sa svojim molitvama je otvorilo srce Gospodinu, neki su čak i zaplakali od radosti jer su spoznali Gospodina. S obzirom na to da sam prvi put bila na duhovnoj obnovi, puna sam neopisivih dojmova i osjećam se ponovno rođenom. Shvatila sam da čovjek nikada nije sam, Isus je uz nas uvijek. Preljepe su mi i zajedničke molitve, svi koji smo djeca Božja zajedno molimo Oca za sve nas... NEOPISIVO. © Predavanja su bila doista poučna, a ljudi nasmijani i druželjubivi. Sve pohvale animatorima. /I. J. K., 19 g./

** *** **

Bilo mi je extra!!! Predavanje je bilo zanimljivo i sve je ok. Društvo je fenomenalno. Obvezno dolazim sljedeći put! /B. B. B., 16 g./

** *** **

Nisam htjela doći na duhovnu obnovu, jer nisam osoba koja voli razgovarati s ljudima. Ali po nagovoru prijatelja ipak sam došla. Svi dani su mi bili posebni, svaki trenutak je bio poseban i jedinstven. Najdivniji trenutak bio je susret s Isusom u četvrtak navečer kada je bila sveta misa, a nakon toga klanjanje. Klanjanje je bilo predivno. Ustvari, ni ne mogu opisati osjećaj... /A. S., 19 g./

** *** **

Na klanjanju sam se najbliže i najiskrenije povezala s Isusom. Osjetila sam ga, bio je pored mene. I baš zato se nisam stidjela pred svima otvoriti se i reći svoje molitve. Shvatila sam koliko mi znače roditelji, koliko sam vezana za njih. Shvatila sam da trebam biti bolja i iskrenija s njima i da ih poštujem, jer svaka moja gruba riječ ih zaboli, a oni nisu za to da ih vrijeđamo nego da ih volimo i poštujemo. Shvatila sam da čovjek nije potpun bez obitelji i Boga. Oni su uvijek tu za nas i zato prema njima trebamo biti najiskreniji i najpažljiviji. /B., 18 g./

** *** **

Poslije ove duhovne obnove mogu slobodno reći da mi je Isus bliži i da mi je pomogao učvrstiti vjeru. /S. I., 17 g./

** *** **

Ova duhovna obnova me doista ispunila! Sve te molitve, jutarnje, misa klanjanje (koje je bilo prekrasno), predavanja, sve je to potrebno mladima, da osjete da imaju potporu i da uvijek idu putem vjere, ljubavi i nade. /G. L.J., 19 g./

** *** **

Prvi put sam na duhovnoj obnovi, ovo što sam doživio u ovakvom zajedništvu ova tri dana je ostavilo jaki dojam Isusove prisutnosti na mene. /N. N., 16 g./

Pristaješ li na...

U stalnoj sam žurbi. Ne stignem izvršiti sve što bi trebalo, tako je malo vremena. Imam toliko neostvarenih želja. Bojim se da čak ni one dobre planove i ciljeve neću ostvariti. Bojim se gubitka, neuspjeha. Neprestano nekamo jurim i žurim, zaboravljam na druge, zaboravljam na sebe.

I onda, kada na trenutak zastanem, kada nađem vremena za mir, sjetim se Boga. Da, nažalost, uglavnom se samo u takvim trenucima sjetimo Njega. Kada osjetimo da nam treba Njegova pomoć. Ali čak i onda, kada ne mislimo na Njega, On zna da bez Njega ne možemo. I čeka. Čeka da Ga pozovemo, da Mu posvetimo makar djelić sekunde.

I zato sada, stani u Božju sjenu. Osjeti: zaštićen si. Odbran si. Povjeren ti je život u ovom trenutku. Da, baš sada. Ne sutra ili za koji dan. Ne! Upravo sada, dok čitaš ove retke. Neprocjenjivo. Znaš li zahvaliti, znaš li kolika je veličina tog dara?! I zato, upravo sada stani pred Isusa. Ako si rastresen, ponavljaj Njegovo ime i vrati se opet u Njegovu blizinu. Ostavi Mu slobodan prostor da ti može pričati i šaputati, da te dotakne, da ti izliječi rane, da ozdraviš – sve Mu pokaži, sve Mu prikaži. Razmišljaj kako ćeš na taj način doći do radosti, kako ćeš na kraju poći sa susreta s Njim raspjevan.

On svima pruža mogućnost da izaberu: Njegov plan ili nastavak po svom. Daje nam slobodu da biramo. Marija je pri-

stala na Plan (pogledaj: *Lk 1, 26-38*). Činio se čudnim, nepredviđenim, pomalo nevjerojatnim, pa rekla bih možda i opasnim. Ali Ona je rekla svoje FIAT. Rekla je: *Evo me, evo službenice. Hoću. Izlažem se Tvojoj ljubavi.* Vođena ljubavlju i poniznošću, Marija je pristala. Vjerojatno je osjetila silu privlačnosti poziva koji joj je bio upućen. I prihvaćajući Njegov plan, uspjela je ostvariti svoje planove i ciljeve. Postavlja se pitanje – pristajem li ja na Božji plan? Jesam li ga stvarno spremna prihvatiti? Ili samo trčim ostvariti samo SVOJE planove? Jesam li spremna nasljedovati Majku koja je u savršenosti najsavršenija?

Mislim da se cijeli život možemo učiti poniznosti, ali jeste li pomišljali da najviše možemo naučiti upravo od Nje – od naše Majke Marije? Vjerujem da većina nikada nije posebno ni razmišljala o njezinu životu, a i kada smo razmišljali nismo baš „promišljali“. Jer, kada razmišljamo, u pozadini svega su brige i planovi kojima se redovito klanjamo cijeli tjedan i ne nalazimo vremena za molitvu i Boga. Opet iznova tražimo od ljudi da budu Bog i naravno da to neće uroditi plodovima.

U duhu Gospina mjeseca (svibanjska pobožnost), neću duljiti s mojim mislima, nego te potičem: PRISTANI NA BOŽJI PLAN!

Marina Gabrić

Gospina POŠTA

Na rajska vrata svaki dan stiže nepregledni broj pisma. Stižu sa svih strana svijeta i na svim jezicima. Gotovo svako pismo sadrži neku potražnju. Anđeli ih razvrstavaju: svako pismo ima svoju naslovnicu. Po običaju, Marija ih ima više nego svi ostali zajedno.

Radoznali anđeli jednoga dana otvore nekoliko pisama i ostadoše veoma razočarani, jer su sva otvorena pisma sadržavala zemaljske želje: „Sveta Marijo, ozdravi me...“, „...povrati zdravlje mome sinu“, „...pomozi mi naći posao“, „...pomozi mi pronaći pravog zaručnika“, „...oslobodi nas od rata i gladi“. To su čitave litanije potražnja na koje anđeli daju svoje primjedbe: „Je li moguće da ljudi na zemlji imaju samo usta, trbuh i novčanik?! Čini se da nitko nema dušu!“. Kada Blažena Djevica Marija pročita preostala pisma, dade upute anđelima kako će postupiti.

Napokon, naiđe na jedno sirotinjsko pismo koje je sa svom pozornošću čitala, jer je u njemu bila jedna jednostavna molitva: „Blažena Djevice, samo te molim za jedno: daj da iz dana u dan budem što sličnija Tvome Sinu Isusu!“. Nakon čitanja toga pisma, na licu Blažene Djevice opazi se suza zadovoljstva. Nadoda anđelima: „Na ovo pismo ja ću odgovoriti.“

P. Righetto, Jesus Mater

(Priča preuzeta sa <http://bogoslavi.ofmconv.hr/>)

Misa mladih

Misa mladih u mjesecu svibnju bit će slavljenja prvoga petka, 4. svibnja, s početkom u 20 sati u crkvi na Kelebiji. Okupimo se da svi zajedno molimo za Dejvida Siča i družimo se s Gospodinom!

Obavještavamo mlade da je organiziran prijevoz za odlazak u crkvu Razlaza apostola na Kelebiji. Autobus polazi ispred katedrale u 19.30 sati i košta 50 dinara.

U svjetlosti hodimo... SHKM 2012. 5. i 6. svibnja 2012., Sisak
Hrabro krenimo u svjetlosti hodimo! Na tom putu Bog nam snagu daje otvara nam staze za nove korake.

Dragi mladi, u Sisak krećemo 5. svibnja u 6 sati izjutra, polazak je ispred subotičke katedrale. Subotička biskupija opravdat će izostanak iz škole prijavljenima s obzirom na to da je ta subota radna. Informacije za one koji nisu mogli prisustvovati katehezi mogu se naći na stranici mladih Subotičke biskupije na Facebook-u, a možete se informirati i na broj: 0643381048.

Radujte se u Gospodinu uvijek! Bač 2012. 12. svibnja 2012.

Pripreme za ovogodišnji susret mladih Subotičke biskupije su u tijeku. Jednodnevni susret bit će održan 12. 5. u Baču pod motom koji je preuzeti naziv Papine poruke upućene mladima za 27. Svjetski dan mladih 2012. i glasi: **Radujte se u Gospodinu uvijek! (Fil 4,4).**

Uz tumačenje Papinih misli koje ćemo ove godine slušati od prefekta subotičkog sjemeništa, vlč. **Dragana Muharema**, biti će upriličeni radovi po skupinama i radionice, ručak, bogat sportski i kulturni program. Možeš se prijaviti do 1. svibnja kontakt osobama u svojim župama. (Subotica i okolica: Uskršnuće Isusovo 063-18-26-997; Sv. Terezije Avilske 069-15-05-995; Presveto Trojstvo 061-30-96-808; Marija Majka Crkve 063-70-82-280; Josip Radnik 064-49-97-685; Sv.

Juraj 064-21-75-741; Presveto Srce Isusovo 064-39-00-160; Uznesenje Blažene Djevice Marije 065-42-88-105; Sv. Marko Evanđelist 064-30-25-275; Sv. Rok 064-33-81-048). Cijena organiziranog odlaska je 200 dinara. Prijavi se što prije, povedi svoje prijatelje i ne zaboravi poslati svoje radove na natječaj! Dođi da zajedno naučimo i iskusimo kako je to radovati se u Gospodinu!

Za sva pitanja, možete se informirati na stranici mladih Subotičke biskupije na Facebook-u i na broj 0643381048.

Veliki broj slušatelja okupio se u Katoličkom krugu na ovomjesečnoj subotičkoj Tribini za mlade koja je održana u nedjelju, 22. travnja, na kojoj su mladi Fokolari iz raznih dijelova Srbije predstavili nadolazeći X. međunarodni Genfest pod sloganom „Let's bridge“ (Gradeći mostove) koji će biti održan od 31. 8. do 2. 9. u Budimpešti.

Genfest je prvi put održan 1973. i svaki put je privukao desetine tisuća mladih, ne računajući one mlade koji su preko medija pratili ovaj događaj. Mladi najrazličitijih naroda, vjera i kultura naći će se u prijestolnici Mađarske. Zajednički cilj ovoga susreta kao i drugih, brojnih aktivnosti Pokreta Fokolara je izgradnja jedinstvenog i solidarnijeg svijeta, što je ujedno odskočna daska i odraz svakodnevnog truda i društvenih aktivnosti mladih vjernika. Program će biti održan u Budimpeštanskoj sportskoj areni, ali i na drugim mjestima glavnoga grada.

Subotičani su na tribini imali priliku vidjeti promotivni spot Genfesta i na taj način osjetiti barem dio atmosfere koja ih tamo očekuje. Za mlade iz Srbije organiziran je zajednički odlazak na ovaj događaj i prijave su u tijeku na brojeve: 011/305-92-08 i 011/323-12-77.

Također, više informacija možete dobiti i putem e-maila: yuw.serbia@gmail.com, a više o samom Genfestu saznajte na siteu: www.genfest.org.

Posljednje brojke govore da se Youcat prodao u više od 1.7 milijuna primjeraka diljem svijeta i sada se nalazi na prvom mjestu najprodavanijih katoličkih knjiga u svijetu, prema riječima njemačkog izdavača Bernarda Meusera (Catholic News Agency, CNA).

Youcat → Katekizam katoličke crkve za mlade! Od prve nedjelje Adventa skupina mladih na valovima Radio Marije redovito prelistava, čita i analizira kroz prizmu suvremenih događanja i osobnih iskustava u kojima se svaka mlada osoba može pronaći. Nije kasno da se priključiš i postaneš čitalački dio svjetski najaktualnijeg štiva. [Subotom u 10 sati, repriza srijedom u 22 sata, www.radiomarija.rs]

Najnovije u prodaji: Youcat → Molitvenik za mlade!

Biti Radnik...

Dragi čitatelji! Pred nama je još jedan – ako Bog da – lijepi svibanj, u koji ulazimo Praznikom rada. Za svečane povorke tim povodom sve je manje interesenata. Godine degradiranja rada, pa i radništva, uzele su maha: koliko smo samo puta u životu čuli „Daj samo nađi vezu za dobar posao u nekoj državnoj firmi, pa nikad nećeš morati raditi i mučit se...“! Mnogi su, i ne htijući – prezreli radništvo: „Nemoj, kćeri, hodat s njim, on će ti biti tek radnik... Bolje gledaj studente – oni će biti liječnici, odvjetnici...“. Kada bismo bili potpuno iskreni, nitko ne bi želio da u tvornici radi niti on sam, niti njegova djeca. Previše je to povezano sa slabijim obrazovanjem, niskim plaćama, trosmjenskim radom, zaprljanim rukama, pa sve do predrasuda o nezainteresiranosti za kulturu, znanost, umjetnost, duhovnost. Naravno, sve te razlike „radnika“ i „ostalnih“ nisu svugdje u svijetu tako velike. Kao radničko dijete, neka ponosna i prkosna ljubav me veže uz radničku klasu, koja u 21. stoljeću, koje proizvodi posebnu hranu za sterilizirane mačke, živi bjednije nego ikada i gladuje! Gladuje zbog štrajka gladu na koji je prisiljena ili zbog plaće od koje se može (kad platiš dažbine državi, što radnici nagonski prvo rade) samo gladovati ili zbog otkaza. Gladna je i priznanja i poštivanja svog poštenog i vrijednog rada... Ponosna sam što sam i supruga radnika, a najponosnija – što sam vjernica najvećem Radniku, i samom radničkom sinu. Isus je bio Radnik, ne profesor i ne dipl. ing., nego – radnik... Čovjek koji ga je odgojio, njegov zemaljski otac, bio je Radnik. Ne trgovac i ne umjetnik, već radnik. To nije slučajno... Josip Radnik i Isus Radnik – odjednom, iz sve bijede, radništvo uzdižu k sebi. Rane na žuljavim rukama posvećuju. Umor i teškoće blagoslivljaju... Rade i dalje! Sretan Praznik! (Ivh)

7 najvećih pogrešaka u odgoju djece

3. pogreška: Namećete djetetu previše aktivnosti

Današnji školski sustavi u svojim standardima sve ranije traže usvajanje i određena matematička, jezična, informatička i znanja stranih jezika, ocjenjujući pri tome i stupanj samostalnosti u svemu tomu. S time se mi kao roditelji možemo slagati ili ne, ali, ukoliko želimo školski uspjeh svoje djece, moramo se pobrinuti za što bolje ocjene, što često traži puno rada i kod sve više djece dodatne satove iz različitih oblasti. Dodamo li tomu jedan sport, jedan strani jezik, glazbenu ili plesnu školu, župnu katehezu, neki hobi, možemo se pitati – koliko naša djeca zapravo imaju obveza, a koliko slobodnog vremena za igru, druženje ili odmor? Gdje je granica u broju aktivnosti naše djece i kako se odnositi prema tome, odgovaraju poznati stručnjaci John i Linda Friel:

Upitajte se je li vaše dijete uravnoteženo.

Sposobnost i samopoštovanje proizlaze iz borbe i napora, ali ne iz tetošenja i razmaženosti. Ako su vaša djeca u vrtlogu aktivnosti od jutra do kasno navečer, pokušajte primijeniti jednostavno pravilo: ukoliko vaše dijete uspijeva dobivati odlične ocjene, ide na tri aktivnosti, ne razbolijeva se često (ovo uključuje emocionalna oboljenja kao što je depresija, ovisnost i upadanje u destruktivne veze), ima vremena za društveni život i za obitelj – tada se vaše dijete vjerojatno sasvim dobro snalazi. S druge strane, ako je dijete stalno bolesno, nema društvenog života, ni društvene snalazljivosti, nema vremena da bude s ostatkom obitelji, emocionalno je otupjelo ili prigušeno – ako je kod vašeg djeteta prisutno bilo što od navedenog, onda je nesumnjivo vrijeme za promjenu.

Preispitajte vlastite vrijednosti. Djeci je korisno vidjeti odrasle kako se bore za ono što im je važno, kako troše

vrijeme i energiju. Kada je riječ o vrijednostima, djeci je vrlo jasno što je nama važno, govorili mi to ili ne. Oni to uče kroz život kakav živimo.

Najprije promijenite sebe. Jedini djelotvorni način mijenjanja bilo čijeg života je taj da promijenimo sebe. Ne možemo natjerati druge da se promijene. Za djecu je smisljeno ono što vide oko sebe. Što god vi radili, radit će i oni, što god vi vjerovali, vjerovat će i oni, što god je za vas vrijedno, bit će vrijedno i za njih.

Raspravite s djetetom mogućnost da smanji koli-

činu aktivnosti, ako to ne uspije, intervenirajte.

Budite ustrajni, i više nego ustrajni. Kada dođe do toga da su vam djeca prezauzeta do krajnjih granica i iscrpljena, morate priznati problem, a onda biti ustrajni.

Život i sreća sastoje se od mnogo čega drugog osim odličnih ocjena u školi i upisa na cijenjeni fakultet. To nam je svima jasno, premda suvremeni način života agresivno propagira sasvim suprotne stavove. Dobar roditelj će pratiti društvene trendove i školske zahtjeve, ali i želje i sposobnosti svoje djece, vodeći računa i o djetetovom zdravlju, odmoru i vremenu za sretan i pravilan rast i razvoj, koji uključuje i druženje s prijateljima i vrijeme za običnu, najobičniju – igru. Naravno, treba obratiti pažnju i provjeriti istinitost prve riječi u nazivu ove pogreške – namećete li djeci aktivnosti ili ona sami istinski to žele? Nametnuta aktivnost je djetetu pretjeran teret, koji ona, ako sama ne vide smisao, mogu zaista doživljavati kao to da ih roditelji ne vole ili barem uopće ne poštuju njihovu osobnost. Također, važno je otkriti bave li se djeca nečim zato što to vole ili samo žele zadovoljiti našu ambiciju i zbog toga dobiti našu pohvalu, dar ili tek gestu ljubavi. (vlh)

male mudrosti

Uzmi si...

Uzmi si vremena da radiš, to je cijena uspjeha.
 Uzmi si vremena da razmišljaš, to je izvor snage.
 Uzmi si vremena da se igraš, to je tajna vječne mladosti.
 Uzmi si vremena da čitaš, to je temelj mudrosti.
 Uzmi si vremena da budeš ljubazan, to je put ka sreći.
 Uzmi si vremena da sanjaš, to će te dovesti u putanju zvijezda.
 Uzmi si vremena da ljubiš i budeš ljubljen, to je povlastica bogova.
 Uzmi si vremena da se osvrneš oko sebe, dan je prekratak da budeš sebičan.
 Uzmi si vremena da se smiješ, to je glazba duše.

(Stara irska molitva)

za život

Djeca s Downovim sindromom

Priče o ovoj djeci su rijetko kad bile ohrabrujuće i optimistične, većinom zato jer ti ljudi baš i nemaju svijetlu budućnost. Uzimajući u obzir 80%-tnu stopu pobačaja za djecu kojima je otkriven Downov sindrom intrauterino, čini se da suvremeni svijet vjeruje kako se istoimena bolest može iskorijeniti kao što je učinjeno s ospicama i bubonskom kugom.

Marš za život u Francuskoj je skrenuo pozornost na tešku situaciju u kojoj se nalaze nerođena djeca s Downovim sindromom u toj zemlji, gdje je sada stopa pobačaja u toj skupini 96%. Unatoč mnogim nastojanjima nekih struja suvremenog doba da ljude s Downovim sindromom isključe iz društvenog i javnog života, postoje velike životne priče o uspjehu, koje pomažu manjini s Downovim sindromom (trisomija 21) da se osjećaju vrijednima i željenima.

Ryan Langston je šestogodišnjak koji sudjeluje u različitim reklamnim kampanjama. Izgled njegovog lica, bademaste plave oči i maleni nos uz plavu kosu, karakteristični su za osobe s Downovim sindromom. U reklamama za Target i slavni Nordstroms, Ryan pozira i smiješi se zajedno s ostalom djecom. Njegovi roditelji, Amanda i Jim Langston iz New Jersey, navode da je Ryan model od svoje treće godine. On uživa na snimanjima i jako dobro pozira. Oni priznaju da je Ryan zblizio obitelj i pomogao da svi daju najbolje od sebe. Priznaju zaslugu Ryanova brata blizanca Iana za njegovu uspješnu karijeru. Rođen s ozbiljnom srčanom greškom, Ryan je, kao skoro polovica djece s Downovim sindromom, bio na operaciji srca s tri mjeseca života. Ova moguća srčana greška se često navodi kao opravdanje za pobačaj nerođene djece s Downovim sindromom. Bez obzira na to, Amanda i Jim nisu se odlučili na prekid trudnoće i – zvijezda je rođena. Njegova majka je istaknula ono što malo ljudi shvaća o djeci s trisomijom 21: Dok su mnogima na pameti samo intelektualne poteškoće i srčane greške, Amanda Langston svjedoči da je Ryan 'prekrasno malo svjetlo i ja mislim da ljudi to i primjećuju'. Najzanimljivije od svega, u vezi s oglasima Targeta i Nordstroma, je da Ryan sudjeluje u njima bez ikakvih posebnih privilegija s obzirom na svoju bolest. On nije model za 'osobe s invaliditetom' ili 'uniforme za Downov sindrom', on je jednostavno – dijete. I to je najvažnija poruka od svega: Osobe s Downovim sindromom su također ljudi. U reklamama Targeta i Nordstroma djeca s Downovim sindromom sudjeluju od 1990-ih, a tvrtka Pampers je prošli mjesec objavila televi-

zijski spot za svoju kampanju 'Svaka beba je čudo' u kojem su modeli mnoge bebe, uključujući i jednu s trisomijom 21.

Jedan od najvećih izazova za roditelje djece s Downovim sindromom je da odaberu najbolje moguće obrazovanje za svoje dijete. Izabrali oni posebne škole prilagođene potrebama svoje djece ili ih poslali u redovni sustav obrazovanja s vršnjacima s ciljem razvitka kvalitetnijih društvenih odnosa, na roditeljima je teška odluka. Mnogi se odluče za dodatnu pomoć koja ne uključuje radnike obrazovnih institucija kako bi svojoj djeci učinili učenje zanimljivim i lakšim.

Toy-R-Us, jedan od najvećih distributera igračaka na svijetu, ima poseban katalog igračaka namijenjen djeci s posebnim potrebama, kojem je cilj pomoći roditeljima, prijateljima i svima koji kupuju poklone kako bi odabrali prikladan dar za dijete s posebnim potrebama.

(prema: bitno.net)

Slovinci na referendumu glasovali protiv prava da se homoseksualcima omogućiti usvajanje djece

U Sloveniji od 2005. godine važi zakon prema kojemu homoseksualne osobe mogu registrirati svoje partnerstvo na općini, ali ne stječu pravo nasljeđivanja i ostala obiteljska prava, a ne mogu niti sklapati brak kako je to dopušteno u nekim zemljama.

Prošle godine je u slovenskom parlamentu prihvaćen zakon kojim je definicija obitelji proširena na istospolne zajednice, ali ga je naknadno osporila udruga Građanska inicijativa za obitelj i prava djece, koja je prikupila 42.000 potpisa za održavanje referenduma. Slovinci su odbacili ovaj zakon po kojemu bi u istospolnim zajednicama partneri mogli usvajati djecu svojih partnera rođenu iz njihovih ranijih heteroseksualnih veza referendumom, a parlament sljedećih godinu dana ne smije odlučivati o zakonskom prijedlogu s istom problematikom, dok će se na obiteljske odnose primjenjivati stari obiteljski zakon. Mogućnosti da istospolni usvajaju djecu najviše su se u kampanji pred referendumom usprotivile vjerske zajednice, uključujući Katoličku crkvu, dok su zagovornici tvrdili da on samo ozakonjuje promjene koje su se u društvu već dogodile, te slijedi europsku modernizaciju obiteljskog prava. Protivnici ovog zakona drže da bi se njegovim uvođenjem otvorio put ka priznavanju zamjenskog majčinstva, umjetne oplodnje žena u istospolnim zajednicama te uvođenje homoseksualne edukacije u škole.

(prema: Laudato/Bitno.net)

„Primjetio sam da su svi koji zagovaraju pobačaj, već rođeni.“ (Ronald Reagan)

Župnik Ernő Körmöczy (1919.-1923.)

O mjestu rođenja, o njegovu studiju, u meni raspoloživim knjigama nisam ništa našao. Vjerojatno je za svećenika zaređen 1901. godine. Od 1901. do 1903. godine ga nalazimo na popisu čonopljanskih kapelana. Godine 1904. je bio kateheta u subotičkim osnovnim školama. Bio je 1910. godine župni vikar u Bezdanu. Od 1905. do 1909. godine je bio župni vikar u Kunbaji. Od 1911. do 1915. je bio somborski župni vikar, a od 1919. do 1923. somborski župnik. Posljednje godine svoga života obnašao je dužnost vijećnika u Savjetu za vigilanciju. (Ovi se podaci o župniku Körmöczyju nalaze u knjizi Andora Lakatos, tiskanoj 2002. godine u Kalači pod naslovom *A Kalocsa-Bácsi Főegyházmegyé Történeti Sematizmusa 1777-1923*). János Muhi, na 241. stranici svoje knjige *Zombor Története* iz 1944. godine, piše da je župnik Körmöczy župom upravljao od 1915. do 1925. godine. Poznato je, da je u njegovo vrijeme započela gradnja somborske nove kalvarije – današnje župne crkve Svetoga križa. Od moje pokojne bake sam slušao, kako je oko te gradnje bilo puno poteškoća, zbog kojih se župnik Körmöczy teško razbolio, pa je godinu dana nakon dovršetka kalvarije i umro. Župnik Körmöczy je sahranjen u kripti novosagrađene crkve.

Župnik Antun Skenderović (1927.-1959.)

O vremenu njegova župnikovanja János Muhi u spomenutoj knjizi (str. 241) piše da je župnik Skenderović župom upravljao od 1937. godine, dok u knjizi *Schematismus primus dioecesis suboticanae ad annum Domini 1968*. na 144. stranici stoji da

Somborski župnici

je u Somboru župnikovao od 1927. do 1959. To znači da je somborski župnik bio 32 godine. Župnik Skenderović je rođen u Tavankutu, a kršten u Kunbaji 24. svibnja 1891. godine. Od 1909. do 1913. godine je studirao bogoslovlje u Kalači, gdje je 15. rujna iste godine zaređen za svećenika. Župnim vikarom je bio u Santovu do 1915. godine, pa u Somboru do 1917. Od 1917. do 1918. je bio vojni kapelan. Vrativši se s ratišta do 1922. godine je obnašao dužnost katehete u subotičkoj gimnaziji. Par mjeseci je bio župni vikar u subotičkoj katedralnoj župi. Od 1923. do 1927. godine je obavljao dužnost kancelara ureda Bačke apostolske administrature. Bio je član različitih biskupijskih ustanova, a 1925. godine je odlikovan naslovom papinskog komornika. Godinu dana kasnije je imenovan prosinodalnim sucem u Zbornom sudištu Bačke apostolske administrature.

Posljednji izabrani somborski župnik

Gradske vlasti u Somboru obnašale su patronatsku čast nad tada jedinom katoličkom župom u Somboru. Somborski gradski oci su imali priliku birati između dvojice kandidata za župničku službu. Jedan je kandidat bio Somborac Franjo Švraka, a drugi Antun Skenderović. Franjo Švraka je rođen u Somboru 1885. godine, za svećenika je zaređen 1910. godine, a umro je kao umirovljeni novosadski župnik u Somboru 1968. Bio je odlikovan naslovom opata. Vrlo lijepo je pjevao, i volio je društveni život. I kao umirovljeni svećenik često se susretao sa svojim prijateljima svećenicima. Somborski župnik Ivan Juriga je u tamošnju župnu kuću primio opata Franju Švraku nakon njegova umirovljenja. U to je vrijeme već bio gotovo potpuno slijep. Časni starac nije mogao moliti svećenički časoslov, pa je svaki dan molio po tri krunice. Starac je naizust znao svetu misu o Blaženoj Djevici Mariji i jednu za po-

kojne. Kako je stario, uz njega je za vrijeme svete mise morao biti stariji ministrant ili tko od kapelana, da ne bi ispustio koji dio svete mise. I u svojoj dubokoj starosti župnik Švraka se susretao sa svojim društvom iz gimnazijskih dana. Kad je trebalo odlučiti između svoga zemljaka i nešto mlađeg Antuna Skenderovića, odluka je pala na stranu Skenderovića. Možda su ga Somborci zavoljeli kao vjeroučitelja i kao kapelana u svome gradu, pa su ga zato izabrali za župnika. To je posljednji župnik, koga je na prijedlog nadbiskupa odnosno biskupa birala somborska gradska uprava. Antun Skenderović je postao somborskim župnikom po imenovanju biskupa Lajče Budanovića 27. lipnja 1927. godine. Na toj je dužnosti ostao do 1. kolovoza 1959. kad je umirovljen zbog bolesti grla. (To su podaci iz prvog šematizma Subotičke biskupije *Schematismus primus dioecesis suboticanae ad annum Domini 1968*. na 144. stranici). Župnik Skenderović je vrlo lijepo govorio sva tri jezika kojim su somborski katolici govorili: hrvatski, mađarski i njemački. Bio je vrlo vješt i u latinskom jeziku. To su, uostalom bile značajke kalačko-bačkih svećenika hrvatskoga jezika.

Župnik Skenderović je poslije umirovljenja neko vrijeme stanovao u današnjem župnom domu katedralne župe u Subotici. Čim je u Subotici dovršen svećenički dom Josefinum, tamo se preselio, gdje je i umro. Kao umirovljenik je živio još 16 godina. Kad je umro bio je senior – najstariji svećenik u Subotičkoj biskupiji. Bile su mu 84 godine, a svećenik je bio 62 godine. Sahranjen je u svećeničku grobnicu na subotičkom Bajskom groblju svetoga Petra i Pavla.

Meni je župnik Skenderović ponosno pripovijedao kako je kao vojni kapelan na ratištu ispovijedao blaženoga Karla Habsburga (*17. kolovoza 1887. + 1. travnja 1922.). (Papa Ivan Pavao II. je toga posljednjeg austrijskog cara i hrvatskog kralja 2004. proglasio blaženim).

Što Crkva kaže o samoubojstvu?

Odgovara: vlč. Željko Šipek

Poštovani, obraćam vam se s pitanjem na koje je, vjerujem, teško dati potpun i zadovoljavajući odgovor. Ovih dana potresla me je vijest o smrti mladog čovjeka koji je oduzeo sebi život. Nikada neću shvatiti zašto, kako, zbog čega... Kao vjernica, pitam se kako se postaviti prema ovoj situaciji? Sigurna sam da to nije Božja volja niti njegov plan. Ponekad možda posustanem pa se pitam – zašto to Bog nije spriječio... Koji odgovor vjere mogu očekivati?

Zabrinuta vjernica

Ni sam ne znam kako bih započeo odgovor na ovo teško pitanje. Teško mi je prvenstveno jer sam upravo prije nekoliko dana i sam kao svećenik, ali najprije kao čovjek, bio potresen tragičnim događajem koji je potresao naše mjesto i našu zajednicu. Mladić od 23 godine digao je na sebe ruku i na takav način želio riješiti svoje probleme. Ostalo je veliko – zašto? Dan njegova sprovoda bio je za mene jedan od težih u mojoj svećeničkoj službi i puno sam razmišljao što bih rekao na sprovodu, kako utješio i, napose, kako dao nadu prisutnima da se i ovaj mladi život zajedničkim snagama može spasiti.

Da bismo se pozabavili ovom problematikom ili pošašću koja sve više maha uzima i među mlađim ljudima, poslužiti ću se i Katekizmom Katoličke Crkve (u daljnjem tekst KKC) koji o suicidu govori od broja 2280 do 2283. Ondje jasno stoji da je svatko odgovoran pred Bogom za svoj život kojeg mu je Bog darovao... Upravitelji smo a ne vlasnici života. Njime (životom) ne raspolazemo (usp KKC 2280). Nadalje kaže: „Samoubojstvo protuslovi naravnom čovjekovu nagnuću da čuva i trajno održi svoj život... protivi se ljubavi živoga Boga“ (usp KKC 2281). Ozbiljni psihički poremećaji, tjeskoba ili težak strah od iskušenja, trpljenja ili mučenja mogu ublažiti samoubojčinu odgovornost (usp KKC 2282). Na kraju govora o samoubojstvu KKC u broju 2283 kaže: „Ne treba očajavati glede vječnoga spasa osoba koje su same sebe usmrtille. Bog im može, putovima koji su samo njemu znani, pružiti priliku spasonosnog kakanja. Crkva moli za one koji su si oduzeli život.“

Za Crkvu suicid nije „najteži grijeh“. Naime, suicid bi to zaista bio kad bi čovjek svjesno odbijao ili oduzimao si najveći dar koji mu je Bog dao – život. Crkva danas, zahvaljujući otkrićima medicine, zna da ljudi koji su počinili suicid nisu to

mogli učiniti pri zdravoj ljudskoj svijesti, pa ih ni ne osuđuje. Crkva nikada nije ni za jednu ljudsku osobu ustvrdila da je u paklu. Takav sud doista pripada samo Bogu. Stoga je na nama ne suditi nego praštati i moliti.

Kada sam na Facebook-u na zidu svog profila objavio vijest da je naš župljanin učinio suicid i da za njega treba moliti, među nekoliko dirljivih komentara koji su bili reakcija na objavljenu vijest, urezao mi se jedan koji mi se, iskreno, nije baš ni svidio. Komentar je glasio „Gdje je tada bio Bog?“ (misleći, pretpostavljam, kada je mladić dizao ruku na sebe). Često krivimo Boga za sve što nam se u životu događa. A puno puta zaboravljamo da nam je Bog dao slobodu i da se u toj slobodi opredjeljujemo za dobro ili zlo. I da smo samo mi odgovorni za svoju situaciju. S druge strane, Bog je uvijek tu i strpljivo nas čeka i nudi pomoć, a hoćemo li prihvatiti pomoć ili ne na nama je odlučiti.

Poznat mi je slučaj jedne osobe koja je doživjela da joj se kolega s posla obratio i rekao da će učiniti suicid. Ona mu nije vjerovala, jer je mislila da oni koji to žele učiniti isto i ne govore. Već ujutro idućeg dana njezin kolega izvršio je suicid. Kasnije je shvatila da je „vjerojatno tražio njezinu pomoć“. Ista ta osoba svjedoči kako je drugog kolegu koji joj je najvjestio mogućnost suicida shvatila mnogo ozbiljnije. Skuhala mu je kavu i govorila sve i svašta dok se nije nasmijao i rekao da shvaća da nije njemu najteže u životu. Uglavnom, kaže ona, sad kad mu je teško dolazi i pita može li kava i razgovor. Naravno: može. To joj je pouka iz prethodnog slučaja. Vjerujem da i njezin primjer može biti pouka nama kada se nađemo u sličnim situacijama.

Pregledavajući stranice interneta na temu suicida našao sam nekoliko mitova ili zablude a tiču se suicida.

MIT 1. Ljudi koji govore o samoubojstvu neće ga nikada počinuti. **Prijetnje samoubojstvom treba UVLJEK shvatiti najozbiljnije, kao da će osoba zaista to i učiniti. Ako time želi privući pažnju to znači da joj je pažnja zaista potrebna.**

MIT 2. Kada mlada osoba izvrši samoubojstvo to je obično plod impulzivnog ponašanja. **Za većinu mladih osoba koje su pokušale ili izvršile samoubojstvo utvrđeno je kako su duže vrijeme razmišljale o tome.**

MIT 3. Razgovor o samoubojstvu je opasan i potiče na njegovo izvršenje. Razgovor o samoubojstvu samo će potaknuti osobu da samoubojstvo i počinu. **Potpuno suprotno. Ne razgovarati o samouboj-**

stvu znači odustati od pokušaja da se ono spriječi. Razgovor o toj temi znači brigu za probleme određenog pojedinca.

MIT 4. Ljudi koji imaju suicidalne namjere snažni su u nakani da umru. Osobe koje su počinile samoubojstvo su željele umrijeti. Ako je osoba odlučila počinuti samoubojstvo nemoguće ju je u tome spriječiti. **Većina osoba koje su počinile samoubojstvo je htjela da bol prestane – a to je nešto posve drugačije od toga da život prestane.**

MIT 5. Svako samoubojstvo se može spriječiti. Bez obzira što pokušamo pomoći, ponekad ne postoji način da se samoubojstvo spriječi. **To je rijetko, ali događa se. Većina suicidalnih osoba je neodlučna hoće li nastaviti živjeti ili ne (što prevenciju čini mogućom).**

MIT 6. Samoubojstvo dolazi bez upozorenja, događa se bez najave. **Većina osoba koje počine samoubojstvo daje mnoge znakove upozorenja prije nego što se ubije. Suicidalne osobe obično daju mnogo znakova o svojim namjerama.**

MIT 7. Većina ljudi koji razmišljaju o samoubojstvu su mentalno bolesni. Ono što je zajedničko osobama koje su pokušale počinuti ili su počinile samoubojstvo je to da su vrlo nesretne. **Iako su suicidalne osobe duboko nesretne, nisu nužno i psihički bolesne.**

MIT 8. Neuspjeli pokušaj samoubojstva ne treba uzimati za ozbiljno. **Četiri od pet osoba pokušalo je samoubojstvo bar jednom prije toga. Neuspjeli pokušaj samoubojstva treba uzeti vrlo ozbiljno i takvoj osobi treba pružiti pomoć.**

MIT 9. Kada se osoba počne osjećati bolje nakon što je željela ili što je pokušala počinuti samoubojstvo, rizik od sljedećih pokušaja je prošao. **Većina samoubojstava se dogodi upravo onda kada osoba ima dovoljno snage da može, ono o čemu je razmišljala, provesti u djelo.**

MIT 10. Vjerovanje da je samoubojstvo uobičajenije među bogatima ili među siromašnima. **Samoubojstvo je zastupljeno proporcionalno, unutar svih razina i skupina zajednice.**

MIT 11. Samoubojstvo je genetički određeno i nasljedno. Osobe koje jednom postanu suicidalne bit će takve cijeli život. **Pojedinci koji razmišljaju o samoubojstvu uglavnom su suicidalni jedan određeni period života.**

(usp. <http://www.suicidi.info/mitovi.asp>)

Radost otkupljenja

Piše: B. Grgić

Proljeće je ovih dana raskošno ukrasilo naše parkove, drvorede i vrtove. Glasovi razigrane djece, po koji zagrljeni, zaljubljeni par izmami nam u prolazu poneki blagi osmijeh na lice. Na lica koja su sve češće zamišljena, zabrinuta, tužna. Zaokupljeni smo brigom o budućnosti svoje djece, pa i vlastitoj. Pitamo se hoće li nam poduzeće u kojem radimo i u kojem se iz dana u dan sve više govori o problemima, moći osigurati radno mjesto i toliko potrebnu plaću, kakva god ona bila. Odričemo se svega onoga što nije nužno, što bi nas moglo oraspoložiti, jer „sve to košta“. Ne idemo na ljetovanje, putovanja su nam samo puste želje, ne pamtimo kada smo pogledati neki film u kinu, predstavu u kazalištu, a i druženja uz ručak ili čak kavu i kolače kod prijatelja sve su rjeđa. Povlačimo se u osamu vlastitoga doma jer se i u posjet prijateljima i rođacima „treba nešto ponijeti, barem djeci“. Razonodu i neko opuštanje nalazimo uglavnom ispred ekrana – televizijskog, računalnog, mobitela... A odatle nas zapljuskuju primjeri života kakvog mi nemamo: života raznih slavni osoba puni raskoši, zabave, sreće. Barem nam se tako čini, jer su uvijek nasmijani, dotjerani, zadovoljni.

dragim osobama upiru pogled i uzore traže u zvijezdama iz svijeta zabave koje su u centru pozornosti. Jedna osoba iz tog miljea, sasvim neočekivano je otvorila dušu i izjavila: „Zabavljачka industrija je prvoklasni stroj za uništavanje ljudi. Ona ti na takav način da to ni ne primjećuješ prodaje izopačenost u blistavu plaštu svjetla i blještavila“ („Dobro Sjeme 2012.“, Živa riječ).

Možemo li se mi kršćani osloboditi te navezanosti?

Isus – „Gospodin moj i Bog moj“ (Ivan, 28)

Svakako! Naš je uzor, naš Učitelj i Prijatelj – Isus Krist. „Isusa, Gospodina našega, koji je bio predan za naše prijestupe, i uskrišen za naše opravdanje. Opravdani, dakle, vjerom, mir imamo s Bogom po Gospodinu našem, Isusu Kristu“ (Rim. 4,24-25; 5,1).

Radost što slijedimo Gospodina zajedno s drugom djecom Božjom osigurava nam mir i radost koja nadmašuje svaku drugu vrst zadovoljstva.

Drugim očima tada vidimo cvijet koji smo sami posadili u tu ukrasnu teglu koju uzimamo, s pažnjom umatamo u običan bijeli papir i nosimo na dar dragim prijateljima u jedno nedjeljno popodne. I zatitrat će osmijeh dobrodošlice na pragu njihove kuće, bit će smijeha i radosnih prisjećanja uz šalicu čaja i žamor naše zaigrane djece na travnjaku.

Lažni ideali

I onda, odjednom, šokantna vijest na svim tim „ekranima u život“ – slavna glumica, poznati pjevač, nađeni mrtvi u svojim skupim, luksuznim vilama, hotelskim apartmanima. Iza sebe ostavljaju slavu, svoju nesigurnu, ovisnu, uplašenu djecu, razorene brakove. I pitamo se: zašto? Zašto, kad su imali sve?

Prisjećam se tada: „A znaj i to da će u posljednjim danima nastati teška vremena; jer će ljudi biti sebeljubivi... ljubitelji užitaka više nego ljubitelji Boga“ (2. Timoteju 3,1.2.4).

Zastrašujuće je to točan opis današnjeg načina življenja. Ljudi putem suvremene tehnologije u svoje slobodno vrijeme umjesto osobnog kontakta s bliskim,

Biram Izbor

Piše: Katarina Čeliković

Uskoro će izbori u Republici Srbiji. Svakodnevno slušamo raznovrsna politička nagovaranja, uvjeravanja, dokazivanja, potkazivanja pa i prozivanja. Oni koji predstavljaju programe svoje političke partije ili stranke kojoj pripadaju traže najbolje načine kako bi pridobili što više glasova. To je prirodno. Žele pobijediti, žele biti na vlasti, žele tako pomoći društvu i čovjeku. To su im razlozi za sudjelovanje u izbornoj trci. A glasači slušaju, neki reagiraju, neki se bune pa čak i ljute. Često se čuju razočarani glasovi kako su svi lopovi, svi lažu, svi samo pred izbore dolaze k ljudima i obećavaju ono što kasnije ne ispune. Bilo je i takvih opaski koje kažu da bi izbori trebali trajati cijele godine jer bi se stalno otvarali putovi, bazeni, škole i slično. Gradonačelnici, ministri i drugi političari najviše se pojavljuju pred ljudima upravo pred izbore i pokreću radove, izlaze iz svojih ureda i nasmijani i vidno raspoloženi obećavaju sve što možeš poželjeti.

Brojni su razočarani ljudi koji više nikomu ne vjeruju, kojima je recesija uzela sigurnost, pa čak i krov nad glavom. Svima je za sve kriva vlast. Upravo se stoga oni često odlučuju bojkotirati izlazak na izbore jer, tako misle, ništa njihov glas neće odlučiti. U toj priči važan je stav nas, kršćana, katolika. Što ćemo učiniti? Samo su dvije mogućnosti. Iskoristiti svoje pravo i dužnost te izaći na izbore ili pustiti da drugi odluče a onda ćemo se poslije žaliti. To je zamka u koju ne smijemo upasti. Da bismo ju razumjeli, podsjetimo se Isusova iskustva. I njega su htjeli navesti da pogriješi u odabiru – hoće li se prikloniti vjerskim ili državnim vlastima. Ma što učinio, može pogriješiti. Kaže li da je dopušteno caru dati porez, sigurno će se zamjeriti svome narodu, bude li protiv snosit će državnu kaznu. Poznata Isusova rečenica: *Podajte caru carevo, a Bogu Božje!* (Mt 22,15) jasno govori da smo odgovorni za obje sfere, i materijalnu

i duhovnu. Čovjek ima obvezu i prema tijelu i prema duhu. Zato se ovdje ne može birati. Ne može nam se zanjekati pravo na sudjelovanje u društvenom i vjerskom životu istovremeno. U demokratskim sustavima ovo bi pravo trebalo biti normalno, ali u praksi često nije tako. Ponekad i sami vjernici nedovoljno koriste svoja prava. Zato svi mi koji se smatramo vjernicima moramo odgovorno preuzimati i svoja i prava i svoje obveze jer smo odgovorni i za društvo u cjelini a ne samo za svoje vlastite brige i interese. Često nas u tome

sprječava naša lijenost, malaksalost, razočaranost ali i naša komocija. Sigurno je lakše optuživati vlast i politiku nego se aktivno angažirati u politici i tako pridonijeti izgradnji društva s temeljnim vrijednostima koje kao kršćani zagovaramo.

Suvremeno društvo napreduje u tehnici, a vrlo brzo preuzima i nove obrasce ponašanja. Upravo u ovome krije se velika opasnost po sve nas! Ako je danas korisno i poželjno mnogo imati, to će značiti mijenjati i moralne norme. Koliko smo puta čuli i vjernike kako lako prevare na poslu, kao nije neki grijeh ako malo doneseš kući, jer time nikome nisi učinio ništa loše, kako nije strašno abortirati jer sad nije moguće imati dijete, neki su Crkveni zakoni prekruti i slično. Malo po malo, kršćani se prilagođavaju novom dobu. Bojim se i pomisliti

na posljedice našega ponašanja. Mi ne smijemo popuštati pred izazovima koje nam nosi društvo spremno sve žrtvovati za bogatstvo i imanje. Svoj glas moramo reći i kada je zgodno i kada to nije. I sigurno nije lako posvjedočiti pred drugima istine naše vjere. A naša vjera kaže da je ljudski život nepovrediv, da smo protiv pobačaja i eutanazije, da ne možemo izjednačiti obitelj i istospolnu zajednicu, da se moramo pobuniti protiv zakona koji napada ljudski život ili koji dopušta bilo kakvu nepravdu prema čovjeku. I tako dalje, u mnogim sferama ljudskoga života. Kongregacija za nauk vjere u *Doktrinalnoj noti o nekim pitanjima vezanim uz sudjelovanje katolika u političkom životu* jasno kaže: Kršćani imaju pravo i dužnost djelovati na svim područjima javnog i društvenog života te svojim glasom na izborima izabrati predstavnike koji će, po njihovu mišljenju, najviše služiti općem dobru društva.

Još je malo vremena do izbora. Naš je biskup Ivan pozvao vjernike da izađu na predstojeće izbore i glasuju „po svojoj savjesti“ jer oni koji ne glasuju „mnogo puta griješe“. Trebamo biti svjesni koliko smo u povlaštenom položaju samim tim što možemo birati. Izbor je uvijek moguć. Ali, za izbor se treba ozbiljno pripremiti. Dobro je prije izbora upoznati programe za koje se stranke zalažu i vidjeti jesu li sukladni našim vjerskim načelima. Čak i ako ne vjerujemo da će naši „favoriti“ sve ispuniti, na nama je da mi učinimo svoje. To nam kaže savjest. Za ostalo će odgovarati oni koji preuzmu odgovornost.

Mi imamo izbor. Biramo ispuniti svoju građansku i vjersku dužnost. Time biramo one koji će raditi za opće dobro kako ne bismo i sami postali krivcima za stanje koje živimo. Svojim aktivnim djelovanjem promičemo evanđelje i evanđeoske vrednote i u društveni i u politički život.

10.-13. 05. 2012.

**Pasionska baština Hrvata
u Podunavlju**

Osmi po redu bienalni
znanstveni simpozij

Sombor, Gradska kuća

Svečano otvorenje u četvrtak,
10. 05. u 20 sati

Predavanja u petak, 11. 05. i u
subotu, 12. 05. u 10-13 i 16-18,30 sati

Organizatori:

Pasionska baština Zagreb,
UG „Urbani Šokci“ Sombor i

Zavod za kulturu vojvođanskih
Hrvata

Sljedeći broj Zvonika
izlazi za Duhove, 27. svibnja

Slušajte Radio Mariju

Novi Sad 90,0 MHz
Subotica 90,7 MHz
95,7 MHz
Plandište 89,7 MHz
Leskovac 107,4 MHz
Vrdnik 88,4 MHz

**HRVATSKA ČITAONICA i
Bunjevačko-šokačka knjižnica
„Ivan Kujundžić“**

pri
Katoličkom institutu za kulturu,
povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“ – S u b o t i c a

upućuju

**POZIV NA DESETI SUSRET
PJESNIKA VOJVODINE**

„LIRA NAIVA 2012.“

Zainteresirani pjesnici dužni su
poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu
biti pisane standardnim hrvatskim
jezikom ili ikavicom (bunjevačkom
ili šokačkom) a bit će objavljene u
zbirici.

Pjesme i prijavu (s kraćom bio-
grafijom te fotografijom/portret) tre-
ba poslati do 10. 05. 2011. na adresu:

Hrvatska čitaonica,
Bele Gabrića 21, 24000 Subotica
ili E-mail
katarina.celikovic@gmail.com

Deseti susret pjesnika održat će
se u Bačkom Bregu u subotu, 16. 06.
2012.

Detaljnije informacije
na mobtel: 064 211 31 86

**H čitaonica
Hrvatska**

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

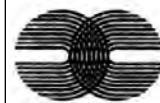
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

**Slušajte
Radio Suboticu**
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozems-
tva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik**:

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Blagoslov vozila i vozača u Đurđinu

Tribina mladih u Subotici

Duhovna obnova mladih župe sv. Roka iz Subotice

„Polivači“ u akciji na Uskrсни ponedjeljak

zkh.org.rs

**Blagoslovljena da je ova zemlja
iz koje sam došao na sunce
među ljude.**

Ante Jakšić